

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Symbolika extremismu a terorismu a její význam v procesu radikalizace

Extremist and Terrorist Symbols and their Importance in the Radicalization Process

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Ondřej Bartoň
Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D, MBA

Kladno 2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Bartoň** Jméno: **Ondřej** Osobní číslo: **484163**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Symbolika extremismu a terorismu a její význam v procesu radikalizace

Název diplomové práce anglicky:

Extremist and Terrorist Symbols and their Importance in the Radicalization Process

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude popis a explanace elementární symboliky spojené se současnými nejvýznamnějšími extremistickými a teroristickými hnutími v České republice a ve světě. Teoretická část bude zaměřena na vysvětlení významu symboliky, funkcí a forem užívaných symbolů v procesu radikalizace a stejně tak jejich konkrétního využití v oblasti propagandy. Součástí práce bude obrazová příloha. V praktické části bude, na základě terénního šetření, pořízena fotodokumentace relevantní symboliky na veřejných místech v České republice, a to v počtu minimálně 20ti symbolů. Současně bude vyhledáno a zadokumentováno minimálně 10 případů užití extremistické symboliky ve virtuálním prostředí internetu. Shromážděná symbolika bude podrobena významové a obsahové analýze za využití odborné literatury, komparace se zahraničními zdroji a výkladovými manuály bezpečnostních a vědecko-výzkumných institucí. V závěru bude proveden rozbor jednotlivých symbolů a jejich významu z pohledu propagačního a ideologického. Výstupem práce bude formulace doporučení pro bezpečnostní praxi a návrh vzdělávání bezpečnostních pracovníků a široké veřejnosti v problematice interpretace výše uvedené symboliky a možných postupů detekce radikalizačního procesu.

Seznam doporučené literatury:

- [1] VEGRICHTOVÁ, Barbora, Extremismus a společnost, ed. 2., Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, ISBN 978-80-7380-665-1
- [2] CHMELÍK, Jan, Symbolika extremistických hnutí, Praha: Armex, 2000, ISBN 80-86244-14-8
- [3] SOULEIMANOV, Emil, BELFER, Mitchell, A., Terorismus: pokus o porozumění, Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, Sociologické aktuality, ISBN 978-80-7419-038-4
- [4] BRZYBOHATÝ, Marian, Terorismus, Praha: Police History, 1999, 141 s., ISBN 80-902670-1-7
- [5] MIKA, Otakar, Jiří, Současný terorismus: řešení krizových situací, Praha: Triton, 2003, 92 s., ISBN 80-725-4409-8

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D., MBA

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **02.10.2019**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2021**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Symbolika extremismu a terorismu a její význam v procesu radikalizace** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 21.05.2020

.....
Bc. Ondřej Bartoň

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych rád především poděkoval vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Barboře Vegrichtové, Ph.D., MBA. za cenné rady, které mi po celou dobu zpracování diplomové práce poskytovala, za její vstřícnost a trpělivost.

ABSTRAKT

Obsahem diplomové práce je charakteristika výchozí symboliky současných nejvýznamnějších extremistických a teroristických organizací v České republice a ve světě. Teoretická část je zaměřena na objasnění základního pojmosloví souvisejícího s extremismem a dále vysvětlení významu užívaných symbolů, stejně tak i jejich konkrétního využití v oblasti její propagace. V praktické části je na základě provedeného terénního výzkumu prezentována vlastní fotodokumentace shromážděné symboliky, která je užívána na veřejném prostranství. V praktické části je dále prezentována extremistická symbolika ve virtuálním prostředí internetu. Shromážděná symbolika je následně podrobena významové a obsahové analýze. V této práci je rovněž provedena komparace nejzákladnějších extremistických skupin pravicového a levicového spektra. Součástí diskuze je rozbor jednotlivých symbolů a jejich významu z pohledu propagačního a ideologického, zároveň je zde provedena formulace doporučení pro bezpečnostní praxi a návrh vzdělávání bezpečnostních pracovníků a veřejnosti v problematice extremistické symboliky.

Klíčová slova

Symbolika; extremismus; terorismus; radikalizace; význam; hnutí; organizace.

ABSTRACT

The content of the diploma thesis is the characteristics of the initial symbolism of the current most important extremist and terrorist organizations in the Czech Republic and in the world. The theoretical part is focused on clarifying the basic terminology related to extremism and further explaining the meaning of the symbols used, as well as their specific use in the field of their promotion. In the practical part, based on the conducted field research, the own photo documentation of the collected symbolism is presented, which is used by extremists in public spaces. This part also collects and presents the symbolism used by individual extremist entities in the virtual environment of the Internet. The collected symbolism is subjected to semantic and content analysis. Part of the diploma thesis is also a comparison of the most basic extremist groups of the right and left spectrum. Part of the discussion is the analysis of individual symbols and clarification of their meaning from a promotional and ideological point of view. There is also a formulation of recommendations for security practice and a proposal for the education of security staff and the public in the issue of extremist symbolism.

Keywords

Symbolism; extremism; terrorism; radikalization; importance; movement; organization.

Obsah

1. ÚVOD	10
2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	12
3. SOUČASNÝ STAV	14
3.1 Definice extremismu	14
3.2 Klasifikace extremismu	16
3.2.1 Politický extremismus	16
3.2.2 Náboženský extremismus	17
3.2.3 Ekologický extremismus	18
3.2.4 Pravicový extremismus.....	19
3.2.4 Levicový extremismus.....	26
3.3 Radikalismus.....	30
3.3.1 Proces radikalizace	32
3.4 Terorismus	37
3.4.1 Vývoj terorismu.....	38
3.4.2 Typologie terorismu.....	40
3.4.3 Islámský fundamentalismus.....	45
3.5 Symbolika extremistických hnutí	50
3.5.1 Základní dělení symboliky.....	52
3.5.2 Symbolika barev.....	55
3.5.3 Symbolika čísel a písmen	56
3.5.4 Nacistická runová symbolika	58
3.5.5 Grafická symbolika	62
3.5.6 Symbolika křížů	65

3.5.7 Symbolika personifikovaná a verbální	67
3.5.8 Symbolika hesel	69
3.5.9 Symbolika levicově orientovaných hnutí	70
3.6. Symbolika extremistických ekologických skupin	76
3.7 Symbolika teroristických organizací	78
4. METODIKA	82
4.1 Použité metody.....	82
5 VÝSLEDKY	83
5.1 Fotodokumentace extremistické symboliky na veřejnosti	84
5.1.1 Levicová symbolika.....	84
5.1.2 Pravicová symbolika	86
5.1.3 Subkultura hooligans	88
5.1.4 Koncept A.C.A.B.....	90
5.2 Extremistická symbolika v internetovém prostředí	92
5.2.1 Pravicová symbolika	92
5.2.2 Levicová symbolika.....	100
5.2.4 Komunistická symbolika	102
5.2.5 Ekologická symbolika	104
5.2 Vyhodnocení cílů práce	105
5.3 Vyhodnocení hypotéz	106
6 DISKUZE	108
7 ZÁVĚR	117
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	118
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	119

10	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	124
11	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK	127
12	SEZNAM PŘÍLOH.....	128

1. ÚVOD

O extremismu můžeme říci, že je fenomén současné doby. V každé společnosti lze nalézt velmi různorodé spektrum názorů a postojů. Naši společnost můžeme rozdělit na různé části. Jedna část společnosti se přiklání k radikálním až k extrémním postojům ve srovnání s „normálním“ občanem. Extremisté a „normální“ občané se svojí činností a projevy ve společnosti snaží prosazovat své postoje. Tyto postoje lze rozdělit na několik skupin. První skupinou jsou lidé, kteří usilují o realizaci svých ušlechtilých ideálů způsobem, který ve větší, či menší míře narušuje zákon. Druhou skupinou jsou lidé, kteří své názory, odporující obecným normám, pokoušejí prosadit způsobem, který jim umožňuje platný právní řád. Můžeme je hodnotit jako osoby, které se pokoušejí prosadit své neslušné cíle slušným způsobem. Příslušníci třetí skupiny se snaží o prosazování svých cílů a idejí protizákonnými způsoby (např. teroristé) [1]. I když je extremismus nepochybně sám o sobě nebezpečný mohou z něj vyplynout závažnější bezpečnostní rizika a to především v podobě terorismu. Terorismus je závažnější především díky jeho latentní existenci, která se projeví až v okamžiku provedení teroristického útoku. Lze konstatovat, že ve stabilní společnosti nejsou extrémní postoje několika jedinců výrazným problémem. I tak nelze tolerovat jakýkoliv projev s extremistickým postojem, neboť se jedná o nebezpečný protispolečenský jev spojený s nárůstem zločinnosti. Je potřeba nepodceňovat rozmach extremistických projevů především vůči menšinám a určitým sociálním skupinám, neboť v demokratické společnosti jsou tyto extremistické projevy průvodním jevem demokracie.

V této práci se zabývám extremismem a projevy extremistických skupin na území České republiky. Popisuji zde rasistické a antisemitské projevy, při tom kladu důraz na užití symboliky jednotlivých extremistických skupin. Toto téma jsem si zvolil záměrně a to především proto, že se v současné společnosti projevují různé extremistické názory a ideje a je velmi zajímavé pozorovat, proč a při jakých příležitostech se to děje a neméně důležité je také to, jak jsou tyto postoje projevovány. Při zpracování této práce jsem vycházel z osobní zkušenosti a z poznatků nabytých při svém zaměstnání u Policie České republiky a z odborné literatury popisující danou problematiku.

Cílem této práce je vytvořit ucelený přehled v současnosti užívané extremistické symboliky, popsat procesy radikalizace, propagandy a v závěru se pokusit o formulaci

doporučení pro vzdělávání pracovníků bezpečnostních sborů a veřejnosti v oblasti užívání extremistické symboliky.

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

V diplomové práci jsem se zaměřil na vymezení zásadních pojmů souvisejících s pojmem extremismus a na užití symboliky extremistických hnutí působících na území ČR a v zahraničí. Hlavním cílem této práce je přinést ucelený náhled na symboliku extremistických hnutí, zejména ve vztahu na její význam v procesu radikalizace.

V teoretické části se pro lepší pochopení problematiky zaměřuji na vysvětlení základních pojmů týkající se extremismu, terorismu a procesu radikalizace. V této části jsem se zaměřil na objasnění a popis symboliky extremistických organizací.

V praktické části prezentuji, a to na základě vlastního terénního šetření, užití extremistické symboliky na veřejnosti a rovněž ve virtuálním prostředí internetu.

V závěru jsem se pokusil stanovit doporučení pro vzdělávání pracovníků působících v bezpečnostních sborech a navrhl možnosti vzdělávání neoborné veřejnosti v uvedené problematice.

Ke splnění cílů práce jsem si stanovil jednotlivé úkoly.

- Definovat základní pojmy extremismus, terorismus, symbolika a proces radikalizace;
- provést základní klasifikaci extremismu, terorismu a objasnit vývoj jednotlivých extremistických hnutí;
- shromáždit a analyzovat jednotlivé symboly užívané extremistickými hnutími;
- doporučit vzdělávání bezpečnostních pracovníků a veřejnosti.

Na základě shora uvedených cílů jsem si pro tuto práci vytyčil několik hypotéz, které jsem následně ověřoval studiem odborné literatury, webových portálů vybraných extremistických skupin a jejich profilů na sociálních sítích a provedeného terénního výzkumu, při kterém jsem na veřejných prostranstvích pořídil fotodokumentaci dostupné extremistické symboliky.

V diplomové práci jsem si stanovil následující hypotézy:

Hypotéza 1 – předpokládám, že symboly používané extremistickou scénou jsou doménou pouze větších měst.

Hypotéza 2 – předpokládám, že v užití symboliky na veřejných místech je aktivnější levicová extremistická scéna.

Hypotéza 3 – předpokládám, že při užívání symboliky v internetovém prostředí jsou aktivnější členové pravicové scény.

3. SOUČASNÝ STAV

3.1 Definice extremismu

Pojem extremismus je v naší společnosti velice frekventovaným pojmem. Samotný pojem extremismus nelze přesně a jednoznačně definovat a často mu jsou přiřazovány různé významy. Samotný původ slova *extrém* pochází z latinského slova *extremus* a jeho význam je nejvzdálenější, nejkrajnější nebo také hraniční. Pojetí extremismu tak jak ho známe dnes, se objevuje na přelomu 19. a 20. století. Před tím byl extremismus chápán jako obecná vlastnost, stav něčeho být extrémní. Obecně lze extremismus chápat jako souhrn sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob (členové těchto skupin jsou nazýváni extremisté) a jejich příznivců [2].

Důvodem ke vzniku různých extremistických skupin a hnutí jsou často odlišné ideologie, jako jednotící prvek těchto skupin je však společné proklamované odmítání základních hodnot, norem a způsobů chování, které formuje současnou společnost [2].

V České republice je extremismus většinou ovlivněn ideologicky. V zahraničí jsou převážně extremistické myšlenky a názory většinou spojeny s politickými a rasovými faktory. I přes tuto rozdílnost je český extremismus výrazně ovlivňován zahraničními extremistickými projevy, jako je Německo, Velká Británie a Rakousko, USA a Ruská federace. Extremismus s sebou přináší často násilnou trestnou činnost a radikální postoj k určitým odlišným skupinám obyvatelstva. Nejčastěji se tento radikální postoj projevuje proti různým sociálním skupinám či ke skupinám obyvatel s rozdílnou barvou pleti. Z tohoto pohledu lze říci, že extremismus je přímo závislý na uspořádání a stavu společnosti. Pokud se tedy naše společnost ocitne ve stádiu, kdy dochází k nárůstu vnitřních rozporů a konfliktů, pak může být extremismu reakcí na ně. Podle některých autorů je extremismus produktem demokratické společnosti. Tito autoři uvádějí, že taková společnost nemá dostatek obranných mechanismů a není v jejích silách ubránit se všemu, co jí škodí. Demokracie nemůže zamezit extremistickým projevům v celé své šíři, pokud by se o to přeci jenom snažila, stala by se diktaturou [1].

Extremismus je tak předmětem zájmu množství vědních disciplín. Jedná se o takzvanou problematiku multidisciplinární, to ale způsobuje chaos ve výkladu jeho obsahu. Mnoho definic tohoto pojmu je profesně orientováno a odráží přístup zájmového vědního oboru. Takové to nejednotné a pro společnost často nesrozumitelné chápání extremismu je převážně zapříčiněno odlišným pojetím sociálních

(např. politologie, sociologie, filosofie atd.), bezpečnostně právních a dalších vědních disciplín (např. právo, kriminalistika, kriminologie, bezpečnostní management, krizový management). Vzhledem k tomu, že extremismus není právním pojmem, užívá Ministerstvo vnitra ČR pro své potřeby pojem extremismus jako vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačující se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku [5].

Například, Česká bezpečnostní informační služba (BIS) používá termín extremismus v oblasti bezpečnostní problematiky jako krajně vyhrocené, demokracii nepřátelské postoje a ideologie, jejich nositele a souvisejících aktivity a jevy. S extremismem se setkáváme na pravém i levém konci politického spektra. Odtud se za určitých okolností a vhodných podmínek může šířit do celé společnosti, vyústit v násilné akce, zaměřené na destabilizaci a následné odstranění demokratického řádu [5].

Dle Chmelíka jde v obecném pojetí extremismu o výrazné odchýlení se od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem. V rovině sociologické lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů, vytvářených organizovanými skupinami osob a příznivci takovýchto skupin [8].

V politice je pod pojmem extremismus označován radikální nebo výstřední postoj. Policie ČR naopak definuje extremismus jako: „Verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem, se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové. Národnostní, náboženské nebo jiné obdobné nesnášenlivosti, a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku“ [9].

V rámci celé populace se vyčlenilo nepřehledné množství nejrůznějších extremistických hnutí a i proto bývá složité určit, kdo je extremistou a kdo není, protože hranice mezi extremismem a normálem je až neuvěřitelně široká a nejednoznačná. Extremismus je tak fenomén, na jehož jednoznačnou definici není v odborné praxi jednotný názor. Z tohoto pohledu situaci ani nijak nezjednodušuje fakt, že se extremismus často mísí s pojmem radikalismus a nerozlišuje se mezi nimi.

3.2 Klasifikace extremismu

Tak jak je velké množství různých extremistických hnutí, tak je i mnoho klasifikací extremismu. Ve světové politologické literatuře se obvykle v základním pojetí rozlišuje extremismus levicový, pravicový, náboženský, ekologický a národnostní. Podobného dělení užívá i Vegrichová, která extremismus rozděluje následujícím způsobem. [5]

- Národnostní (etnický);
- náboženský;
- ekologický;
- politický (pravícový a levicový).

3.2.1 Politický extremismus

V odborné literatuře se nejčastěji politický extremismus dělí na pravicový a levicový. Toto dělení je dáno z historického hlediska a to již z období Francouzské revoluce kdy v roce 1789 během setkání Generálních stavů seděla aristokracie věrná králi po jeho pravici a radikálové společně se zástupci třetího stavu zasedali po jeho levici. Pravice představovala aristokracii usilující o restauraci monarchie, naproti tomu levice chtěla nahradit monarchii republikou a odebrat privilegia církvi a šlechtě [5].

V průběhu 20. století se toto dělení ustálilo a to tak, že pravice reprezentována konzervatismem a liberalismem, zatím co levice je reprezentována socialismem. Dělení pravice a levice je v současné době převážně ekonomickou otázkou. Zásahy státu do ekonomiky a důraz na rovnost lidí v jakémkoliv pojetí je typické pro levici. Naopak nezasahování státu do ekonomiky a přijetí hierarchického rozdělení společnosti je znakem pravice. Obecně lze konstatovat, že se levice snaží prosazovat spíše kolektivismus, zatímco pravice individualismus [10].

O politickém extremismu lze říci, že využívá občanských práv a demokratických možností tak, aby vešel do kontaktu s veřejností, různými opozičními hnutími zaměřenými na převzetí moci, zbavené od jakékoli demokratické kontroly. Lze ho chápat jako extremismus, jehož vybočení od obecně uznávaných norem má podobu politického programu s výraznými prvky názorové nesnášenlivosti a odmítání kompromisu. Projevuje se jako radikální až militantní odmítání politiky státu a stávajícího ústavního pořádku, a to i za použití násilí [5].

3.2.2 Náboženský extremismus

Mezi časté extremistické projevy bývá zahrnuta i činnost různých náboženských sekt a uskupení. Jedná se o formu extremismu, která se nevymezuje politicky, ale jak je z názvu patrné, nábožensky. Jde z velké části o různá hnutí sektářského charakteru.

Sekta je malé uzavřené uskupení lidí stejného náboženského vyznání, mající pevnou organizační strukturu s autokratickými nároky na podřízenost členů, často s nekritickými až dogmatickými názory. Takovéto sekty se stávají nebezpečnými, pokud od svých členů vyžadují absolutní závislost a požaduje od nich vzdání se své vlastní identity a majetkových hodnot nebo v nejextrémnějších případech i života [6].

Dle Chmelíka patří mezi základní znaky definující sektu.

- Absolutizace moci vůdce sekty;
- regulace informací vůči členům sekty;
- odpovědnost za veškerá rozhodnutí je v rukách vůdce;
- přísná organizace, systém od shora dolů;
- poslušnost a oddanost;
- manipulace;
- disciplína;
- pocit výlučnosti a nadřazenosti sekty;
- vše dobré je uvnitř sekty, vše špatné a zlé je mimo ni.

Náboženské sekty vůči svým členům uplatňují různé formy psychické manipulace, případně psychického násilí. Manipulace v sektách je zaměřena na potírání samostatného úsudku členů a pěstování jejich závislosti na sektě. Cílem této manipulace je naprosté podrobení jedince tak, aby se stal poslušným vykonavatelem přesvědčení vůdce.

Mezi základní zástupce náboženských sekt patří Hnutí grálu, Hnutí Haré Krišna, Církev sjednocení, Rodina - Boží děti, Svědkové Jehovovi, Scientologická církev a stoupenci satanismu [8].

Od poloviny 90. let se celosvětovým problémem stal náboženský fundamentalismus, který lze definovat jako přesný a úplný historický výklad

náboženských textů vnášející do demokratické společnosti nedemokratické prvky. Fundamentalismus bývá mimo jiné spojován s přesvědčením o bezvýhradnosti své vlastní pravdy a provázeným netolerancí k odlišným názorům či náboženstvím. Pro moderního člověka je zajímavé, že se tito fundamentalisté vnímají jako pokračovatelé tradice. Přesně a bezvýhradně definovat fundamentalismus, stejně tak jako extremismus však nelze. Někteří věřící poukazují na to, že islámská víra požaduje, aby všichni muslimové byli fundamentalisté a ostatními jako výraz používaný k popisu vnímání trendů v rámci islámu. V této souvislosti je nezbytné zmínit *islámský fundamentalismus*, který je v současné době velmi významnou celosvětovou bezpečnostní hrozbou. Islámský fundamentalismus ve své ideologii upřednostňuje doslovný výklad svatých textů Islámu, kterými jsou Korán a Sunna a snaží se vymýtit „zkažené“ neislámské prvky v náboženské praxi. Lpí na dogmatickém aplikování práva šaría, které je netolerantní k vyznavačům jiných náboženství a osobám bez vyznání. Je však nutné v této práci, pro osvětlení problematiky uvést, že v některých případech bývá islámský fundamentalismus spojován a zaměňován s pojmem *islamismus*. Islamismus je používán v širším slova smyslu jako označení všech politických pojetí islámu. Násilné pojetí islamismu, které preferuje tzv. "džihád mečem" se pak označuje jako *džihádismus*. Pojem islamismus si také neodborná veřejnost často spojuje s terorismem a to úplná pravda není. Terorismus je nejextrémnější podoba prosazování svých ideologických a náboženských cílů za použití násilí. Násilí je v tomto případě používáno proti nezúčastněným, civilním osobám, které se teroristé snaží zastrašit a vynutit si tím splnění svých požadavků [6].

3.2.3 Ekologický extremismus

Jedná se o „extrémní“ fenomén posledních let, projevující se v různých militantních činnostech ekologických organizací nebo sdružení, které mají za cíl ochranu životního prostředí a zvířat. Musíme si ale uvědomit, že ne každé ekologické sdružení, či organizace musí být nutně extremistická. Různé skupiny k prosazování své pravdy využívají umírněné, pro společnost přijatelné prostředky, ale často i nelegální prostředky. [6] Vegrichtová definuje ekologický extremismus následujícím způsobem: „*Ekologický extremismus podobně jako náboženský extremismus, tedy jako vyhocené jednání jednotlivců či skupin vedené ekologickými pohnutkami, kdy se tyto osoby*

dopouštějí trestné činnosti, zejména tím, že poškozují majetkové hodnoty a snaží se zabránit některým legálním činnostem škodícím, dle jejich subjektivního hodnocení, životnímu prostředí, které je pro ně nejdůležitější hodnotou" [6, s. 23].

Činnost militantních ekologických skupin je spojena převážně s problematikou levicového extremismu, zejména pak s anarchistickými hnutími, pro které je charakteristické, že se staví kriticky proti řádu a kapitalismu. Ten je také dle jejich smýšlení původcem veškerého ničení životního prostředí. Ekologický extremismus je někdy mylně spojován s pojmem „*ekoterorismus*“. Tyto pojmy nelze spojovat, protože terorismus je metoda k prosazování svých vlastních zájmů, ale extremismus je chápán jako určitý protipól demokracie.

Téma ekologie není v současné době fenoménem spojeným pouze s levicovými hnutími. Ekologické aktivity nyní často přejímají stoupenčí pravicového extremismu.

3.2.4 Pravicový extremismus

Základem pravicového druhu extremismu je nacionalismus a rasismus. Ten se projevuje jako myšlenkové přesvědčení o „biologické výjimečnosti a převaze“ bílé rasy. Podle stoupenců tohoto ideologického přesvědčení je na vrcholu vývoje všech druhů bílá rasa. Nejdokonalejšími představiteli bílé rasy jsou árijci. Nejmilitantnější stoupenčí této ideologie vyžadují vypuknutí „rasové svaté války“ (zkratka RAHOWA), jde podle jejich smýšlení o rozhodující boj nutný k přežití bílé rasy [1].

Pravicový extremismus tak stojí na myšlence nerovnosti mezi jednotlivými rasami, národy či etnickými skupinami. Pravicoví extremisté nadřazují vlastní rasu (národ, etnikum) nad všechny ostatní, ty jsou chápáni jako méněcenní. Otevřeně pohrdají lidmi jiné barvy pleti, především přistěhovalci a vymezují se vůči nim. U těchto projevů extremismu lze hovořit jako xenofobním extremismu. Dle obsahu lze dělit xenofobii na etnickou zaměřenou proti určitému etniku (v ČR namířená převážně proti Rómům a přistěhovalcům) a nacionální (namířena proti příslušníkům jiného národa). Xenofobie je tak základní složkou většiny pravicových extremistických ideologií [1].

Pravicově extremistické organizace odmítají základy demokracie a usilují o totalitní vládní formu, včetně vůdcovského principu, který je neslučitelný se současným

demokratickým politickým systémem. Základem pravicového extremismu je pak tzv. „vůdcovský princip“, charismatická osobnost, jejíž autorita je nezpochybnitelná. Taková osobnost se stává ztělesněním ideologie, reprezentuje základní myšlenky a upevňuje totalitní režim. Stává se státním symbolem, jeho myšlenky jsou veřejností nekriticky a automaticky přijímány, jsou považovány za správné a pravdivé. Cílem pravicově orientovaných extremistických skupin je vítězství, které by umožnilo vytvořit novou společnost [6].

Typickými formami pravicového extremismu je rasismus, antisemitismus, nacionalismus se svými variantami fašismus, neofašismus, nacismus a neonacismus [1].

Nacismus a fašismus jsou pak základními ideologiemi, které utvářely vznik jednotlivých současných subjektů současného pravicového extremismu. Současný směr uvedených ideologií se nazývá neonacismus. Zástupci původní myšlenky nacismu a fašismu se však stále snaží všemožnými způsoby odůvodnit původní nacismus či fašismus. Při své snaze se odvolávají na různé historické souvislosti starogermánské nebo keltské kultury a mytologie, které jsou pouze kopií původní nacistické doktríny.

Čeští neonacisté vycházejí z německé historie. Soustředí se na slovní výrazy, symboliku a image, kterou díky příslušnosti v těchto skupinách získávají. Neonacisté v dnešní době stále kladou důraz na původní myšlenku čisté bílé rasy. Popírají nebo přinejmenším zpochybňují vyhlazování Židů v plynových komorách a rasistický účel koncentračních táborů. V tomto směru je tzv. „osvětimská lež“ nejenom součástí „moderního“ antisemitismu, ale zároveň je označována za revisionismus, který se stal důležitým východiskem dnešních neonacistů. Současní neonacisté se stále přiklání k užití násilí, které již není směřováno pouze vůči příslušníkům etnických menšin či Židům, ale také k protivníkům stojícím na opačné straně politického spektra, mezi které patří antifašisté, komunisté a anarchisté [8].

Zástupci pravicového extremismu v ČR

Scénu pravicového extremismu lze v České republice datovat již před rokem 1989. V této době se však projevovala pouze okrajově. Za počátky, kdy se česká krajní pravice začala formovat lze označit druhou polovinu 80. let 20. století. V této době se zde začínají projevovat první náznaky hnutí Skinheads. V této době se však ještě nejednalo

o organizované hnutí, ale spíše o menší skupiny a jednotlivce, ty přitahovala možnost realizace násilí proti Romům. Nebyli jim cizí ani útoky proti zahraničním studentům a dělníkům (např. z Vietnamu a Kuby). Za další významný prvek lze uvést i určitou možnost vyjádření antirežimního postoje. Skinheadská kultura se v této době budovala zejména ve větších městech (Praha, Brno, Plzeň, či Liberec) [5].

Z historického pohledu hnutí Skinheads vzniklo ve Velké Británii na konci 60. let 20. století spojením dvou gangů mladistvých. Jeden z gangů byl tvořen černými přistěhovalci, převážně z Jamajky (Rude Boys) a druhý příslušníky (Hard Mods). V této době však ještě nešlo o radikální hnutí. Jejich zájmy byly spíše o sdružování se, poslech hudby (především reage), zábavu, pití piva, navštěvování fotbalových zápasů. K radikalizaci došlo v 80. letech, kdy Británii zasáhla vlna krize a s tím spojená nezaměstnanost. Postupně docházelo ke štěpení se tohoto hnutí, kdy se na jedné straně vytvořila skupina Skinheads, která se otevřeně hlásila k neonacismu a na straně druhé se oddělila skupina levicově smýšlejících, respektujících multikulturalismus. Toto rozdělení se následně vyprofilovalo do několika skupin.

- Rasisticky smýšlející (neonacisty);
- ne - rasisty (apolitičtí Skinheads);
- antirasisty (S.H.A.R.P a R.A.S.H) [5].

Rasisticky smýšlející hnutí

WP Skinheads (White Power)

Toto hnutí vzniklo jako odnož původní scény Skinheads, kteří tak obrátili původní myšlenku multikulturalismu. Jedná se o příslušníky krajní pravice, která je velmi politicky aktivní hlásající rasovou neshášenlivost, netoleranci a myšlenku neonacismu.

Obrázek 1 - Keltský kříž - symbol pravicových Skinheads [1]

V České republice zaznamenal pravicový extremismus masivní rozvoj v roce 1988, kdy na území Prahy vzniká hudební skupina Orlík. Koncertováním a propagací se postupně skinheadská subkultura rozšířila do všech větších měst, ale i do řady venkovských lokalit. Orlík tak svým stylem vytváří základ pro ideové a hudební vybavení subkultury Skinheads. Mezi další hudební skupiny té doby patřili Vlajka, Buldok a Excalibur [9].

Od 90. let se postupně na území České republiky zformovaly pobočky mezinárodních neonacistických organizací Bohemia Hammerskins (BHS), česká pobočka mezinárodní organizace Blood & Honour a organizace White Arian Resistance (W.A.R.), či Combat 18 (C18).

Bohemia Hammer Skins (B.H.S)

Oficiálně toto hnutí dnes neexistuje. Podle odhadů má stále několik stovek, převážně mladších členů. (B.H.S.) je českou odnoží nadnárodní organizace Hammer Skins (USA). Jedná se o nejradikálnější hnutí skinhead, založené na vůdcovském principu. Sami se označují za „rytíře bílé rasy“ a svými názory se blíží až k náboženské sektě. Vedení tohoto uskupení se ke své ideologii vyjadřuje takto: „*Spojuje nás idea nacionálního socialismu a boj za deset slov: 'My musíme chránit existenci našich dětí a budoucnost bílých dětí!' Bojujeme o přežití a holou existenci bílé rasy! Naše ideály jsou čisté a přímé jako naše árijské srdce! Hammer Skins nebudou mít nikdy nic společného s politickou stranou!!*“ [10, s. 12].

Obrázek 2 - Znak Bohemia Hammer Skins [10]

Blood&Honour (B&H)

V překladu „Krev a čest“. Organizace (B&H) vznikla počátkem 80. let ve Velké Británii a otevřeně se hlásí k myšlenkám národního socialismu. Rozdíly mezi B&H a organizací B.H.S. dnes již splývají. Rozdíl můžeme však najít v tom, že B&H se hlásí k německému nacismu, avšak B.H.S, kromě neonacistických idejí, čerpá i z tradice amerického rasově orientovaného Ku-klux-klanu [10].

Obrázek 3 - Znak Blood & Honour [10]

White Arian Resistance (W.A.R)

V překladu „Bílý árijský odpor“. Mezinárodní organizace, která stále otevřeně mluví o nevyhnutelné rasové válce. Jsou velmi blízce spjati s B.H.S. V minulosti byly v ČR zaznamenány pokusy o založení české pobočky W.A.R, v současné době se pobočka této organizace v České republice oficiálně nevyskytuje [10].

Obrázek 4 - Znak White Arian Resistance [10]

Apolitické hnutí Skinheads

Mezi zástupce tohoto směru můžeme zařadit původní Skinheads, které nelze spojovat s jakýmkoliv politickým extremistickým hnutím. Vyznávají určitý druh hudby (ska, reage, punk, Oi), také životní styl a přísně odmítají myšlenku rasismu a nacismu.

Antirasistická hnutí

S.H.A.R.P. (Skinheads Against Racial Prejudice)

Hnutí S.H.A.R.P původně vzniklo v roce 1986 v USA jako reakce na rozmach rasismu a xenofobie. Ostře vystupuje proti jakýmkoli projevům rasismu a nacismu. Vzniklo jako protiváha neonacisticky smýšlejícímu hnutí White Power, se kterým sváděli časté bitky. V počátcích členové tohoto hnutí vystupovali apoliticky, dnes je spíše orientováno spíše levicově.

R.A.S.H. (Red and Anarchist SkinHead)

Toto hnutí se vymezuje levicově. Název je odvozen od červených doplňků, které jsou pro ně typické. Jedná se jak o anarchisty, komunisty a o socialisticky smýšlející jedince [8].

Kromě uvedených hnutí se v devadesátých letech 20. století objevují tendence ultrapravice ke vstupu do veřejné politiky. Asi nejznámějšími politickými stranami, ve kterých se tito příznivci sdružovali, byly Republikáni Miroslava Sládka a Dělnická strana [7, 5].

Obrázek 5 - Znak Dělnické strany [1]

Pravicové subkultury

Mezi ně patří fotbaloví hooligans. Tato subkultura má svůj původ v britských Skinheads. Subkultura hooligans je úzce spojována s diváckým násilím. Jde o specifickou subkulturu, která se především vyžívá v násilných střetech s příznivci protivníka, případně s pořadateli a policií [9].

Je však nutné podotknout, že ne každá skupina fotbalových fanoušků jsou hooligans. Obecně se vytvořila neformální typologie podle vnějších forem projevu „přízně“ svému fotbalovému klubu. V reálném prostředí však tato typologie není často aplikovatelná a to z toho důvodu, že různé typy jsou často vzájemně provázané.

- **Fans (Fandové)** - tyto skupiny velmi silně prožívají své fanouškovství, neusilují o vyvolávání výtržností. Snaží se o podrobnou znalost historie svého klubu a dění.
- **Ultras** - kteří se zaměřují na efektní činnost na stadionech. Zapalují pyrotechniku, vytvářejí velké a do detailu propracované transparenty a zpívají či skládají klubové písně a hesla s agresivními texty. Tito fanoušci neužívají násilí.
- **Hooligans (Rowdies)** – tito takzvaní „fanoušci“ se zaměřují především na výtržnosti a na násilí vůči příznivcům protivníka, policii, pořadatelské službě anebo příležitostným cílům, své aktivity přenášejí i mimo stadiony.
- **Roligans** – tento typ fanoušků se zaměřuje především na slušné povzbuzování, které je velmi často doplňované o komické či recesistické prvky. Vznikli na protest vůči brutalitě hooligans.

Ve shora uvedeném kontextu je sice fotbalové chuligánství a násilí současným sociálním problémem, ale nemá politické rysy, které by odůvodňovaly jeho zařazení mezi ultrapravicový či radikální pravicový extremismus. Jedná se však o specifickou

formu kriminality, která se stala do značné míry politickým problémem, který je neustále řešen v rámci vnitřní bezpečnosti ČR. Nehledě na to, že většinou základnu fotbalových hooligans tvoří praví Skinheads, kterým anonymní atmosféra na stadionech vyhovuje a kteří na stadiony vnášejí prvky rasové nesnášenlivosti a xenofobie, tím, že kupříkladu provolávají hesla jako: „Jude Slavie, polští Židi“ nebo bučí na hráče tmavé pleti. V tomto směru lze pozorovat i užívání nacistické či ultrapravicové symboliky na transparentech, či skandování ultrapravicových hooligans „Osm, osm, osmdesát osm!“ v osmdesáté osmé minutě zápasu (zde v sobě číslovka 88 ukrývá zakódovaný nacistický pozdrav „Heil Hitler“) [9].

V současnosti se díky přijatým legislativním opatřením podařilo v podstatě zcela vymazat z českého fotbalového prostředí násilné střety, které by se odehrávaly přímo na stadionu mezi jednotlivými tábory hooligans. Násilné konflikty se však přesunuly mimo stadiony do předem vytypovaných lokalit. Ale i tak výrazným způsobem klesl v poslední době počet takovýchto domluvených střetů a výrazně se snížil počet jejich účastníků. Násilnosti, ke kterým na stadionech dochází v současné době, se především zaměřují zejména na členy pořadatelských služeb, na jejichž bedrech nyní leží hlavní odpovědnost v otázce zajištění pořádku na stadionech.

Mezi základní hooligánské tábory v České republice patří stoupenci klubu FC Baník Ostrava, AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, FC Zbrojovka Brno a FC Opava. Některé z těchto českých klubů udržují „družbu“, se zahraničními kluby. Například u Opavy jsou to kluby z Polska (Śląsk Wrocław), hooligans z Brna spolupracují se Slovanem Bratislava a Baník Ostrava má družbu s GKS Katowice.

3.2.4 Levicový extremismus

Levicový extremismus je v podmínkách České republiky definován jako: „*aktivita zaměřené na kritiku společnosti jako systému, které směřují k odstranění chyb společnosti, nikoli společenského systému jako takového, jako je tomu v klasickém pojetí anarchismu*“ [2, s. 20].

Levicoví extremisté mohou vycházet z ucelené ideologie anarchismu nebo komunismu a z komunistických odnoží v podobě trockismu, stalinismu a maoismu. Levicoví extremisté usilují o „revoluční převrat existujícího politického řádu.

Stoupenci levicového extremismu jsou všeobecně označováni jako anarchisté. Pokud půjdeme do historie levicového extremismu, je nejvýznamnější osobností M. A. Bakunin, který poprvé vyčlenil anarchismus jako samostatný směr socialistického hnutí. Ve svém uvažování odmítal jakoukoliv autoritu kromě specialistů **anarchoindividualistů**, jejichž zakladatelem byl P. A. Kropotkin. Kropotkin kladl především důraz na solidaritu, dobrovolnost a anarchistickou morálku. Tyto myšlenky se staly později nejpůsobivějším dědictvím anarchismu.

Jiným anarchistickým směrem se v 19. století ve Francii objevil, byl **anarchosyndikalismus**, stavící na myšlence autonomních pracovních a politických jednotek „syndikátů“, jejichž základem se mělo stát odborové hnutí, které by mělo vést dělnickou třídu.

Posledním posunem v myšlence radikálních levicových směrů byla koncepce J. Mosta, který počátkem 20. století rozvinul „propagandu činem“. Ta stavěla na myšlence odmítání legální činnosti dělnických stran a prosazovala budování konspirativních organizací a v taktiku individuálního teroru. Mostova myšlenka byla však většinou anarchistů odmítnuta [2].

Klasická anarchistická ideologie byla postupem času opomíjena. Počáteční revoluční myšlenka v současných anarchistických uskupeních již zastoupena není. Dnešní levicová scéna je z tohoto pohledu charakteristická výrazným posunem ve svých aktivitách k činům, které mohou hraničit až s terorismem [2].

Ke směrům, které můžeme zařadit do levicového extremismu, jsou i tzv. squatterři, jejich členové jsou především mladí lidé, kteří nelegálně obsazují opuštěné objekty bez vědomí majitele. Často se také jedná o objekty určené k demolici. Tyto osoby se v obsazených objektech sdružují a žijí zde v určité komunitě. Jejich filosofií je protest proti soudobé konzumní společnosti. Osazenstvo squattů tvoří, kromě výše zmíněných mladých lidí i osoby bez domova, imigranti, intelektuálně založení jedinci toužící po životě bez autorit a dalších vnějších vlivů. Původní squatting se rozšířil z německého Berlína v průběhu 70. a 80. let po různých částech Evropy. V podmínkách České republiky můžeme za nejznámější squattery obývaná místa uvést vilu Milada a neméně známé Autonomní sociální centrum Klinika v Praze 3. Oba zmíněné objekty jsou již v současné době vyklizeny [8].

Nejvýznamnější subjekty české anarchistické scény

Antifašistická akce (AFA)

Její název vznikl zkrácením německého slova Antifaschismus. V současné době se v rámci levicového extremismu jedná o nejvýznamnější anarchistickou skupinu v ČR, na kterou se napojují jiné, stejně orientované proudy anarchistických antifašistů zapojené do kampaně ANTIFA. Tento proud také představuje nejradikálnější složku anarchistického hnutí. Základní formou boje této organizace proti příznivcům krajní pravice se stal monitoring činnosti pravicových extremistů a zveřejňování získaných informací na internetových stránkách Antifašistické akce. Hnutí velmi ostře vystupuje na demonstracích krajní pravice. AFA se velmi výrazně podílí na kampani G.N.W.P. (Good Night White Pride) [11].

Československá anarchistická federace (ČSAF)

Organizace fungující na principu dobrovolnosti, kde rozhoduje její členská základna, neboť neexistuje centrální orgán. ČSAF usiluje o vybudování svobodné a bezstátní socialistické společnosti. Kromě pořádání různých kulturních akcí a demonstrací se snaží pomáhat ostatním radikálně levicovým neautoritářským aktivistům, kteří jsou pronásledováni státní mocí. Striktně se také vyhýbají termínu třídní boj [11].

Obě hnutí k získávání nových členů velmi často aktivně využívají všech možných a dostupných prostředků, jakými jsou veřejné shromáždění, demonstrace, happeningy, různé hudební vystoupení, přednášky a diskuze za účasti široké veřejnosti. Nezůstávají ani pozadu při využívání webového prostředí. V poslední době dochází také k pořádání aktivistických kempů, za které můžeme jmenovat Klima kempy, které pořádají jedenkrát ročně.

Kromě levicových anarchistických uskupení se v českém levicově orientovaném prostředí vyskytují i různé marxisticko – leninistické subjekty.

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)

Tuto organizace můžeme zařadit mezi nejsilnější a nejznámější politická organizace na území České republiky. KSČM vznikla jako nástupce totalitní Komunistické strany

Československa (KSČ), který byla jednou z ortodoxních stran důsledně vycházející z marxisticko - leninistické ideologie. Činnost této strany směřovala k systému potlačujícího lidská práva a svobody, který je v dnešní době neslučitelný s demokratickým zřízením právního státu. V současné době je KSČ znovuobnovena a aktivní [11].

Svaz mladých komunistů Československa (SMKČ)

Jedno z nejviditelnějších hnutí marxisticko – leninistických uskupení. Zástupci tohoto uskupení nejvíce participují z různých protivládních demonstrací a happeningů, kde se snaží využívat nespokojenosti občanů se současnou politickou situací. Hlavním cílem této organizace je získávat pro své myšlenky mladé stoupence. Toto hnutí při prosazování svých idejí dlouhodobě spolupracuje s podobně orientovanými hnutími [5].

Komunistický svaz mládeže (KSM)

Je volné sdružení lidí komunistického smýšlení ve věku 15 až 35 let. Jejichž cílem je revoluční překonání kapitalismu nastolením socialistické demokracie a společenským vlastnictvím výrobních prostředků. KSM navazuje na prvorepublikový Komunistický svaz mládeže Československa. Tato organizace vznikla po revoluci v roce 1990a v roce 2006 byla úředně rozpuštěna. V lednu 2010 bylo pražským městským soudem rozhodnutí o rozpuštění hnutí zrušeno a v březnu téhož roku byl svaz obnoven. Členové úzce spolupracují s KSČM.

Komunistická scéna je v České republice částečně ovlivněna tím, že tehdejší stranická elita, která by mohla vyvíjet činnost v rámci ultralevice, byla v průběhu naší společenské transformace ekonomicky i sociálně uspokojena. Mimo to prošla nebo byla svědkem stranického procesu od totalitní KSČ až po, nám dobře známou parlamentní KSČM [11].

Následující kapitola bude věnována pojmu radikalismus a pochopení rozdílu mezi extremismem a radikalismem.

3.3 Radikalismus

Pojem extremismus bývá často zaměňován s pojmem radikalismus, a to i přestože se od sebe z hlediska významu zásadně liší.

Slovo *radical* převzala stará angličtina z latinského *radicalis*, od slova *radix*, které označuje kořen. Radikalismus je takové jednání či řešení, které „jde ke kořenu“ a tudíž se rozhodně nejedná o ekvivalent slova extrémní.

Radikalismus lze pak vymezit jako schopnost podrobit existující skutečnosti kritickému zpochybnování a hlásat reformu popřípadě zrušení těchto skutečností, pokud jejich existenci nelze ospravedlnit [10]. Za radikalismus lze považovat také kritické postoje hodlající změnit či zlepšit dané politické poměry, které však nevedou k odstranění demokratického systému. Tyto radikální postoje se pohybují na hraně ústavního pořádku, ale stále nedosahují hranic extremismu [4]. Jedná se především o postoj než o plnohodnotné politické přesvědčení, jehož obsah se mění danými politickými okolnostmi. Lze ho také chápat jako určitý mezičlánek mezi extremismem a demokracií spadající stále do prostoru ústavního spektra. Hranici mezi radikalismem a extremismem lze tedy popsat jako velmi nejednoznačnou a proto je nutné ji vymezit v rámci jednotlivých směrů nebo variant politického extremismu. Někteří autoři nahlízejí na radikální a extremistické postoje a názory jako na jeden celek. To znamená, že pravicové radikální a extremistické názory jsou označovány jako *ultrapravaice*. Jako *ultralevice* jsou pak chápány levicové a extremistické názory a postoje. [5]

Pro lepší určení hranice mezi extremismem a radikalismem můžeme vyjádřit pomocí následující tabulky.

Tabulka 1- Hranice mezi extremismem a radikalismem [5]

Ultrapравicové síly			Ultralevicové síly	
Levicový extremismus	Levicový radikalismus	Demokratický střed	Pravicový radikalismus	Pravicový extremismus
	Ústavně – konformní demokratické spektrum			

Toto dělení je však některými autory kritizováno. Někteří tvrdí, že levý a pravý pól politického názorového spektra se nemusí vždy od sebe vzdalovat, ale naopak v některých názorech a postojích se i přibližovat. Představitelé teorie extremismu tvrdí, že politický radikalismus lze vymezit jako neurčitý prostor, ve kterém jsou v rámci nespokojenosti s demokratickým uspořádáním pro jednotlivé skupiny společnosti zastávány kritické postoje proti tomuto uspořádání. V tomto prostoru nejsou rovnou demokratické principy zavrhovány, ale mohou být přinejmenším zpochybňovány [10].

Z pohledu politologického lze uvést, že radikalismus označuje způsob myšlení a jednání zaměřený na změnu již existujícího stavu. V politice radikalismu můžeme přisoudit dva odlišné významy.

Může vyjadřovat přístup navrhuující zásadní změnu nějakého stavu, například se může jednat o zásadní změnu výběru daní, školského systému, penzijního systému atd. Je třeba podotknout, že radikální přístup k nějaké otázce může zastávat kterákoliv politická strana, ale nemusí být na ni nahlíženo rovnou jako na stranu radikální [12].

Za druhé, radikalismus označuje politický směr usilující o zásadní změnu společnosti. Hlavními nositeli jsou pak politické strany, které chtějí prosazovat svůj radikální sociální nebo ekonomický program. Jako radikální můžeme označit i politické strany, jejichž program se vyznačuje neústupností, chybějící ochotou přistoupit na kompromis. Radikální politické strany se často uchylují k populismu a jsou schopné ohrozit stabilitu demokratického systému, k tomu však využívají pouze legálních prostředků [12].

Hlavními rozdíly mezi extremismem a radikalismem jsou následující. Extremismus se zcela vymezuje k politickému systému a usiluje o jeho zrušení a nahrazení systémem jiným. Radikalismus nemusí být nutně zaměřen proti systému jako takovému. Častěji tento pojem označuje opoziční skupinu, která usiluje o politické změny v rámci demokratické společnosti. Jde proto o aktivity, které se stále pohybují v mezích zákona. Rozdíly mezi extremismem a radikalismem je také v metodách, jakými jsou realizovány jejich cíle. Zatímco extremisté často používají násilných praktik, radikalisté volí především prostředky zákonné [7].

3.3.1 Proces radikalizace

Z historického pohledu se pojem *radikální* začal používat koncem 18. století ve Velké Británii pro označení zastánců zásadních změn v chodu státu či ve společenském systému. Od 19. století se tento pojem začal používat také ve Francii, kde byl spjat s tvorbou francouzských politických stran po pádu druhého císařství, jehož představitelem byl Napoleon III. Bonaparte [11].

Radikalizaci lze chápat jako proces vedoucí k zvyšování použití politického násilí, na pozadí proměny hodnot a vnímání sociálních skupin směrem k výrazné politické odlišnosti, členění a prosazování radikálních zájmů ve společnosti [11].

K radikalizaci společnosti může přispívat frustrace obyvatel, různé společenské konflikty, ale také populismus politických stran, které využívají sociální nejistoty veřejnosti k získání moci cestou slibů rychlého řešení všech aktuálních problémů. Proti sobě stojící skupiny a programy se často radikalizují vzájemně, například jako pravicový a levicový radikalismus. Radikalizace je společenský jev, který může působit na jednotlivce, ale i na celou společnost. Jde tedy o určitý posun hodnot a názorů vedoucích od umírněných, přes vyhraněné až po otevřené sklony k násilnému jednání případně o terorismus [4].

Definice radikalizace je mnoho, někteří autoři na radikalizaci nahlíží v kontextu extremismu a terorismu jako na proces, při kterém je jedinec ovlivněn myšlenkou akceptace politického násilí bez jakýchkoli morálních zábran. Dnes je v akademické obci tento proces chápán jako rozvoj extremistické ideologie a přesvědčení, který lze do jisté míry označit za jakýsi základní kámen terorismu. Ovšem, jsou i autoři, kteří tvrdí, že radikalizace nemusí vést vždy k terorismu. Tito autoři zastávají názor, že radikalizace je ve skutečnosti psychologický proces, při kterém jedinec více akceptuje extremistické názory. Někteří pracují s tím, že proces radikalizace je přeměna určité sociální skupiny procházející ideologickou proměnou, odmítající demokratické principy. Jiní definují radikalizaci jako motivaci výrazně proměnit některé společenské aspekty i za pomoci ortodoxních nástrojů, které mohou ohrozit demokracii [13].

Samotný pojem radikalizace lze dle jejich výkladu vnímat z hlediska.

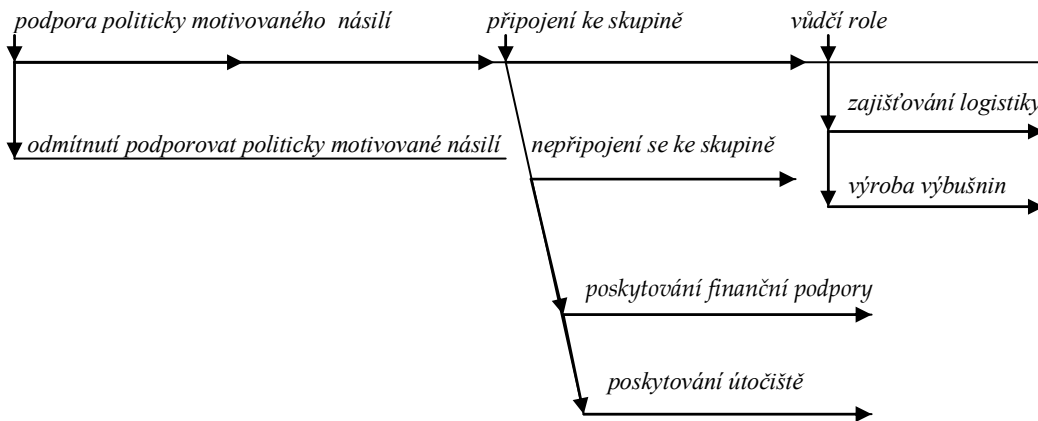
- Psychologického;
- ideologického;
- institucionálního.

Dle Vegrichtové je pojem radikalizace obecně rovině vnímán jako víceúrovňový rozvíjející se proces, při kterém jedinec postupně přijímá vyhraněné názory, hodnoty a postoje, směřující k akceptaci, legitimizaci, podpoře a realizaci násilí na základě vyznávané ideologické nebo náboženské doktríny či přesvědčení [4].

Radikalizace je v současné době vnímána jako jedna z nejvýznamnějších bezpečnostních hrozeb posledních dvaceti let. Milníkem pro takovéto vnímání se staly do současné doby nejvýznamnější teroristické útoky v roce 2001 v New Yorku a v roce 2005 v Londýně. Radikalizace je a byla od počátku neodmyslitelnou součástí náborových kampaní různých extremistických a teroristických skupin. Největší pozornost je mu v současnosti věnována v souvislosti s masivním rozšířením a využíváním sociálních sítí a internetu, který většina teroristických a extremistických skupin využívají ke své propagaci a náboru nových členů. V tomto pohledu je nutné uvést, že z pohledu teroristické organizace je proces radikalizace především strategie, kterou mobilizují potencionální příznivce a využívají je k podpoře svých ideologických cílů.

Samotný proces radikalizace zahrnuje množství variant a to díky velkému množství faktorů a vlivů, které samotný proces ovlivňují. Neexistuje tak žádný univerzální model, který by byl aplikovatelný na všechny případy radikalizace. Průběh a doba trvání radikalizačního procesu může být i z tohoto důvodu různě dlouhá. Někdy jde o velmi rychlý proces (v rámci několika týdnů), který převážně končí realizací násilného útoku nebo obdobného skutku. V některých případech se jedná o velmi dlouhý časový úsek (i několik let), kdy radikalizovaný jedinec nedospěje k násilnému skutku, ale plní v extremistické organizaci úkoly v rámci podpory, náboru nových členů či propagandy [4].

Schéma 1 - Diagram popisující kategorie rozhodnutí v procesu radikalizace [4]

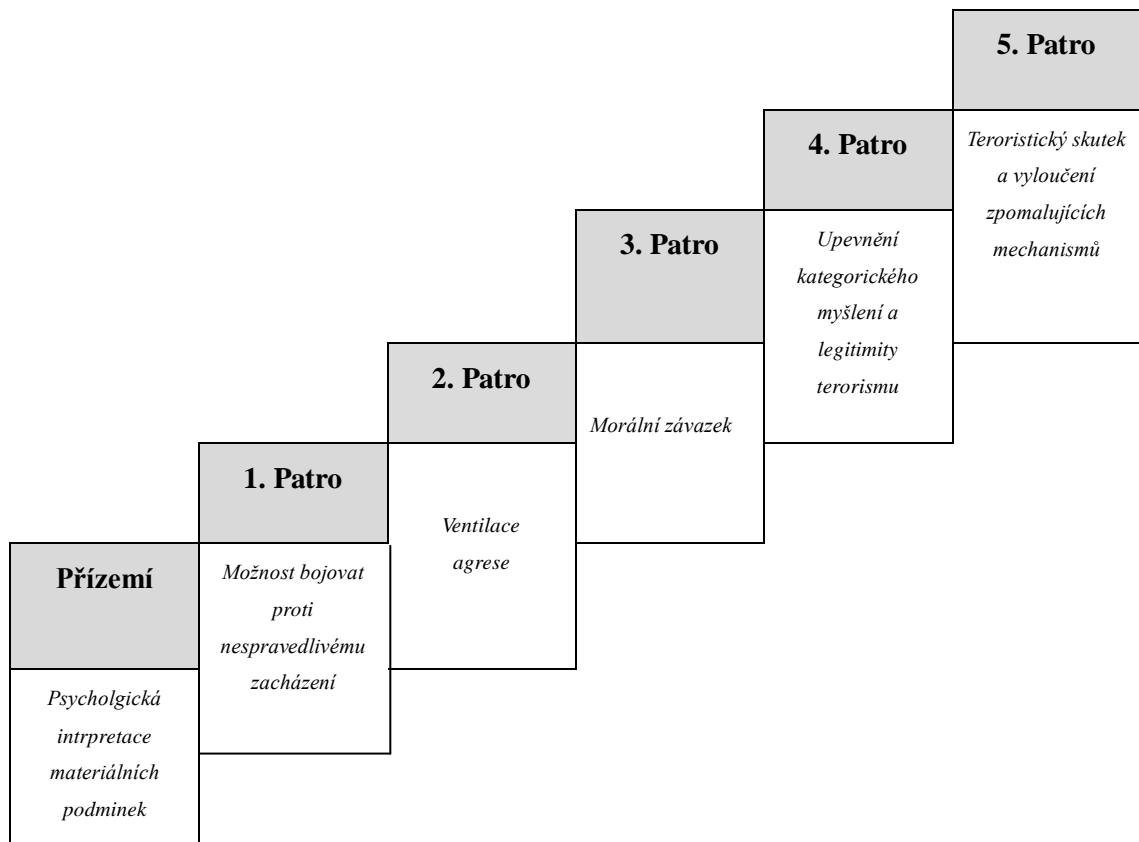

V souběhu posledních dekád bylo vědci zformováno více takových schémat a modelů, které demonstrují, jak radikalizační proces probíhá a co ho ovlivňuje. Ty se mohou samozřejmě lišit. V zásadě se shodují se v myšlence, že proměna jedince do role extremisty či teroristy je určitý proces a vědecké výzkumy v oblasti radikalizace jsou snahou tyto procesy osvětlit. Tito autoři pak v rámci radikalizačního procesu určují jako základní znaky „cestu“ nebo také „proces“ a „stupně“. Jednotlivé fáze radikalizace, klíčové etapy a přechody z nižší fáze do vyšší jsou charakteristickými pro určení celé podstaty radikalizace. Jako příklad lze uvést pravděpodobně nejznámější model fází radikalizačního procesu. Americký psycholog F. Moghaddam, představil schodišťový model, který se skládá s jednotlivých poschodí, symbolizující jednotlivé psychologické procesy, kterými radikalizovaná osoba prochází. Základnou v tomto modelu schodiště je přízemí, ve kterém se nachází většina populace, která je schopná se vypořádat s běžnými každodenními situacemi bez použití násilí. Nad základnou se v prvním patře patrech nacházejí jedinci, kteří usilují o nějakou změnu, nápravu křivd a nespravedlností. Tito jedinci k tomu využívají všechny legitimní prostředky, které společnost nabízí, pokud legitimní prostředky selhávají, dostává se takový jedinec do psychicky a sociálně nestabilní situace a právě v těchto jedincích se může hromadit frustrace a kumuluje se u nich hněv s agresí. V této situace je možnost jakékoliv radikalizace velmi intenzivní. Situaci, ve které se frustrovaný jedinec nachází, pak využívají extremistické organizace k zahájení náboru. V následujícím patře je radikalizovaná osoba postupně indoktrizována vyznávanou ideologií, či přesvědčením. V této fázi jedinec prochází fyzickým výcvikem a současně je vystavován psychické zátěži a je pověřován jednoduchými úkoly, které ho mají za úkol

prověřovat. Zde je také posilována jeho ideologie a dochází k odcizení se od původního sociálního prostředí. V další úrovni schodiště působí teroristická organizace, ve které se tento jedinec nachází, na radikalizovanou osobu manipulativně. Upevňuje jeho myšlení a uvažování v duchu „my vs. oni“. V této fázi takový jedinec již neuvažuje, jestli jsou násilné metody teroristické organizace legitimní. Koncepce „my versus oni“, černobílé uvažování a chybějící kritické myšlení a objektivita se tak stává posledním předstupněm před vrcholem schodiště. V pokročilé fázi radikalizace se jedinec identifikuje s kolektivní identitou skupiny, kdy se pocit křivdy postupně mění v nenávistný postoj. Mohutně je v této fázi živena filozofie „my versus oni“, která v jedinci vyvolává pocit, že pro jeho přežití a přežití celé skupiny je nutné všechny protivníky likvidovat [4].

Následující tabulka přehledně ukazuje radikalizační proces dle F. Moghaddama.

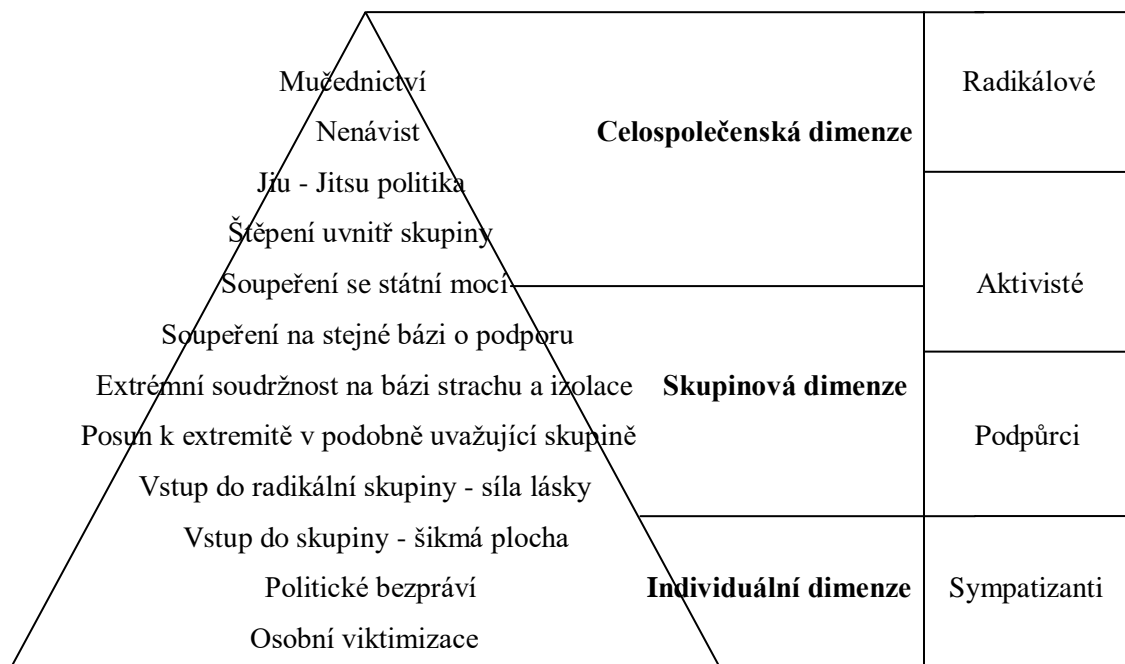
Tabulka 2 - Schodišťový model radikalizace dle F. Moghaddama [4]

Významným prvkem všech radikalizačních procesů je samozřejmě ideologie, která slouží jako prostředek a hlavní nástroj násilného extremismu a terorismu. Ospravedlňující ideologie terorismu zahrnuje tři základní prvky. **Pocit bezpráví**, které pociťují například etnické, náboženské nebo národnostní menšinové skupiny, ve srovnání s většinou. Dalším prvkem je **určení viníka, skupiny či entity**, která je označena za zodpovědnou za určité křivdy (např. Židé, křesťané, Američané, západní Evropa, bezvěrci aj.) a posledním prvkem je **morálně ospravedlněná a účinná metoda**, likvidace příčin takového bezpráví, a to cestou teroristických činů [4].

Dalším velmi často uváděným modelem radikalizačního procesu je model dvojice odborníků McCauleyho a Moskalenkové. Ve svém pyramidovém modelu představují dvanáct stupňů radikalizace na individuální, skupinové a celospolečenské úrovni. Ve svém modelu radikalizace kladou důraz na aspekt identifikace se skupinou jako rozhodující okamžik v procesu radikalizace. Jejich model ukazuje, že radikalizace je postupný proces, kdy s každým stupněm roste intenzita zapojení a oddanost radikalizujícího se jedince. Dle autorů z tohoto modelu vyplývá, že politická radikalizace jedinců, skupiny a veřejnosti, se odehrává na dráze akcí a reakcí, ve kterých sehrává významnou roli stát [4].

Schéma 2 - Pyramidový model radikalizace dle Moskalenko a McCauleyho[22]

Oba autoři shodně uvádějí, že způsob jednání mezi teroristy a napadanými státy se nejvíce projevuje v manipulaci se strachem a vztekem. Teroristé se podle nich přiklání k „*jiu - jitsu politice*“. Čili strategii, která v nejvyšší možné míře využívá vlastní pozice a protivníkovi energie a ataků pro svůj vlastní prospěch. Základem terorismu je pak vzbuzovat strach a tímto způsobem vytvářet tlak na společnost a jednotlivé státy. Reakcí na teroristické činy pak bývá strach a vztek, který se může promítnout v politické a společenské objednávce na vojenské a útočné reakce na terorismus [4].

Lze tedy říci, že samotný proces radikalizace je rozvíjející se děj, který se nenachází pouze v jedinci, ale i mimo něj. Je to mimo jiné sociální prostředí, které ho obklopuje, utváří a formuje jeho názory a současně podmiňuje i jeho přístupy k řešení jeho nesnází.

3.4 Terorismus

Slovo „*teror*“ pochází z latiny. Latinské slovo „*terrere*“, překládané jako strašný nebo hrozný odpovídá vymezení terorismu, jako činnosti, která vyvolává pocit strachu a hrůzy. V dnešní době však žádná definice terorismu, která by měla plnou mezinárodní podporu, neexistuje. Užíváno je mnoho desítek definic, které se zaměřují na různé aspekty terorismu. Navzdory snahám definovat terorismus jeho přímé vymezení stále chybí a to především proto, že se neustále mění a mění se i naše nahlížení na něj.

Obecně je však terorismus chápán jako násilná metoda činnosti extremistických hnutí, pro kterou je typické organizované provádění násilí nebo hrozba těmito postupy vedoucí k zastrasování a vydírání státních orgánů, civilního obyvatelstva, za účelem dosažení určitých, ať již politických, národnostních či jiných cílů daného extremistického hnutí [14].

Cílem teroristů je upozornit na sebe tak, aby bylo otřeseno veřejné mínění. Terorismus vyvolává a má vyvolávat psychologický efekt, vyplývající z pocitu nebezpečí a ohrožení, ten může ve společnosti vyvolat změnu postojů a vzniku krizí na lokálních, státních i mezistátních úrovních. Tyto cíle představují ve svých důsledcích ohrožení velkých skupin nebo celé společnosti, které se negativně promítají i do politických vztahů státu. Terorismus obsahuje kriminální zločiny, které jsou pro společnost symbolické a představují cestu k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen. Pachatelé se řídí filozofií „*zabij jednoho a vystrašíš deset*“

tisíc ostatních“. Prostředkem, který teroristé užívají je teror, znamenající použití násilí nebo hrozby násilí proti nezainteresovaným občanům [14].

Ideologie terorismu je různorodá, závisí zejména na politickém a ideologickém zaměření extremistických hnutí. Z tohoto pohledu lze vymezit terorismus kriminální terorismus, který je zaměřen na získání osobních či materiálních hodnot a terorismus psychopatologický, zaměřený na psychické sebeuspokojení a terorismus politický, která je, který lze charakterizovat jako násilná forma prosazování politických zájmů stoupců určité radikální (politické, náboženské, nacionalistické, separatistické, ekologické a jiné) ideologie [14].

3.4.1 Vývoj terorismu

Historie terorismu sahá až do dob antického Řecka a Říma, kde byly spory o moc řešeny nájemnými vraždami. Jako příklad je možné uvést vraždu Julia Caesara, kterou mnoho odborníků na terorismus, považují za jeden z prvních doložených teroristických aktů. [14]

David C. Rapoport definuje a popisuje historický vývoj terorismu ve své „*Teorii vln moderního terorismu*“. V této práci popisuje čtyři hlavní vlny soudobého terorismu od roku 1880. Každá z těchto vln pak požaduje revoluci, vyžaduje jiné prostředky a postupy k dosažení svých cílů. [15] David C. Rapoport označuje tyto vlny jako.

- Anarchistická;
- antikoloniální;
- levicová;
- náboženská.

První vlna terorismu - anarchistická

Anarchismus je slovo pocházející z řeckého „*ánarchos*“, které v překladu znamená „*bez vůdce*“. Dle teorie anarchismu by měla být společnost spravována bez jakékoliv autority. Počátky moderního terorismu lze dle Davida C. Rapoporta najít v anarchistickém hnutí Ruska na konci 19. století. Hlavním projevem první vlny byly

především útoky na vysoce postavené politické osobnosti té doby ovlivňující chod tehdejší společnosti [15].

Druhá vlna terorismu - antikoloniální

Tato vlna se odehrává kolem roku 1920 v období mezi světovými válkami. Byla logickým vyústěním první světové války, kdy se poražené státy rozpadly, jejich rozpad zapříčinil vznik nových států nebo koloniálních oblastí [15]. Mezi nejvýznamnější teroristické skupiny této vlny patřila Demokratická fronta za osvobození Palestiny (OOP) a Irská republikánská armáda (IRA) [15]. V této vlně klesl počet atentátů na představitele vrcholné politiky. Teroristické skupiny této doby zjistili, že jejich akce nemají předpokládaný účinek a začínají vnímat důležitost veřejného mínění a vlivu médií, díky kterým začíná docházet k jejich lepší propagandě. Teroristé si také začínají říkat „bojovníci za svobodu“. Teroristické skupiny této vlny velmi často kombinovaly terorismus s guerillou a bránily se označení za teroristy [15].

Třetí vlna terorismu - levicová

Tuto vlnu lze časově vymezit od počátku války ve Vietnamu až do let 1994 - 1995, kdy se prolíná se čtvrtou vlnou. Tato vlna se velmi podobá vlně první. Společnými znaky jsou nacionalismus a radikalismus. Teroristické skupiny třetí vlny se soustředili, stejně jako u první vlny, především na politické cíle. To je rozdíl od druhé vlny, ve které to byly cíle vojenské. Nejvýznamnějšími skupinami této vlny jsou převážně levicově orientované skupiny, jakými byla Frakce Rudé Armády (RAF) v západním Německu, Přímá Akce ve Francii, japonská Rudá Armáda nebo v Itálii Rudá Brigáda. David C. Rapoport do této skupiny řadí Baskickou separatistickou organizaci (ETA), Arménskou tajnou armádu pro osvobození Arménie (ASALA), či Frontu národního osvobození Korsiky (FNLC) [15].

V této době nepůsobilo nikde jinde na světě tolik teroristických skupin jako v latinské Americe. K jejich rozmachu dochází především v důsledku tamních diktátorských režimů, ekonomických krizí nebo sociální nerovnosti. Jako další příčinu lze uvést radikalizaci společnosti, která nesouhlasila s americkou přítomností ve Vietnamu a také nesouhlas společnosti se způsobem ekonomického pronikáním Spojených států do zemí Latinské Ameriky [16].

Objevuje se zde zcela nový typ terorismu - mezinárodní terorismus, který se objevoval již dříve, ale v mnohem menší míře. V této vlně se rozvinul především možnosti používání moderních technologií, které umožňovali lepší komunikaci mezi jednotlivými roztroušenými skupinami. Fenomémem této vlny byly únosy letadel a únosy všeobecně [16].

Čtvrtá vlna terorismu - náboženská

Poslední etapou v historii moderního terorismu je vlna označovaná jako náboženská. Důležitým prvkem této vlny je víra a náboženství. Teroristé vytvářejí extremistické odnože všech světových náboženství (budhismus, hinduismus, židovství, křesťanství a islámu). D. C. Rapoport v této vlně přisuzuje nejvýznamnější roli islámu. Vznik nábožensky orientovaných teroristických skupin přisuzuje ve své práci několika příčinám. Z jeho pohledu byla nejvýznamnější Íránská islámská revoluce a převzetí vlády ajatolláha Rúholláha Chomejního. Zásadním impulsem pro posílení islámské víry byla však porážka Sovětského svazu v Afgánistánu a následný odchod sovětských vojsk v roce 1989. Novinkou v této vlně se stávají sebevražedné atentáty [15].

Mezi nejvýznamnější teroristické organizace této vlny patří organizace Al-Káida, Hamás, Tamilští tygři, sekta Óm Šinrikjó nebo hnutí Islámský stát [17].

3.4.2 Typologie terorismu

Podobně jako je tomu s definicí terorismu, je stejně obtížné klasifikovat či strukturalizovat terorismus tak, aby toto dělení bylo prosté ideových, geografických či politických motivací. V rámci typologie terorismu často dochází ke slučování kritérií, kterými jsou motivace aktérů, rozsahu a způsobů provádění teroristických akcí.

Z hlediska základního stanovení hrozeb a jejich předcházení je třeba stanovit především motivaci teroristů. Podle motivace je tak možné vypracovat typologii terorismu, do které lze zahrnout i „nepolitické formy“ terorismu. Mareš dělí terorismus následujícím způsobem [18].

- Terorismus kriminální - namířený na získání osobního a materiálního prospěchu;
- terorismus psychopatologický - dosažení psychického sebeuspokojení;
- politický terorismus.

Přehledné rozdělení politického terorismu je uvedeno v následné tabulce.

Tabulka 3 – Politický terorismus [17]

Politický terorismus						
Státní				Nestátní		
Represivní		Subverzivní		Represivní	Subverzivní	
Establishmentu	Okupační či válečný	Realizovaný státem	Sponzorovaný státem			
					Revoluční	Subrevoluční
					Náboženský	Ultralevicový
					Ultrapracvicový	Etnicko - separatistický
					Ultralevicový	„Single-issue“
					Anarchistický	Vigilantistický
						Náboženský

Státní represivní terorismus

Terorismus establishmentu (režimu)

Teroristické aktivity namířené na udržení režimu proti oponentům, např. domácí opozici. Je podporován či přímo prováděn vrcholnými představiteli státu proti svým občanům. Tento typ terorismu se během minulého, ale také v průběhu současného století v různých podobách vyskytl v různých částech Evropy, Asie, Ameriky a především Afriky [19].

Terorismus okupační

Teroristické aktivity jsou uplatňované vládou, či agresorem, resp. ozbrojenými formacemi ústřední vlády či agresora na vojensky okupovaném území za účelem potlačení vzpoury, likvidace ozbrojeného hnutí odporu. Nejedná se o terorismus válečný. Jde o promyšlenou a víceméně systematickou politiku zastrasování obyvatelstva okupovaného území za účelem dosažení konkrétních politických cílů [17].

Státní subverzivní terorismus

Terorismus realizovaný státem

Jedná se o různé teroristické aktivity páchané speciálními jednotkami jednoho státu na svrchovaném území druhého státu za účelem potlačení nebo likvidace určitých nepohodlných skupin či jednotlivců (například opozice v exilu) [17].

Terorismus sponzorovaný státem

Teroristické aktivity třetího aktéra či aktérů, sponzorované státem, namířené proti občanům jiných států (vládě, skupinám atd.). Jedná se tedy o terorismus vedený „zdola na horu“, směřovaný proti držitelům moci. Aby byly splněny základní podmínky ke vzniku tohoto druhu terorismu, musí dojít k centralizaci politické a hospodářské moci. Existence centrálních politických autorit je pro subverzivní terorismus zásadní [17, 19].

Nestátní terorismus

V případě nestátního terorismu se jedná o aktivity skupin či organizací bez přímé závislosti či podřízenosti jakémukoliv státu či zřízení. Dělení terorismu v těchto měřítcích je však velice složité, z tohoto pohledu může být vnímáno nejen jako druh subverzivního terorismu, ale také jako odboj či guerilla. Podobný problém ve stanovení

hranice bychom mohli nalézt mezi uvedeným subverzivním terorismem, guerillou a revolučním terorismem [17, 19].

Terorismus revoluční (protistátní)

Hlavní příčinou pro vznik tohoto druhu terorismu je nespokojenost se současným režimem. Hlavním cílem realizace teroristických aktů je jeho svržení a nastolení nové vlády či úplný rozklad státu. Terčem útoků se pak stávají různé státní instituce, vládní představitelé, lidé spolupracující s režimem apod. [17, 19].

Terorismus subrevoluční

Cílem tohoto druhu terorismu je pouze určitá dílčí změna systému [17].

Terorismus "Single - issue"

Monotematický neboli jednopoložkový terorismus, který se projevuje tím, že teroristické aktivity jsou páchané jednotlivci či skupinami mající za cíl specifické dílčí společenské změny (např. jsou namířené proti potratům) [17].

Vigilantistický terorismus

Teroristické aktivity páchané (často ultrapravicově orientovanými) skupinami či jedinci, kterým „jde o „právo a pořádek“, který dle jejich názoru nemůže stát zajistit. Do tohoto druhu terorismu lze řadit například latinskoamerické „černé brigády“ [17].

Terorismus náboženský

Definice náboženského terorismu je založena především na vztahu k náboženské dimenzi teroristického motivačního zázemí. *"Náboženství přitom může být do různé míry spojeno i s prosazováním sociálních a politických zájmů. Náboženský terorismus tedy není správné vnímat jako nepolitický fenomén, protože náboženství je součástí společenského a politického života"* [18, s. 243]. Všechny náboženské směry s sebou nesou od nepaměti možnost tolerance či intolerance k ostatním druhům náboženství nebo ateistům. Pro vše, co je v současnosti spojováno s náboženským terorismem,

je ne zcela přesně užíváno výrazu fundamentalismus, který je dnes převážně spojován s islámským fundamentalismem [18].

V rámci výzkumu v posledních desetiletích byla různými odborníky na terorismus věnována velká pozornost na odlišení subverzivního terorismu a guerilly, která byla vyvolána především sporným označováním činností ultralevicových teroristů v západní Evropě za guerillu. Někteří odborníci tvrdí, že sporadický terorismus může být první fází vzniku guerilly, po které nastává druhá fáze spontánního napodobování sporadického terorismu a vzniku teroristických buněk a po jejich vzájemném propojení ve třetí fázi vzniká guerilla. Podle Strmisky se blíží guerilla terorismu tehdy, pokud se logika guerilly řídí logikou brutální psychologické války [20].

Tabulka 4 - Charakteristika subverzivního terorismu, guerilly a konvenční války [21]

	Konvenční válka	Guerilla	Terorismus
Jednotky nasazené do boje	Velké (armády, sbory, divize)	Střední (čety, roty, prapory)	Malé (obvykle méně než deset osob)
Zbraně	Plný rozsah vojenské bojové techniky (letecké síly, obrněná technika, dělostřelectvo atd.)	Většinou pěchotní typy lehkých zbraní, někdy také část dělostřelectva	Ruční zbraně, granáty, pušky, a specializované zbraně, např. bomby v autech, bomby odpalované na dálku
Taktika	Obvykle kombinované operace zahrnující několik	Taktika komand	Speciální taktika: únosy, výbuchy aut, atentáty, braní rukojmí atd.
Terče	Většinou vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura	Většinou vojenský, policejní a administrativní personál jakož i političtí oponenti	Státní symboly, političtí oponenti a obecně veřejnost
Zamýšlený účinek	Fyzické zničení	Především vojenské oslabení nepřítele	Psychický nátlak
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Ne
Uniforma	Nošení uniformy	Časté nošení uniformy	Nenošení uniformy
Rozeznatelnost válečných zón	Geograficky rozeznatelná válka	Válka omezena na zemi sporu	Nerozeznatelné válečné zóny
Mezinárodní legalita	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ne
Domácí legalita	Ano	Ne	Ne

Mimo shora uvedené členění se lze setkat s dalšími typy terorismu, jakými jsou bioterorismus a v současné době velmi aktuální kybernetický terorismus.

Kybernetický terorismus

Tento druh terorismu je charakterizován útoky na jednotlivé počítače či počítačové sítě a servery, které mají pro současnou moderní společnost využívající počítače téměř ke všem činnostem, velmi zničující účinky. V dnešní době je obrovské množství informací různého druhu archivováno v počítačových systémech, do kterých se počítačová piráta mohou nabourat a způsobit tak nemalé škody. Mimo počítačových pirátů hrozí nebezpečí na internetové síti, kde se dá nalézt množství návodů na výrobu různých druhů zbraní a výbušnin. A v neposlední řadě využívají internetovou síť teroristické organizace jako svůj informační a propagandistický kanál [19].

Bioterorismus

Výroba biologických zbraní, je pro teroristy jednodušší v tom, že se dá dobře utajit. Jedná se o výrobu a používání biologických zbraní (bakterie, viry, rickettsie, houby, plísňe a toxiny). V případě jakéhokoli užití tohoto druhu terorismu a v ideálních podmínkách bývají počty obětí velmi vysoké.

3.4.3 Islámský fundamentalismus

V současné době je islám, hned po křesťanství, druhé nejrozšířenější náboženství na světě. Odhaduje se, že v současné době je počet věřících mezi 1,8 - 2 miliardy. Tento druh náboženství je nejrozšířenější na Blízkém východě, severní Africe a také v některých státech jihovýchodní Asie [4].

Slovo „*islám*“ v překladu znamená „*nalezení míru prostřednictvím oddanosti k Bohu*“. Většina teroristů se odvolává na Islám a na dva jeho spisy, korán a sunnu. Korán je podle muslimů sdělení Alláhovo a považují ho za zákon. Sunna obsahuje informace o Alláhově životě. Islamističtí násilníci pak ve jménu své ideologie

vytrhávají verše koránu z kontextu a výklad přizpůsobují svým ideologickým cílům. Islám je mírumilovné náboženství, které je těmito radikálně smýšlejícími jedinci chybně vykládán. Korán totiž neobsahuje žádné pasáže o vraždění nevinných civilistů ani o sebevražedném terorismu ve jménu Alláha. Naopak, v koránu je verš, který odsuzuje všechny vraždy: *„Z tohoto důvodu jsme ustanovili dětem Izraele, zavraždí-li někdo člověka – pouze v případě vraždy někoho jiného nebo násilného činu v zemi, znamená to, jako by zavraždil celé lidstvo, a pokud někdo zachová život člověka, znamená to, jako by zachoval život celému lidstvu“* (Súra 5, verš 33).

Slovo „*fundamentalismus*“ znamená v širším slova smyslu „*věrnost idejím a hodnotám*“, které jsou chápány jako základní nebo zásadní. Fundamentalismus, jehož základ je v přesvědčení o své pravdě, se vyznačuje svou neústupností a nesnášenlivostí k jakékoliv odchylce od své pravdy. Neváže se pouze k islámskému náboženství a je možné najít i jeho různé formy u jiných náboženství. Fundamentalismus v tomto smyslu znamená intenzivně prožívanou víru [4].

Islamističtí fundamentalisté mají za cíl prosadit nadvládu jejich náboženství nad politikou. Tento druh fundamentalismu se u nich začal projevovat jako reakce proti Západu, jeho životnímu stylu a modernímu životu, které se začaly postupem času projevovat i v muslimských zemích a v jejich kultuře. Část této společnosti s prorůstáním moderních západních hodnot do jejich kultury nesouhlasila a Západ se stal hlavním protivníkem islámského fundamentalismu [4].

Mareš ve své práci definuje islámský fundamentalismus takto: *„Islámský fundamentalismus je do politické dimenze převáděn prostřednictvím islamismu, která je definován jako využití islámských religiózních argumentů k odůvodnění politických cílů. Cílem islamismu je zpravidla vybudování teokratické společnosti, v jejímž rámci je islám jediným pravidlem politického života a Bůh je jediným politickým suverénem.“* [18, s. 248].

Rozdíl mezi islamismem a islámem je ten, že islám není a nikdy nebyl považován za politickou ideologii. Naproti tomu je islamismus (tzv. politický islám) má konkrétní politické cíle, k jejichž zaštitění a legitimizaci používá ideový aparát islámu. Z tohoto pohledu je islamismus o nastolení islámského práva šaría nebo o boji proti ideovým a politickým nepřátelům.

V radikálních výkladech islámu se často vyskytuje slovo „*džihád*“, v překladu znamenající „úsilí, snaha“. V radikálních interpretacích je však vykládáno pouze jako užití násilí. Džihád je díky mediální prezentaci laickou veřejností vnímán převážně negativně. Je spojován především s násilím užívaným současnými teroristickými hnutími ve smyslu tzv. „svaté války“. Džihád ovšem ve své podstatě obsahuje základní povinnosti muslimů, tím je upevňování víry a šíření islámu nenásilnými prostředky. Mimo to a to je důležitější, zahrnuje činnosti charitativního charakteru a další sociální, nenásilné aspekty víry [4].

Existují tak tři základní definice džihádu [19].

- **Malý džihád** - (džihád satir) značí ochranu svobody vyznání, vlastního života nebo společenskou svobodu v případě naléhavé potřeby se zbraní;
- **střední džihád** - (džihád kabir) v koránu se na něj odkazuje v súře 25, verši 53: *“I neposlouchej nevěřící, nýbrž bojuj s ním (Qur-ánem) proti nim s velkým zanícením.”* „S velkým zanícením“ znamená v arabském originále „džihád kabir“;
- **velký džihád** - (džihád akbar) označuje osobní boj proti špatným návykům, hříšnému chování a nedostatku morálky stejně jako chybného jednání.

Lze jej rozlišovat na čtyři základní typy [4].

- **Džihád srdcem** - vázající se k neutuchajícímu prohlubování vnitřní zbožnosti, odolávání hříchům a pokušením;
- **džihád jazykem** - představuje šíření víry a misijní činnosti k přijetí islámu;
- **džihád rukou** - představuje charitativní, záslužné a sociální činnosti;
- **džihád mečem** - ten může být chápán i jako šíření víry pomocí zbraní, jeho prosazování prostřednictvím násilí vůči nevěřícím na islámském území nebo vedení války za šíření víry, ale stejně tak i obrana islámu za použití násilí.

Poslední typ je islamistickými teroristy z této čtveřice nejvyužívanější, je jimi velmi dobře využitelný k ospravedlnění teroristických útoků. Islámští teroristé svým výkladem koránu velmi vzdalují od původní islámské víry a své náboženství zneužívají ke splnění politických cílů.

Následující tabulka přehledně porovnává dvě největší světová náboženství křesťanství a islám. Tabulka také poukazuje na rozdílné přístupy křesťanství a islámu k šíření víry, k etice nebo úloze násilí při šíření víry.

Tabulka 5 - Porovnání náboženství Křesťanství x Islám [18,23,24]

Křesťanství	Islám
Letopočet začíná rokem "0" narozením Ježíše, nejprve Juliánský kalendář, který v roce 45 př. n. l. zavedl Julius Caesar. tento kalendář byl reformou starořímského kalendáře a byl koncipován jako kalendář sluneční. Ten je v současnosti celosvětově používán k počítání času. Byl zaveden v roce 1582 papežem Řehořem XIII., jednotlivé katolické země	Letopočet začíná rokem 622 - útěk Mohammeda z Mekky do Mediny. Islámský kalendář je lunární má 12 měsíců (30 a 29 dnů). Rok má 354 dnů.
Náboženství	
Monoteistické	
Bůh	
Ježíš Kristus	Alláh
Šíření víry	
Mojžíš – slovem Ježíš - Milosrdstvím Násilí je zakázáno	Mohammed - "mečem" Mohammed - dobyvatel
Kniha	
BIBLE - Desatero přikázání: 1. Nebudeš mít jiné bohy. 2. Nebudeš zneužívat božího jména. 3. Pamatuj na den odpočinku. 4. Budeš ctít otce i matku svou. 5. Budeš chránit život, nezavraždíš. 6. Nebudeš cizoložit. 7. Nebudeš krást. 8. Nebudeš lhát 9. Nebudeš toužit po ženě svého bližního. 10. Nebudeš závistivý	KORÁN , kniha psaná v arabštině: má 114 kapitol (súra), 6236 veršů (ája) - 5 pilířů víry: 1. SAHADA- Víra: Alláh je jediný opravdový bůh 2. SALAT - Modlitba: pětkrát denně 3. ZAKAT - Almužna: Pomáhej potřebným 4. SAWN - Půst: měsíc Ramadánu 5. HADŽ - Pouť do Mekky v Saudské Arabii 6. DŽIHÁD - usilování o to, co se líbí Alláhovi. Obrana víry. (tzv. 6. pilíř)
Etické zásady	
1. Úcta k zákonům 2. Úcta k životu 3. Spravedlnost 4. Humanita 5. Tolerance 6. Solidarita 7. Milosrdství 8. Důstojnost jedince 9. Rovnoprávnost 10. Svědomí jednotlivce 11. Náboženská svoboda 12. Multikulturalismus	1. Vyznávat pouze jediného boha Alláha 2. Ctít rodiče a být laskavý k rodině a příbuzným 3. Nezabíjet děti před strachem z chudoby 4. Nedopouštět se cizoložství 5. Nezabíjet neoprávněně 6. Dávat správné míry a váhy 7. Nedotýkat se jmění sirotků 8. Dodržovat smlouvy 9. Nenásledovat něco o čem nemáš vědění 10. Nechodit pyšně a domýšlivě po zemi

Nezastupitelnou součástí pro určení základní kategorizaci terorismu patří ideologie. Ideologie se věnuje souhrnu myšlenek, které teroristická skupina přijímá za své. Náboženskou doktrínu vyznává například Islámský džihád na Blízkém východě. Jehož členové se vyznačují silným iracionálním náboženským fanatismem a značnou intolerancí k odlišným názorovým směrům. Náboženská ideologie i nacionalismus mají často politické rysy. Oba se tudíž mohou překrývat a působit souběžně. Logika politického terorismu představuje v zásadě logiku psychologického boje, ovšem zdaleka ne všechny formy psychologického boje lze označit za terorismus. Jedná se o případy předem naplánovaného použití surového násilí dovedeného do krajnosti s tím, že spáchání činu nejprve působí na veřejnost a teprve pak splní svůj účel, pro který byl spáchán [18].

Mimo výše uvedené typologie můžeme rovněž terorismus rozdělit i podle jiných kritérií. Mareš například rozděluje terorismus následujícím způsobem [18].

- Ultralevicový a ultrapravicový;
- etnický, náboženský či teritoriální terorismus;
- ekologický a globální terorismus;
- psychopatologický či kriminální terorismus;
- superterorismus.

Podobně jako u jiných společenských fenoménů tak i u terorismu můžeme pozorovat určitý vývoj a inovaci. Dnes tak rozlišujeme **tradiční** a **nový terorismus**.

Následující tabulka přehledně porovnává tradiční a nový terorismus.

Tabulka 6 - Porovnání různých aspektů tradičního a nového terorismu [25]

	TRADIČNÍ TERORISMUS	NOVÝ TERORISMUS
Organizace	Rozpoznatelná	Hůře rozpoznatelná
Forma organizace	Zpravidla hierarchická	Spíše lineární
Operační kvalita	Středně profesionalizovaná	Plně profesionalizovaná
Síla skupiny a rekruční potenciál mezi stoupenci	Malá až středně velká, rekruční okruh velmi omezený	Jedinec nebo malá skupina, vysoký rekruční potenciál prostřednictvím internacionalizace
Operační území	Regionálně nebo národně omezené	Akce na mezinárodní úrovni
Cíle	Předvídatelné a identifikovatelné	Nepředvídatelné, neidentifikovatelné
Oběti a jejich počty	Vybrané, malý počet obětí	Vysoký počet obětí i mezi nezúčastněnými
Kvantitativní rozměr hrozby	Omezený ve vztahu k následku a celkovému efektu	Vzrůstající ve vztahu ke následku a celkovému efektu
Motivace k veřejnému přihlášení	Vysoká (písemná prohlášení)	Nízká
Spojení s organizovanou zločinností	Relativně malé	Intenzivní spojení s organizovanou kriminalitou, s imigračními společenstvími a s legálním obchodem
Možnosti financování	Malé finanční možnosti, financování výhradně vydíráním a únosy nebo tzv. "revoluční daní" (ETA)	Lepší finanční možnosti díky celosvětovému transferu kapitálu a legálním obchodním aktivitám

Velmi vážnou hrozbou novodobého terorismu, je sebevražedný terorismus. Tento druh terorismu je typický zejména pro teroristické organizace působící na území Blízkého východu (Irák, Sýrie, Afgánistán, Pákistán, atd.) ale i v Indii a Africe. Sebevražedné útoky jsou velmi nebezpečné tím, že jsou latentní a mívají velmi vysoké počty obětí. Uvádí se, že dokonce čtyřikrát větší než u klasických teroristických útoků.

3.5 Symbolika extremistických hnutí

Od pradávna lidé využívali symbolů pro vyjádření svých postojů, názorů, nálad, jako symbol příslušnosti k určité skupině. I primitivní kmeny prostřednictvím barev nebo různých značek vyjadřovaly svou příslušnost ke svému společenství. Jako příklad lze

použití erbů a různých praporů. Používání symbolů na oděvech, špercích může sloužit i jako vyjádření vlastního ideologického přesvědčení [1].

Symbolem můžeme rozumět umluvené nebo obvyklé znamení či značku pro nějaký předmět. Řada symbolů je pak převzata z řecké a římské mytologie, kde mělo každé božstvo svůj symbol. Největší množství symbolů pak pochází z počátku křesťanství. Různé symboly jsou vidět kolem nás i v dnešní moderní době. Z moderního hlediska se může jednat o stát a jeho státní znak, vlajku a hymnu nebo náboženství a symboly kříže. S dalšími symboly se můžeme setkat také ve školách, různých organizacích, skupinách či jednotlivcích. Je však nutné rozlišit, zda se jedná o symbol nebo o znak. Znak má v podstatě pouze jeden význam, značí přesnou věc a je pro ni charakteristický. Na druhé straně symbol je mnohvrstevný. Zahrnuje v sobě více významů, často to jsou osobní postoje a autority, dále víru nebo přijaté způsoby jednání. Symbolikou pak rozumíme nauku o vzniku, tvorbě a významu symbolů, jejich nošení a užívání [1].

Ve vztahu k extremismu patří symbolika mezi nejvíce používané formy protiprávního jednání těchto skupin. Symbolem pro tyto hnutí může být kupříkladu pojem, gesto, děj nebo zobrazení určité osoby. Symboly extremistům výrazně napomáhají upevňovat kolektivní identitu. Stávají se velmi důležitým pojítkem mezi těmi, kdo zná jejich skutečný význam a současně navenek vyjadřují jejich vlastní přesvědčení.

Extremisté v základu používají symboliku původní a také symboliku převzatou. Mezi převzatou symboliku patří symbolika, kterou extremisté převzali od jiných, převážně neextremistických skupin. Původní symbolika je pak symbolika vytvořená jako novotvar, nejčastěji utvořený přímo pro extremistické využití. Nejznámější symboly patřící do kategorie převzatých patří svastika a runy, které jsou v současné době velmi rozšířeny a využívány u pravicově orientovaných hnutí. Symboly mohou působit na podvědomí lidí ve dvou fázích [8].

První fáze je charakterizována útekem v období osobních krizí k symbolům. Svou beznadějnou situaci tyto lidé řeší uznáváním symbolům, který se tak stává náhražkou něčeho, co je pro ně v těžkých situacích nedostupné. Díky tomu se symbol stává uctívaným ideálem či božstvem. Výsledkem celého procesu je změna osobnosti člověka, změna hodnot a společenské solidarity, které nemusí mít pouze negativní

dopad. V některých případech se outsideri přesouvají ze své neúspěšnosti do skupiny úspěšných [8].

Druhá fáze je typická začleněním do společnosti úspěšných, ze které mohou těžit. K této integraci jim určitým způsobem dopomáhá i určitá forma vojenské organizace společenství (hnutí Skinheads). Významnou úlohu v takové organizaci sehrává taktéž role vůdce, která je v rámci přechodu z první fáze do druhé velice významná, neboť právě vůdci se svými členy manipulují prostřednictvím symbolů. Základem pro tyto skupiny a organizace je symbolika vytvořená na principu společné krve, který je v tomto případě vnímán jako nejvyšší hodnota. Na tento princip navazuje princip bojovníka a návrat do minulosti, kterým je obnovení starogermánských nebo keltských mýtů válečníků, kteří ohněm a mečem řešili spory a jsou chápáni jako symboly odvahy a statečnosti. Mytologické symboly uznávány nejčastěji ultrapravicovými hnutími, v nichž se členové obracejí k bohu Odinovi. Uctívání boha Odina, se tak severská mytologie a runové písmo stalo základem symbolů fašismu a nacismu [8].

Obrázek 6 - Tradiční symbolika - Hinduistická svastika [26]

Kromě symbolů „společné krve“ a „bojovníka“ je nejnebezpečnějším principem symbol rasové nenávisti, který je charakterizován tím, že se na začátku neúspěšný člověk snaží vlastní neúspěch „hodit“ na někoho jiného. Hledá oběť, na kterou může svalit vinu za vše, co mu bylo v životě způsobeno. Toto myšlení je postaveno na tom, že pokud svou oběť potrestám za vinu, kterou jsem mu předal, tak sám sebe očistím a uleví se mi. Na tomto myšlení je založeno fungování nenávisti vůči určité skupině obyvatel [8].

3.5.1 Základní dělení symboliky

Na význam symbolů se můžeme dívat buď z historických souvislostí, nebo z hlediska rasového podtextu použitých symbolů. Rasový podtext byl nejvíce viditelný

v období 80. až 90. let minulého století. A právě z tohoto pohledu Chmelík extremistickou symboliku rozděluje do tří základních kategorií [1].

Symbolika se zjevným rasovým motivem

Tato kategorie obsahuje symboly, emblémy a jiné znaky se zjevným rasovým motivem, který ve svém obsahu veřejně deklaruje rasovou, národnostní, třídní nebo náboženskou nesnášenlivost. Jedná se o symboly, které jsou z historického pohledu jednoznačně spojovány s diskriminací a jsou společností vnímány jako nebezpečné znaky navádějící k potlačování základních lidských práv a svobod. Mezi ně lze zahrnout většinu fašistický a nacistický symbolů [8].

Obrázek 7 – Symbol smrtihlava s číslovkou 18, vpravo symbol Ku–klux–klanu [26]

Symbolika s latentním rasovým obsahem

Do této kategorie lze zahrnout znaky, které nejsou všeobecně známy a jejíž obsah a význam není jednoznačně vykládán, tak jak je to u výše uvedené symboliky. Lze říci, že se většinou jedná o znaky a symboly mající více významů. U nich je tak nutné prokázat jejich skrytý význam. Tyto znaky nejsou společností vnímány jako závadné. Jedná se o tzv. zástupné symboly [8].

Obrázek 8 - zleva Keltský kříž, vpravo zkřížená kladiva - znak B.H.S. [26]

Symbolika prostá rasového motivu

V této kategorii je používáno nepřehledné množství znaků a symbolů používaných extremistickými hnutími, které nelze označit za znaky propagující a podporující rasovou nesnášenlivost. Tyto znaky nelze považovat z právního hlediska za závadné, za nepřijatelné jsou však považovány z morálního hlediska a ze způsobu jejich prezentace. Mezi tyto znaky patří převážně různé nápisy a slogany například použití slov SKINHEADS, S.H.A.R.P. a další [8].

Obrázek 9 - Znak hnutí Skinheads [26]

Symbyly této kategorie nejsou tedy sami o sobě závadné, ale pouze do té doby, kdy nejsou spojeny se znaky z druhé a třetí kategorie. Pak jsou považovány za stejně závažné, jako znaky z kategorie první.

Do této kategorie lze, dle mého soudu, začlenit i nosšení konkrétních oděvních značek, které jsou velmi oblíbené zejména pravicovými extremistickými hnutími. Oblíbení jsou v tomto případě značky Thor Steinar, Grassel, či Eighty Eight – ty vznikly speciálně pro neonacistickou komunitu. Jiné značky např. Lonsdale, Hooligans, Everlast, Umbro jsou značky, které si sice pravicově extremistická komunita oblíbila, primárně však vznikly pro úplně jiné skupiny většinou sportovních odvětví (Everlast, Lonsdale – box, Umbro – fotbal). Tyto společnosti se dnes velmi často distancují proti zneužití své značky pravicovými extremistickými hnutími a i proto podporují různé mediální kampaně vedené proti rasové nesnášenlivosti ve sportu [27].

Obrázek 10 - Oblíbené oděvní značky extremistických hnutí [27]

Za problematické se pak jeví zařazení levicové symboliky do výše popsáných kategorií. Symbolika levicových hnutí se svými postoji, symboly, hesly propagujícími odpor k fašismu, nacismu a odmítající rasovou, etnickou a náboženskou nesnášenlivost, se řadí spíše do poslední kategorie. Je však nutné pečlivě vážit způsob, jakými jsou tyto postoje prosazovány [8].

V následujících podkapitolách charakterizují symboliku, kterou v různých obměnách, užívá současná extremistická scéna.

Chmelík symboliku extremistických hnutí dělí následně [10].

- Symbolika barev;
- symbolika čísel a písmen;
- nacistická runová symbolika;
- symbolika křížů;
- personifikovaná symbolika;
- symbolika hesel;
- grafická symbolika;
- anarchistická symbolika;
- komunistická symbolika.

3.5.2 Symbolika barev

Barvami, které využívá dnešní neonacistická uskupení, jsou bílá, červená a černá. Bílá barva pak představuje čistotu a nevinnost bílé rasy, červená je symbolem ohně, krve a v neonacistickém kontextu také pokrevního svazku. Černá znamená odhodlání a smrt a nenávisť ke všemu, co pošpiňuje čistotu bílé rasy. Kombinaci těchto barev

prohlásil Adolf Hitler za národní barvy [26]. Kromě základních barev existují i barvy další oblíbené barvy. Hnědá barva, odkazuje na uniformy SA - útočných oddílů nacistického hnutí v Německu a šedá a černá - barva uniforem jednotek SS ve 2. světové válce a uniforem užívaných v době Rakouska - Uherska [8].

Obrázek 11 - Vlajka Německa z let 1933-1935[26]

Současná, pravicově orientovaná extremistická scéna, využívá kombinaci všech uvedených barev. Anarchistická hnutí pak z této kombinace užívají červenou a černou. Marxisticko-leninistické uskupení pak barvu červenou.

3.5.3 Symbolika čísel a písmen

Mnoho v současnosti užívaných symbolů využívá čísel nebo číselných kombinací. Nejčastěji jednotlivá čísla představují pořadí písmen v abecedě. Takové symboly jsou nejčastěji využívány pravicově orientovanými příslušníky hnutí Skinheads jako vzor ideálů Adolfa Hitlera [8].

14 - slov anglické věty „*We must secure the existence of our people and future for white children.*“ V překladu: „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí.“

18 - která vyjadřuje první a osmé písmeno abecedy "A" a "H", což jsou nacionály Adolfa Hitlera. Toto číslo je také spojováno s neonacistickou organizací COMBAT 18.

33/6 - šestá éra Ku-klux-klanu, vývojová fáze rasistické organizace.

88 - vyjadřuje šifru nacistického pozdravu „Heil Hitler“. Obě písmena "H" jsou v pořadí osmé v abecedě. V psané formě se používá též kód **EE** (eighty-eight). Podobně jako tato číslovka se používá šifra **H8**, která foneticky zní jako *hate* (*hejt*) - *nenávisť*.

1347 - číslo znamená 13. písmeno abecedy, tedy M, 4 - písmeno D a 7 - písmeno G. Dohromady to znamená německý pozdrav „Mit deuchem Gruss“.

1488 - vyjadřuje 14. slov Davida Laneho a číslovka 88 je potom šifra nacistického pozdravu.

1919 - 19. písmeno abecedy - „SS“.

168:1 - vyjadřuje počet obětí amerického teroristy Timothy McVeigha při útoku na budovu federálního úřadu v Oklahoma City v roce 1995.

Všechny uvedené znaky jsou s oblibou různě začleňovány do názvů ultrapravicových hudebních skupin, názvů skladeb nebo obalů na CD nosičích.

Obrázek 12- Symbolika čísel a písmen - Hnutí Skinheads [26]

Symbol písmene **S** – odkazuje na neonacistickou hudební skupinu, jejímž lídrem byla extremistická ikona Ian Donaldson Stuart.

A.C.A.B. - (*All Cops Are Bastards*) v překladu „všichni policajti jsou bastardi.“ Původně byla tato zkratka názvem jedné z písní britské hudební skupiny. V současnosti jde o nejčastěji používaný symbol mezi hooligans a neonacisty jako projev proti státním institucím, zejména pak proti policejním orgánům.

Obrázek 13 - Symbolika čísel a písmen - A.C.A.B [27]

A.J.A.B. - obměněná forma sloganu A.C.A.B. – v překladu „*Všichni Židé jsou bastardi.*“

H.F.F.H. – zkratka znamenající slogan „*Hammerskins navždy, navždy Hammerskins.*“

WP - zkratka pro White Power v překladu „*bílá síla.*“

Obrázek 14 - Symbolika čísel a písmen - Symbol White Power [26]

NZ - zkratka pro hnutí Nazi Punk.

B. H., případně **B&H** nebo **28** - (Blood & Honour) v překladu „*krev a čest.*“ Od 80. let 20. století název mezinárodní neonacistické organizace, založenou ikonickou postavou tohoto druhu extremismu Ianem Donaldsonem Stuartem. Tato organizace ke své propagaci užívá různou symboliku, která je kombinací původní nacistické symboliky tzv. triskele a současných nacistických novotvarů. Název organizace je též zašifrován do čísla 28, druhé a osmé písmeno abecedy, tedy "B" a "H" [8].

Obrázek 15 - Symbolika - Symbol Blood&Honour [27]

3.5.4 Nacistická runová symbolika

Typickým znakem nacismu, bylo používání runové symboliky. Ta, ve své původní nebo upravené podobě, přímo či skrytě vyjadřovala myšlenku o nadřazenosti bílé rasy nad rasami méněcennými. Runové symboly byly využívány ve snaze navázat

na starogermánské kořeny. To se projevovalo silnou oblibou u nacistických jednotek SS, jejichž velitelem byl Heindrich Himmler, známý pro své nadšení pro starogermánskou mytologii. Nešlo však pouze o runové písmo, ale též o kult okolo boha Odina, který převzalo a zneužívá hnutí Skinheads [8].

Runové znaky mají svůj původ ve starogermánském písmu „Futhark“. Dále budou uvedeny ve společnosti nejznámější runové symboly zneužívané nacistickou a současnou neonacistickou ideologií.

Hákový kříž – „*Hakenkreuz*“ – nejznámější symbol, který bývá označován také jako svastika. Historicky se jednalo o pohanský symbol boha hromu Donnera. Velice podobný symbol lze zcela běžně nalézt i v hinduistické kultuře, ve které má význam osvícení. Ramena tohoto hinduistického kříže jsou směřována doleva. V nacistickém podání jsou ramena směřována doprava. Na počátku 20. století byl převzat německými nacionalisty a později se stal symbolem dobře známé německé politické strany NSDAP, od které ji převzali německé ozbrojené jednotky. Hákový kříž je i v současné době velice zásadním symbolem neonacistických organizací [8].

Obrázek 16 - Nacistická runová symbolika - Hákový kříž [26]

Sluneční kruh – „*Sonnenrad*“ - jedná se o podobnou svastiku jako symbol Hákového kříže. Vyjadřuje symbol slunečního kruhu. V nordické době vyjadřoval představu slunce. Později převzat nacistickou ideologií a i v současné době mezi neonacisty oblíbený [8].

Obrázek 17 - Nacistická runová symbolika - Sluneční kruh [26]

Sig - Rune - zřejmě nejznámější runa zvaná „*Suwolo*“. Runa vítězství a síly. Nejznámější použití této runy je ve spojitosti se zobrazením dvou run za sebou jako symbol jednotek SS. Symbol dvou run za sebou je u neonacistů oblíben skoro stejně jako hákový kříž [8].

Obrázek 18 - Nacistická runová symbolika - Sig-Rune [26]

Odal - Rune - u starých Germánů zřejmě symbolizoval smyčku okolo ohrazeného kusu země a mohl znamenat dědictví nebo domov. V nacistickém Německu jedna její varianta symbolizovala znak Rasového osídlovacího úřadu SS, stejně tak byla užívána jako symbol bojových divizí SS. V současném neonacistickém prostředí je používána jako vyjádření dědictví po nordickém a neonacistickém odkazu. Mimo pravicovou scénu je používána jako jedno ze soudobých označení hodností německého Bundeswehru [8].

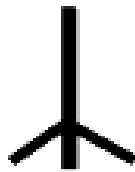
Obrázek 19 - Nacistická runová symbolika - Odal-Rune [26]

Leben - Rune - runa života. V případě nacistického Německa byla využívána jako označení pro datum narození ve spisech jednotek SS a také jako označení dvou organizací podřízených SS (Lebensborn a Ahnerbe). Runa života byla v České republice symbolem sdružení Národní aliance, která byla v roce 2000 rozpuštěna Ministerstvem vnitra pro porušování zákona [8].

Obrázek 20 - Nacistická runová symbolika - Leben-Rune [26]

Todes – Rune - runa smrti. V dokumentech SS byla využívána pro označení data úmrtí. Jako symbol smrti je využívána i u současného neonacismu [8].

Obrázek 21 - Nacistická runová symbolika - Todes-Rune [26]

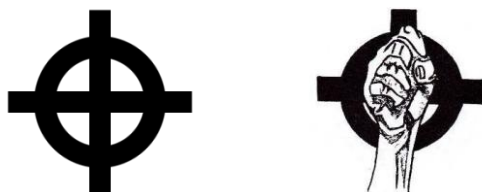
Vlčí hák „Wolfsangel“ - jedná se o symbol pohanského středověku, který měl mít magickou sílu proti vlkodlakům. Ve druhé světové válce považován za symbol svobody a nezávislosti. U soudobých neonacistů je hojně využíván a často bývá zasazen do symboliky různých neonacistických organizací [8].

Obrázek 22 - Nacistická runová symbolika - Vlčí hák [26]

Keltský kříž - jde o symbol, o jehož skutečném významu se vedou mezi odborníky spory. Podle některých se objevil se v průběhu prvního tisíciletí v keltské civilizaci, zde byl užíván jako symbol jejich kněží (Druidů) nebo se jedná o symbol objevující se v počátku křesťanství v Irsku a dalších zemích osídlených keltskými obyvateli. S ohledem na starodávný původ si ho vybraly jako svůj symbol různé nacionalistické a ultrapravicové organizace v zemích s keltskou tradicí. V současnosti je keltský kříž nejčastěji spojován se symbolikou rasistické části hnutí Skinheads.

Využíván v symbolice organizace Combat18. Hnutí Skinhead symbol používají v kombinaci se zaťatou pěstí uprostřed, někdy bývá doplněn nápisem White Power [8].

Obrázek 23 - Nacistická runová symbolika - vlevo původní Keltský kříž, vpravo upravený kříž užívaný hnutím Skinheads [26]

Runy se tak staly základem pro množství grafických symbolů převážně pravicově orientovaných extremistických organizací. Runové symboly bývají často zapracovány do praporů, vlajek, nápisů, nášivek a označení.

3.5.5 Grafická symbolika

K celkovému pochopení této části je nejprve nutné vysvětlit si, co je svastika (hákový kříž), kterou jsem zmínil v předchozí kapitole. Svastika je symbol starý přinejmenším 10. tisíc let. Je tedy starší než runy. Svastika byla a je používána téměř na všech kontinentech, má symetrický tvar se čtyřmi rameny mající mystický význam. Znázorňovala slunce a energie, koloběh života, nesmrtelnost a nekonečnost, čtyři světové strany a čtyři roční období. Jako mystický symbol je uctíván zejména hinduisty a buddhisty, pro které je znamením na Buddhových prsou a současně představující Buddhovo učení.

Na následujícím obrázku je grafické znázornění jednotlivých druhů svastiky tak, jak ji využívala různá náboženství po celém světě.

Obrázek 24 - Grafická symbolika – Svastiky užívané ve světě [28]

V rámci různých modifikací, se mezi současnými neonacisty vyskytuje i negativní Hákový kříž. Klasickou svastiku také nahrazuje varianta trojramenného kříže - Triskele, pocházející z řeckého slova – „trojnohý.“ V současnosti je symbol Triskele používán mezinárodní organizací Blood & Honour [8].

Obrázek 25 - Grafická symbolika – Triskele [26]

Říšská orlice - orlice je symbolem z dob Karla Velikého. Modifikovaná a v různých podobách se stala říšská orlice symbolem nacismu v první polovině 20. století. Současní neonacisté ji používají stále, jen s tím rozdílem, že z kruhu, na kterém je orlice umístěna, vypustí hákový kříž [8].

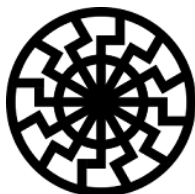
Obrázek 26 - Grafická symbolika - Říšská orlice - státní symbol Německa 1935 – 1945 [27]

Umrličí lebka (Totenkopf) - tento dobře známý symbol je užíván od 18. století. Od třicátých let 20. století jej jako svůj symbol ve své specifikaci používaly jednotky SS jako tzv. symbol smrtihlava, který je velmi oblíbený i u současných neonacistů a to především v kombinaci s jinými grafickými symboly [8].

Obrázek 27 - Grafická symbolika - Totenkopf [26]

Symbol černého slunce (Sonnerad) - okultistický symbol užíváný jednotkami SS a jejich velitelem Heindrichem Himmlerem. V jejich podání měl vyjadřovat sounáležitost nordického společenství. Sonnenrad je svastika složená z dvanácti Sig - Run. Soudobý neonacisté na ni navazují. Tento symbol však není používán pouze neonacistickou scénou, ale i soudobými esoteriky, kteří se odvolávají na jeho starověký původ [8].

Obrázek 28 - Grafická symbolika - Černé slunce [26]

Vlajky - specifická symbolika, jedná se především o různé typy říšských praporů užívané na konci 19. a první poloviny 20. století.

Obrázek 29 - Grafická symbolika - zleva vlajka Německa z let 1935 - 1945, Německá říšská válečná vlajka z let 1867 – 1921 a Říšská válečná vlajka Výmarské republiky z období 1922 – 1933 [26]

Obrázek 30 - Grafická symbolika - Zleva německá válečná vlajka z let 1933 - 1945 a Říšská válečná vlajka z let 1935 – 1945 [26]

Soudobí neonacisté nejčastěji využívají vlajku z období 1867 - 1921 a říšskou vlajku z let 1933 - 1945. Používáním těchto vlajek naznačují snahu o návrat árijské říše. Na současných vlajkách, které tyto organizace užívají, již není vyobrazena svastika hákového kříže, která by mohla provokovat bezpečnostní složky a veřejnost.

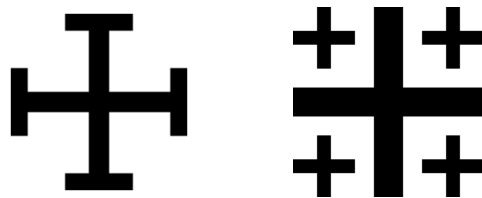
3.5.6 Symbolika křížů

Znamení kříže můžeme považovat za jeden z nejstarších symbolů v dějinách lidstva. Původně se jednalo o znak dvou zkrížených ratolestí, které značily cesty v římských katakombách, ve kterých se skrývali křesťané před Římany. Od 5. století byl kříž užíván na náhrobcích, rakvích a různých rituálních předmětech. Symbol kříže začaly postupně využívat i další, převážně tajné spolky nebo společnosti, které do toho, co měl původně kříž představovat, vkládaly své interpretace přizpůsobené aktuální politické, sociální

a náboženské situaci. 20. století bylo typickou dobou zneužívání kříže pro rasové a etnické účely a to především stoupenci nacismu a fašismu. V této době lze pozorovat zneužívání svastik pro své účely. Po Norimberských procesech se postupně začalo používat různých druhů variant a náhražek za hákový kříž. Asi nejtýpější náhražkou se stal keltský kříž [8].

Obecně tak lze říci, že kříž je nejstarším symbolem na světě, který vyjadřuje čtyři směry v prostoru a současně čtyři živly (zem, vzduch, vodu a oheň) vzájemně se střetávající v jednom bodě. Kříž se také stal symbolem víry a ctnosti, je však také symbolem zásluh a poct, znamením rytířských, světských a církevních úřadů, které ho dodnes využívají v různých podobách. Některé z křížů převzaly nacistické a fašistické organizace v různých zemích. V následující kapitole jsem se pokusil popsat alespoň nejzákladnější druhy převzatých křížů [8].

Berličkovy - Jeruzalémský kříž - symbol rakouských fašistů katolického vyznání. V Rakousku je jeho vyobrazování zakázáno. Dodnes je využíván převážně příznivci hnutí Skinheads [8].

Obrázek 31 - Křížová symbolika - zleva Berličkovy kříž a Jeruzalémský kříž [26]

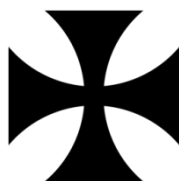
Toulonský kříž - symbol fašistů ve Španělsku. Jedná se o symbol, který požívají vysoce postavení a zasloužilí členové fašistických organizací. V ČR není moc využíván [8].

Burgundský kříž - nejrozšířenější symbol belgických, španělských a francouzských fašistů. V rámci ČR používán Skinheads ve větších městech [8].

Ruský kříž - velmi málo známý zvláštní druh kříže využíván ruským nacionalisticky orientovaným hnutím. Toto hnutí se přiklání k teroristickým akcím proti svým odpůrcům [8].

Keltský kříž - hojně využívaný hnutím Skinheads po celém světě jako náhražka za fašistickou svastiku. Tento kříž se ve společnosti vyskytuje ve více podobách. Nejznámější je v kombinaci s vyobrazenou zaťatou pěstí a různými nápisy. Tento symbol je detailněji popsán výše [8].

Tlapatý kříž - tento kříž se stejně jako maltézský kříž používá při vytváření řadových dekorací a státních vyznamenání. Za druhé světové války jedno z nejvyšších možných vyznamenání, které bylo udělováno Adolfem Hitlerem - Železný kříž [8].

Obrázek 32 - Křížová symbolika - Tlapatý kříž [26]

Hákový kříž - asi vůbec nejznámější kříž, který je symbolem fašistického Německa. Rozdíly mezi svastikou a tímto křížem jsou popsány výše a není je proto zde třeba dále popisovat. Na obrázku je Tibetský kříž, který je zástupným znakem pro boha slunce. Z něho se později vyvinul hákový kříž - svastika. Tibetský kříž je v současnosti užíván a vnímám hnutím Skinheads jako svastika fašistického Německa [8].

Obrázek 33 - Křížová symbolika - vlevo Hákový kříž, vpravo Hákový kříž (svastika) [27]

3.5.7 Symbolika personifikovaná a verbální

Různá extremistická hnutí se často hlásí k historicky známým a významným osobám, které přebírají a ti se pro ně stávají symboly a vzory. Mezi nejčastěji zmiňovanými a vyobrazovanými osobami jsou osoby z nacistického Německa **Adolf Hitler**, symbol

silného vůdce a **Rudolf Hess**, který je představován jako ideál čisté árijské rasy. Rudolf Hess je současnými neonacisticky orientovanými hnutími stále uctíván jako výrazný rasista, jako bůh skinheadů a na základě jeho pokusu o vyjednávání míru s Velkou Británií také jako mučedník míru. Další osobou, velmi často neonacisty zmiňovanou je **Reinhard Heindrich**. Mezi „oblíbené“ osoby na neonacistické scéně se rovněž objevují jména jako je Adolf Eichman a hlavní lékař v Osvětimi Josef Mengele [8].

Mezi novodobé ikony pak jednoznačně patří **Ian Stuart Donaldson**, známý popularizátor neonacismu a zakladatel hudebních skupin Skrewdriber a Blood & Honour, jejichž názvy patří k velmi často využívané neonacistické symbolice. Mezi další ikony neonacistického hnutí patří i známí popírači holocaustu David Irving, Ernst Zündel, David Duke a David Lane, který je autorem ikonických „14. slov“. Velmi často jsou též v různých neonacistických publikacích vyobrazováni mytičtí bohové Odin a Thor [8].

Hnutí Skinhead rovněž využívá i řadu hesel a zkratek, které v sobě nesou symbolický význam.

Sieg Heil (*sláva vítězství*) – původně byl hlavním pozdravem organizace NSDAP, jejíž členové tímto pozdravem projevovali svou soudržnost a touhu po vítězství ve volbách. Tento pozdrav současně se zdviženou pravicí do výše očí se stal projevem loajality a úcty ke Třetí říši. V současné době jde o velice často provolávané heslo při a před neonacistickými hudebními produkcemi [8].

Obrázek 34 – Pozdrav Sieg Heil [10]

Heil Hitler - nacistický pozdrav kterým byla od poloviny 30. let 20. století provolávána sláva a projevována úcta Adolfu Hitlerovi. Často se používá se ve spojení s číslovkou 88 [8].

Mezi verbální symboliku lze rovněž zařadit působení různých neonacistických kapel, které používají hesla ve svých skladbách a verbálních projevech.

3.5.8 Symbolika hesel

Nacistický režim používal množství hesel, která užívají současní neonacisté buď v původním znění, nebo v různých modifikacích. V následující kapitole jsou uvedeny alespoň některá, z mého pohledu, nejčastěji se vyskytující a pro současnou společnost nejznámější hesla.

Gott Mit Uns (*bůh s námi*) - typický nápis pro oděvní součásti nacistických uniforem [8].

Blut Und Ehre (*krev a čest*) - heslo Hitlerjugend a jednotek SS. V anglickém překladu skinheady používané jako heslo „Blood And Honour“ [8].

Meine Ehre Heisst die Treure – (*mou ctí je věrnost*) - heslo, jehož původ souvisí se vznikem nacistického hnutí v Německu a s pozdějším vznikem různých přidružených organizací, zejména jednotek SS a SS Waffen (Zbraní SS), které jsou ve většině evropských zemí považovány za organizace zločinecké [8].

Good Night Left Side (G.N.L.S.) – heslo pravicové kampaně zaměřené proti antifašistické levici [8].

White Race - Our Pride (*bílá rasa - naše hrdost*) - typické heslo neonacistických příznivců hnutí Skinheads [8].

We must secure the existence of our people and a future for white children! - (*My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí*). Pro rasisticky smýšlející příznivce Skinheads ikonická slova Davida Laneho, viz výše [8].

3.5.9 Symbolika levicově orientovaných hnutí

Zatímco symbolika pravicově orientovaných hnutí je velice obsáhlá, tak symbolika levicových hnutí tak obsáhlá není a ani nemá takové historické kořeny, jako symbolika pravicová. Levicovou symboliku lze rozdělit na symboliku anarchistickou a komunistickou [8].

Anarchistická symbolika

Anarchisté jsou v České republice jedno z největších, nejrozšířenějších a nejnámějších hnutí. Z výše uvedených poznatků o anarchismu již víme, že se jedná o hnutí, jež uznává a zdůrazňuje úplnou svobodu jednotlivce s jeho názory a svobodnou vůlí. Hnutí odmítá vše, co by mu mělo bránit ve své ideologii, v jejich pojetí jde o stát, jeho orgány a jeho moc, stejně tak jako stát, neuznávají autoritu, disciplínu a povinnosti. Anarchistická hnutí má množství proudů, mezi které patří i příznivci Skinheads - R.A.S.H. a S.H.A.R.P. Svou ideologii, cíle a požadavky pak anarchisté prosazují především na demonstracích, na kterých projevují svůj nesouhlas se současným stavem společnosti nebo vydáváním různých tiskovin.

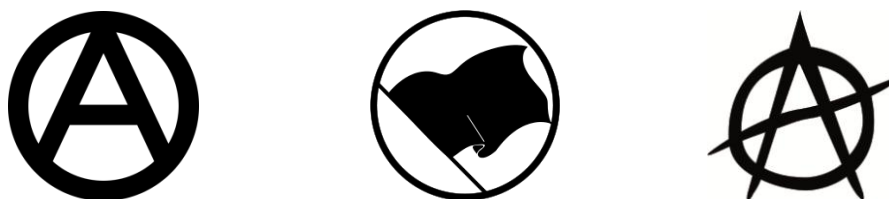
Pokud budeme v této souvislosti hovořit o symbolech anarchismu, lze říci, že původní symboly, které tvořily základní myšlenku anarchismu, nejsou již soudobými anarchistickými hnutími využívány. Z historického hlediska je původním mezinárodním symbolem umírněných anarchistů plápolající oheň v olympijské pochodni. Jejich obrazový záznam se dochovat nepodařilo, existuje ale jejich popis a to ve dvou provedení pochodně [8].

- Přes pochodeň je umístěno ve zlatých barvách ozubené kolo – znak anarchistických odborů;
- plápolající pochodeň je umístěna na rozevřené zlaté knize – symbol vzdělávacího sdružení anarchismu.

Při popisu těchto původních znaků je uvedeno, že pochodeň byla barvy černé (měla symbolizovat zemi nebo popření všech vlajek jednotlivých států), plamen byl v barvě rudé (symbolizující revoluci). Těmito barvami tak anarchisté vyjadřovali svůj odpor k jakémukoliv státnímu uspořádání [8].

V následující části jsou popsány a vyobrazeny symboly současných anarchistických uskupení, z nichž některé jsou založeny na násilné prosazování svých idejí. To je v rozporu s klasickou anarchistickou nenásilnou formou prosazující změny především na demonstracích a protestech.

Nejznámějším symbolem současného anarchismu je písmeno „A“ umístěné v písmenu „O“. Písmeno „A“ znamená – *anarchism* = anarchie a písmeno „O“ – *order* = pořádek. Spojením těchto slov vznikne slovní spojení „*anarchismus je pořádek*“ [8].

Obrázek 35 - Levicová symbolika – základní symboly Anarchismu [26]

Kromě výše zobrazených základních symbolů, existuje celá řada dalších symbolů, které používají různé anarchistické proudy a uskupení.

Anarchofeminismus - anarchistický politický proud, který v sobě spojuje politiku, anarchismus a feminismus. Zastánci této ideologie tvrdí, že boj proti patriarchátu je nezbytnou součástí třídního boje i anarchistického boje proti státu. Jejich snahou je upozornit na problematické postavení žen ve společnosti [30].

Obrázek 36 - Levicová symbolika – různé druhy symbolů Anarchofeminismu [30]

Anarchosyndikalismus - mezi základní symboly tohoto levicově orientovaného hnutí patří černá a rudá barva. Rudá barva značí syndikalismus (revoluční svaz přímé akce) a černá klasický symbol anarchismu. Mezi dalšími symboly používanými tímto hnutím je samostatná černorudá hvězda nebo černorudá hvězda s vyobrazenou černou kočkou. Ta byla na konci 19. století pokládána za zvíře charakterizující dělnickou třídu.

Černá a rudá barva není však pouze barvou tohoto hnutí. Kombinace těchto barev jsou používány v rámci celého anarchistického spektra [8].

Obrázek 37 - Levicová symbolika – symbolika Anarchosyndikalismu – zleva vlajka a hvězda s černou kočkou [26]

Obrázek 38 - Levicová symbolika – symboly užívané Československou anarchistickou federací (ČSAF) [26]

Obrázek 39 - Levicová symbolika – symbol Squattingu [26]

Většina z levicových uskupení patří k umírněným, ale existují i radikální proudy, které pro prosazení svých ideálů neváhají páchat různé násilné nebo teroristické akce. Pro příklad takového hnutí můžeme uvést Antifašistickou akci veřejně vystupující proti ultrapravicí. Antifašistická akce se v tomto boji angažuje v kampani GOOD NIGHT WHITE PRIDE, na kterou zareagovala ultrapravice svou proti kampaní GOOD NIGHT LEFT SIDE.

Obrázek 40 - Levicová symbolika – symbol Antifašistické akce [26]

Obrázek 41 - Levicová symbolika proti ideologickým odpůrcům [31]

Obrázek 42 - Pravicová symbolika proti ideologickým odpůrcům [31]

Stejně jako pravicoví extrémisté, mají svá hesla také anarchistická uskupení.

Good Night White Pride (G.N.W.P.) - heslo antifašistické kampaně [8].

Let's Fight White Pride (L.F.W.P.) - antifašistická kampaň zaměřená na pronikání neonacistů a rasistů do hudebních směrů a kultury [8].

No Pasarán (*neprojdou*) - heslo, které používali obránci španělské republiky bojující proti fašistickým vzbouřencům. Jejich heslo převzali anarchisté ve Španělské občanské válce. V současnosti jde o velmi používané slovo anarchistických stoupenců proti neonacistům při jejich shromážděních.

Ya Basta (*už dost!*) - heslo zapatistů z roku 1994. Anarchisté k Zapatově armádě národního osvobození (EZNL) mají obrovskou úctu i přesto, že se nejedná

o anarchistické hnutí. Anarchistů je však nejlepším příkladem odporu vůči státní a finanční moci.

Komunistická symbolika

Pokud bylo uvedeno, že anarchistické hnutí se velice aktivně angažuje a zaznamenalo zejména v posledních letech určitý posun, druhá část levicového spektra výraznější proměnou neprošla. Stoupenci tohoto spektra se stále věnují tradičnímu prosazování marxisticko-leninistických myšlenek zejména formou přednášek, vydávání tiskovin a publikací a to především na webových stránkách. Tato část levicového spektra se v současné době příliš na území České republiky nezviditelňuje. Současně s tím tak postrádají jakoukoliv schopnost verbovat nové členy. Nejaktivnější jsou na našem území výše popsaný Svaz mladých komunistů Československa a Komunistický svaz mládeže a parlamentní Komunistická strana Čech a Moravy [5].

Tradičním a všeobecně známým symbolem komunismu je rudá barva, kterou však komunisté převzali od původního dělnického hnutí z poloviny 19. století. V jejich podání platila za symbol krve [8].

Dalším takovým symbolem je rudá pěticípá hvězda, kterou převzali bolševičtí námořníci z rejdařského symbolu britských loděnic, podílejících se na stavbě známého křižníku Aurora. Pěticípá hvězda se v různých barevných vyobrazeních stala symbolem svobody v různých zemích světa. Nelze zde pominout rudou hvězdu jako symbol SSSR. V dnešní době ji lze často najít na mnoha symbolech, především na vlajkách států s komunistickým zřízením (KLDR a Kuba) [8].

Obrázek 43 - Komunistická symbolika – Rudá pěticípá hvězda [26]

Mezi další symboly používané komunisty je zkřížený srp a kladivo. Tento symbol nebyl převzat, tak jako výše uvedené, ale byl utvořen ruskými bolševiky na počátku

20. století, tehdy měl symbolizovat jednotu dělníků a rolníků. Po první světové válce byl začleněn do státního znaku tehdejší Ruské sovětské federativní socialistické republiky a později do vlajky SSSR. Symbol zkříženého srpů a kladiva byl stejně jako rudá hvězda rozšířen do všech komunisticky založených zemí světa. Znak srpů a kladiva byl používán Komunistickou stranou Československa. V současném českém prostředí ho stále využívá Komunistický svaz mládeže a Svaz mladých komunistů Československa [8].

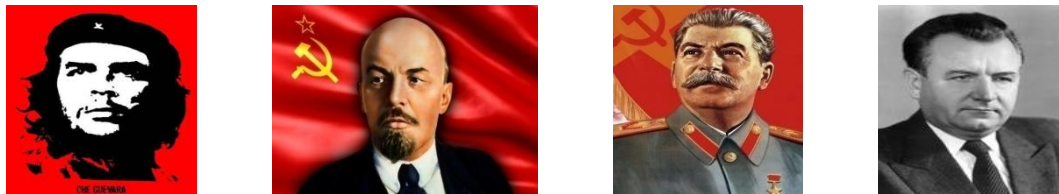
Obrázek 44 – Komunistická symbolika – zleva symbol Komunistický svaz mládeže, Komunistická strana Československa, Svaz mladých komunistů Československa [31]

Kromě grafické komunistické symboliky lze za symbol komunistů a dělnických hnutí považovat i píseň Internacionála, která se stala v polovině 20. století hymnou Sovětského svazu [26].

Mezi symboly, které komunisté po celém světě uctívají, patří rovněž významní představitelé komunistických režimů. Sympatizantům této ideologie vůbec nevádí, že uctívají osoby, za jejichž vlády bylo páčáno mnoho zla. Mezi takto „uctívané“ osoby lze zařadit Vladimíra Iljiče Lenina, Josifa V. Stalina, v našich podmínkách zejména Klementa Gottwalda [26].

Dalšími symboly komunismu jsou mimo uvedené i různé historické události. Například jmenujme oslavu výročí převzetí moci komunistů „Velkou říjnovou socialistickou revoluci“ nebo v tehdejší Československu převzetí moci komunisty v roce 1948 známý jako „Vítězný únor“ či schvalování vpádu vojsk „Varšavské smlouvy“ do pěti evropských států. Současně jsou s těmito symboly opěvovány i soudobé komunistické režimy zemí jako je KLDLR, Kuba, Čína a Vietnam [26].

Kromě toho jsou příznivci komunistických uskupení oceňovány současné i minulé guerillové a teroristické marxisticko-leninistické hnutí. Mezi osobnosti, které jsou v této souvislosti zmiňováni, je latinskoamerický revolucionář Ernesto Che Guevara [26].

Obrázek 45 -Komunistická symbolika - zleva Ernesto Che Guevara, V. I. Lenin, J. V. Stalin, Klement Gottwald [32, 33, 34, 35]

3.6. Symbolika extremistických ekologických skupin

Mezi extremistickou scénou, kromě výše uvedeného politického extremismu, patří osoby a hnutí, které mají poměrně ušlechtilý cíl a to je ochrana životního prostředí. K dosahování svých cílů však často užívají aktivit mimo rámec zákona, nejčastěji poškozují majetkové hodnoty a snaží se zabránit některým legálním činnostem škodícím, dle jejich subjektivního názoru, životnímu prostředí, a které je pro ně nejdůležitější hodnotou. Mezi uskupení, které dává přednost extrémnímu prosazování svých idejí, patří následující hnutí a organizace [26].

Hnutí země především - (Earth First!)

Tato mezinárodní organizace byla založena v USA, jako odpověď na vzrůstající nespokojenost s prací ostatních ochránců přírody. Na webových české pobočky této organizace lze nalézt jejich postoj k prosazování ochrany přírody.

„Morální pokrok nefunguje jen na základě jemných postrčení nebo etických přesvědčování. Společnost je ve své podstatě konzervativní a změna je blokována buď korupcí mocných, nebo netečností bezmocných. Někdy je potřeba společnost do budoucnosti postrčit a spravedlnost musí být protlačena přes barikády nevědomosti a lhostejnosti těmi nejosvělenějšími lidmi doby. V rámci této struktury jsou přímá akce a občanská neposlušnost klíčovými katalyzátory progresivní změny. Žádné hnutí za sociální změnu neuspělo bez radikální odnože, bez občanské

neposlušnosti, ničení majetku a dokonce ani bez násilí – tak proč by měl někdo očekávat, že to bude jiné v boji za osvobození zvířat?” [36].

Obrázek 46 - Symbolika ekologických extremistických skupin – Země především [37]

Fronta za osvobození zvířat

Hnutí Fronta za osvobození zvířat (*Animal Liberation Front*) vzniklo v roce 1972 ve Velké Británii, odtud se velmi brzo rozšířilo do celého světa. Jedná se o radikální ochránce zvířat realizující přímé akce s cílem zabránit týrání nebo zneužívání zvířat. Členové hnutí provádějí především osvobozující akce z laboratoří nebo hospodářských farem. Při svých akcích se snaží způsobit co největší finanční ztráty těm, kteří dle jejich názoru, zvířata týrají a zneužívají. Jejich základním heslem je, poměrně ušlechtilá myšlenka, že během akcí nesmí být ohrožen život ani zdraví žádného zvířete ani člověka, to se však velmi často nestává, neboť zvířata v chovech nemají vyvinuté základní pudy a ve volné přírodě často umírají. Sami sebe charakterizují jako jediné radikální hnutí za osvobození zvířat, které je svými akcemi přinucené překračovat současné špatné legislativní zákony [38].

Obrázek 47 - Symbolika ekologických extremistických skupin - různá provedení symbolů Fronty za osvobození zvířat [38]

Vzhledem k tomu, že se tato práce mimo jiné také zabývá terorismem, který je v současné době velkou bezpečnostní hrozbou, následující kapitolu budu věnovat

alespoň základním současným symbolům, které ke své prezentaci, využívají zejména islamistické teroristické organizace.

3.7 Symbolika teroristických organizací

Islamistická symbolika

Základní barvou v symbolice džihádistických teroristických organizací a jejich bojovníků je černá barva, ta je používána na válečné vlajce společně s různými nápisy vyobrazující texty z koránu. Z historického pohledu byla černá vlajka válečnou vlajkou proroka Mohameda. Podobným válečným, či bojovým symbolem je jezdec na koni a meč. Symbolika současných džihádistů často značí vazbu jak na historické, tak i současné bojovníky. Islámští teroristé využívají v různých kombinacích symboliku, která je původní celému islámu. Ke své propagandě užívají, kromě shora uvedených symbolů i symbol půlměsíce a pěticípé hvězdy. Grafické vyobrazování proroka Mohameda je jejich vírou zakázáno a proto ho na symbolech džihádistů nelze nalézt.

Kromě grafických projevů, islamističtí bojovníci a džihádisté, užívají různá hesla jako „**Allah akbar**“ (*Bůh je veliký*) nebo heslo v překladu znějící (*Není Boha a Mohamed je jeho prorok*).

K nejznámější a největším islamistickým teroristickým organizacím patří **Islámský stát** (ISIS). Islámský stát jako hnutí vznikl původně v Iráku, odkud se postupně rozšířil na území Sýrie. Cílem ISIS je rozšířit území, kde žijí muslimové (Sýrie, Palestina, Libanon, Jordánsko a další), a na kterém by mohl vládnout. Islámská stát byl původně napojen na teroristickou organizaci al-Káida. Dnes již ve společné koalici nejsou. ISIS operuje, kromě výše uvedených území, také v Egyptě, Nigérii, Afghánistánu, Pákistánu, Alžírsku, Tunisku, Jemenu nebo Somálsku [39].

Obrázek 48 – Islamistická symbolika – vlajka Islámského státu s textem (šaháda), vpravo český překlad [40]

Organizace **al – Káida** je další islamistickou teroristickou organizací, která stojí za celou řadou atentátů a únosů na světě. K nejznámějším teroristickým akcím provedeným touto organizací můžeme uvést 11. září 2001 v USA. V čele této organizace stál od jejího založení neméně známá osobnost Usáma bin Ládín. Cílem organizace je nastolení ryze muslimských států (např. chalífátů) na celém Arabském poloostrově a šíření islámské víry do jiných zemí. Mezi hlavní symboly užívané al - Káidou organizací patří černá vlajka s textem (šahádou) a také je jimi často užívány symboly jako je znak mečem ozbrojeného jezdce na koni společně s různými texty (např. „jen v džihádu je síla) nebo zkřížené zbraně [41].

Obrázek 49 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí al – Káida a další symboly užívané touto organizací[26]

Užívání symbolů je v islamistické symbolice vázáno na regiony, ve kterých tyto organizace působí. Například palestinská organizace **Hammás** vyobrazuje na svých symbolech mešitu al – Aksá, nacházející se na Chrámové hoře. Toto hnutí vede boj proti Izraeli s cílem vytyčit islámský stát v Palestině [26].

Obrázek 50 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Hamás[42]

Hizballáh - je libanonská šíitská politická, militantní teroristická organizace, jejíž hlavním cílem je zničení Izraele a vytvoření islámského státu v Libanonu [43].

Obrázek 51 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Hizballáh [43]

Jedno z prvních a největších islámských hnutí, které požaduje návrat ke kořenům islámu a používající násilí k prosazování svých idejí je organizace **Muslimské bratrstvo**. V muslimských zemích tvoří tato organizace legální součást politického systému a prostřednictvím svých politických stran má zastoupení v parlamentu. V současné době se neprofiluje tak násilnický, jak tomu bylo dříve a i přes to ho některé země jej považují za teroristickou organizaci [44].

Obrázek 52 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Muslimské bratrstvo [44]

Boko Haram je rovněž jednou z nejznámějších islamistických organizací současného světa. V překladu znamená „západní vzdělání je tabu“. Toto hnutí má základnu v Africe, konkrétně v Nigérii. Cílem tohoto hnutí je zbavit se všeho západního a vytvořit z Nigérie muslimský stát, k dosažení této myšlenky pak používají příslušníci

této organizace brutálního násilí, jedná se zejména o bombové útoky, únosy, vraždy a znásilnění. Není jim rovněž cizí využívat k sebevražedným atentátům ženy a děti [45].

Obrázek 53 - Islamistická symbolika - vlajka hnutí Boko Haram [46]

4. METODIKA

Při zpracování tématu diplomové práce jsem převážně vycházel se studia odborné literatury, literární rešerší dostupných z veřejných zdrojů, dále z výkladových manuálů bezpečnostních sborů, svých osobních zkušeností a též z informací nacházejících se v internetovém prostředí.

4.1 Použité metody

Metoda studia a obsahová analýza odborné literatury:

V každé jednotlivé části jsem využil dostupné zdroje, zabývající se danou problematikou. Ke každé kapitole jsem z uvedených důvodů vyhledal odbornou literaturu nebo příručky a výkladové manuály bezpečnostních sborů v převážně tištěné formě (knihy a odborné časopisy.) Mimo tištěné odborné publikace jsem vždy ke konkrétnímu tématu vyhledal dostupné informace z internetového prostředí.

Metoda popisná

Tuto metodu jsem využil převážně pro detailnější charakteristiku pojmů související s jednotlivými tématy kapitol.

Metoda historická

Historickou metodu jsem využil v těch kapitolách, které se zabývali jednotlivými extremistickými hnutími, jejich vznikem a vývojem, stejně tak byla použita v částech zabývajících se symbolikou v práci uvedených extremistických hnutí.

Metoda komparativní

Komparaci jsem využil pro významové srovnání shromážděné symboliky.

Metoda grafická

Nedílnou součástí diplomové práce jsou obrázky jednotlivých druhů symbolů. Ty jsem buď převzal z jednotlivých internetových stránek (jsou uvedené v seznamu použité literatury) nebo jsem je, na základě provedeného terénního šetření, vyhledal a zadokumentoval na veřejných místech.

5 VÝSLEDKY

Hlavním cílem této práce bylo přinést ucelený pohled na extremistickou symboliku a její význam. Abych nastavený cíl splnil, prostudoval jsem odbornou literaturu, publikace, články a především dostupné manuály Policie České republiky zabývající se tímto tématem. Získané informace jsem následně použil při zpracování teoretické části, ve které jsem vymezil základní pojmosloví, provedl základní členění extremistických organizací společně s jejich nejpoužívanější symbolikou.

Při zpracování diplomové práce a splnění cíle jsem v rámci výzkumu navštívil různá města a obce v rámci České republiky, kde jsem se pokusil vyhledat a zadokumentoval extremistickou symboliku dostupnou na veřejných místech. Fotodokumentaci jsem pořídil v období od listopadu 2019 do dubna 2020. V souvislosti se současným nouzovým stavem a nemožností cestovat, jsem se zaměřil pouze na symboliku v rámci území České republiky. Celkem se mi podařilo shromáždit několik desítek fotografií různorodé symboliky, kterou jsem následně roztřídil a v této práci prezentoval. Důraz jsem kladl zejména na interpretaci shromážděných symbolů z hlediska obsahového a významového, které je zásadní pro určení extremistického proudu či konkrétního hnutí, které je původcem tohoto symbolu. Aby bylo možné provést komplexní analýzu symbolů různých spekter extremistických hnutí, některé symboly jsem byl nucen převzít z webových stránek, neboť se mi je v rámci terénního výzkumu nepodařilo vyhledat.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že užívání symbolů představuje nedílnou součást propagandy extremistických hnutí a vyskytuje se v mnoha formách, provedeních a modifikacích. Grafické symboly prezentované extremisty na veřejně přístupných místech na území České republiky jsou běžnou součástí života a to zejména měst a městských částí. Extremistická hnutí k šíření svých nenávistných vzkazů, zastrašování či své propagace využívají městské části, ulice, náměstí, zastávky městské hromadné dopravy a dopravní uzle (dálniční přivaděče, mosty nebo protihlukové stěny okolo dopravních staveb).

Mezi nejčastější formy grafické extremistické symboliky užívané současnými extremistickými hnutími je možné zařadit graffiti, různé nasprejované nápisy a symboly, plakáty, postery či polepy s různými aktuálními tématy.

5.1 Fotodokumentace extremistické symboliky na veřejnosti

5.1.1 Levicová symbolika

Autonomie, svoboda a nezávislost jsou základními pilíři anarchistického smýšlení, a tyto hodnoty a ideály, se promítají i do užívané symboliky. Tradičním symbolem anarchismu je písmeno „A“ v kruhu, které znamená *anarchie*, písmeno „O“ symbolizuje anglické *order* neboli *pořádek*. Dohromady se jedná o tradiční krédo anarchismu „*Anarchie je matkou pořádku.*“

Obrázek 54 - Propagace hnutí Antifašistická akce. Zdroj: vlastní

Obrázek 55 - Symboly Anarchismu. Zdroj: vlastní

Obrázek 56 - Symboly Anarchismu. Zdroj: vlastní

Ve formě obrázků se velmi často objevuje symbol propagace samotné myšlenky anarchismu ve formě nasprejovaného černého nebo červeného písmene A v kruhu nebo, méně často, celého slova ANARCHIE. Četné zastoupení má veřejná propagace konkrétních hnutí a skupin, některé z nich jsou již legendami a tvoří nedílnou součást novodobé historie anarchismu v České republice. V tomto kontextu grafická symboliky

odkazuje především na anarchistické uskupení Antifašistická akce, přičemž v ulicích měst a na částech dopravních staveb je možné dohledat různé nápisy či technicky zdařilé či méně zdařilé graffiti s motivem zkratek ANTIFA, AFA, či AF.

To potvrzuje obrázek 54, zde jsou na mostním pilíři vyobrazeny různě zdařilé nápisy hnutí ANTIFA i podpisem buňky, která nápis provedla. Samotná zkratka AF je graficky vyobrazena na prázdné reklamní tabuli u jedné z místních komunikací.

Obrázek 55 a 56 potvrzuje pravidlo, že nejčastěji vyobrazovanými nápisy anarchistických hnutí na veřejných prostranstvích patří sprejování klasických znaků anarchismu, tedy písmeno A, provedené v různých barvách a na různých místech a písmeno O. Z průzkumu vyplývá, že se jedná především o vyobrazování těchto znaků na protihlukových stěnách, mostních pilířích a budovách v rámci městských aglomerací. V tomto směru lze říci, že se většinou jedná, o méně zdařilá provedení vyobrazení.

5.1.2 Pravicová symbolika

Propagační činnost krajně pravicové scény v případě grafické symboliky dokazuje, že zavedené postupy a metody propagandy jsou u obou extremistických proudů velmi podobné. V případě četnosti výskytu plakátů, nálepek nebo přímého provedení symbolů v ulicích českých měst a obcí, lze říci, že pravicoví extremisté jsou v tomto ohledu méně aktivní, což dokazuje následující dokumentace.

Obrázek 57 - Propagace hnutí Generace identity [47]

Obrázek 58 - Hákový kříž, vpravo runy, symbol nacistických jednotek SS [48]

Obrázek 57 vyobrazuje na veřejném prostranství plakát uskupení **Generace identity**, které je českou pobočkou stejnojmenné francouzské protiimigrační pravicové organizace. Hnutí ve své aktivitě klade důraz především na svou propagaci, vedenou prostřednictvím přednášek nebo různých neorganizovaných akcí. Členská základna hnutí byla z počátku velmi malá, kdy ji tvořilo maximálně několik desítek osob. V důsledku různých, v rámci společnosti se vyskytujících krizí, se v současné době řady jejich stoupenců rozšiřují. Jmenujme například uprchlíky, proti kterým tato organizace vystupuje. Při své propagační činnosti, je snahou zástupců této organizace především to, aby se zbavili nálepky pravicových extremistů - neonacistů. Ve svých projevech volí vrcholní představitelé svá slova s obezřetností tak, aby se vyhnuly jakýmkoliv kontroverzním výroky spojující je s pravicovou extremistickou organizací. Symboliku hnutí tvoří, jak je patrné z obrázku dvě základní barvy, žlutá a černá, logem organizace je pak řecká lambda [5].

Na obrázku 70 je vyobrazena svastika - Hákový kříž a vpravo vyobrazení dvou Sig – Rune, znak jednotek SS z dob nacistického Německa. Tyto nasprejované nápisy, nevalné grafické kvality, se objevily na několika budovách v obci Ústí nad Orlicí. Článek a fotografie uveřejnil na svých webových stránkách Orlický deník. V článku, který deník tomuto tématu věnuje, uvádí okolnosti, za kterých došlo k této neomluvitelné události. V uvedeném článku Orlický deník přičítá vyobrazení těchto symbolů polským fotbalovým hooligans. Potvrzení této hypotézy pak dokládají fotografie s nápisy polských fotbalových klubů KKS (Kolejowy Klub Sportowy) Lech Poznań, Cracovia Kraków, ŁKS (Łódzki Klub Sportowy) Łódź a ARKA Gdynia, které

byly v ten samý den, kdy k této události došlo, vyobrazeny na několika dalších budovách. O události informovala i veřejnoprávní média.

5.1.3 Subkultura hooligans

Fotbalové hooligans lze zařadit do subkultury pravicových extremistů. Většinou základnu těchto „fanoušků“ tvoří ultrapravicoví Skinheads, kterým vyhovuje anonymita atmosféry na stadionech. Tyto osoby i z tohoto důvodu na stadiony vnášejí prvky rasové nesnášenlivosti a xenofobie. Hooligans jsou především fanoušci velkých fotbalových klubů, kteří si libují v násilnostech a výtržnictví. V rámci České republiky se jedná především o fanoušky fotbalových klubů AC Sparty Praha, SK Slavia Praha, FC Zbrojovka Brno či FC Baník Ostrava.

Obrázek 59 - Symbolika užívaná Hooligans fotbalového klubu Sparta Praha namířená proti fanouškům fotbalového klubu Slavia Praha. Zdroj: Vlastní

Obrázek 60 - Hooligans fotbalového klubu Slavia Praha. Zdroj: Vlastní

Obrázek 61 - Hooligans fotbalového klubu Slavia Praha [49]

Symbolika pojící se s jednotlivými skupinami hooligans v České republice je nedílnou součástí této subkultury. Velmi rozšířeným způsobem, kterým hooligans vyjadřují svou loajalitu ke svému klubu, jsou různé formy rozšiřování grafické symboliky na veřejnosti a tetování symbolizující příslušnost ke svému klubu nebo pouhý nápis HOOLIGANS. Mezi hooligans je dále rozšířeno nošení klubových barev, různých log a předmětů propagujících svůj fotbalový klub jako jsou trička, vlajky, šály a kšiltovky. V dnešních podmínkách lze spatřit i klubové barvy na rouškách v souvislosti s aktuální pandemií nemoci COVID – 19.

Na obrázku 59 jsou na protihlukové zdi provedeny nápisy hooligans AC Sparty Praha (číslo 1893 – zde znamená rok vzniku klubu Sparta Praha), kteří si v obci, kde jsem tuto symboliku zadokumentoval, vymezují své teritorium. Tím dávají ostatním najevo, že toto teritorium patří pouze jim a jiní hooligans zde nejsou vítáni. Na následujícím obrázku 60 je v jiné obci vyobrazen na elektrocentrále nápis hooligans SK Slavia Praha, mající stejný význam jako na obrázek 59.

Obrázek 61 představuje na transparentu klubové barvy hooligans – ultras SK Slavia Praha a názor těchto „fanoušků“ na zákony, které upravují pravidla chování na stadionech, či jiná opatření ze strany klubu. Zmíněná fotografie je umístěna na facebookových stránkách „Hooligans.cz“, který se prezentuje jako „server pro fotbalové chuligány, ultras a fanoušky“. Na těchto stránkách je vedena mezi stoupenci různých klubů velmi rozmanitá diskuze týkající se fanouškovství jakékoliv formy. Jsou zde k vidění různorodé fotografie nebo videa z fotbalových zápasů a jejich komentáře. Jsou zde ovšem prezentovány i fotografie z násilných střetů mezi

fotbalovými chuligány. Tyto střety mohou být řízené a předem plánované odehrávající se mimo stadiony nebo mohou doprovázet fotbalová utkání. Jsou zde uvedeny různé odkazy na stránky s oděvními doplňky určenými pro hooligans.

Hooligans jsou sice fotbalovými fanoušky, ale podobné chování vykazují i fanoušci hokejoví, opět se především jedná o fanoušky velkých klubů s širokou fanouškovskou základnou.

5.1.4 Koncept A.C.A.B.

Jak bylo uvedeno výše, jedná se o mezinárodní slogan zaměřený proti policii. Tato zkratka znamená větu „**All Cops Are Bastards**“, v překladu „*Všichni policajti jsou bastardi*“. Grafické vyjádření tohoto symbolu je velice různorodé.

Obrázek 62 - Různá provedení a umístění symbolu A.C.A.B. Zdroj: Vlastní

*Obrázek 63 - Symbol A.C.A.B. na rámečku R. Z. vozidla a polepka skupiny ORTEL.
Zdroj: Vlastní*

Na obrázku 62 jsou vyobrazena různá grafická provedení a umístění zkratky A.C.A.B. Zkratku tak lze spatřit na budovách, oděvech, transparentech nebo jako tetování na osobách s kriminální zkušeností. Shodně ho pak užívají pravicový i levicový extremisté a různé subkultury, které se chtějí vymezit vůči společenskému a politickému systému. Zejména u mladší generace je nenávistný postoj vůči bezpečnostnímu sektoru užíván jako výraz vzdoru vůči autoritám a těmito osobami neuznávanému systému. Tento symbol vyskytující se na veřejnosti nemusí pouze představovat bezpečnostní riziko. Může jít o projev odbojné části mládeže. Kromě této formy však může být spojena s přípravou různého druhu trestné činnosti. Nápisy A.C.A.B se mohou objevit v blízkostech služeben policie, zdech vězeňských zařízení nebo budovách státních úřadů. Varianty zkratky A.C.A.B mohou být kódovány či skrývány v jiných zástupných symbolech, například v číselné podobě 1312. Toto spojení je ekvivalentem A.C.A.B v pořadí písmen abecedy, jak je tomu u číselných modifikací neonacistické komunity.

Obrázek 63 znázorňuje různé možnosti vyobrazení zkratky A.C.A.B., zde na podložce registrační značky osobního vozidla. Na zadním skle tohoto vozu se rovněž nachází nápis pravicově orientované hudební skupiny „Ortel“.

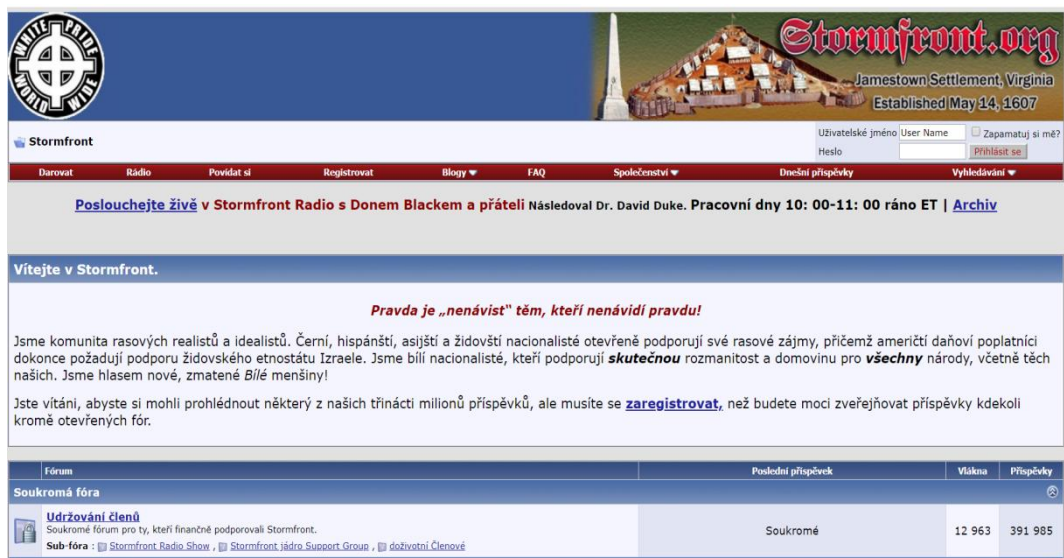
Dle provedeného terénního výzkumu se jedná o jeden z nejčastěji užívaných symbolů na veřejných prostranstvích.

5.2 Extremistická symbolika v internetovém prostředí

Internet dnes využíváme nejen k práci, studiu, zábavě nebo komunikaci s ostatními, ale také nám nabízí volný prostor pro demonstraci svých soukromých myšlenek a názorů. Toho ovšem také využívají extremisté, kteří v internetovém prostředí prezentují své ideologie, myšlenky a názory. S extremismem se tak můžeme setkat nejen na veřejných místech, ale především na webových stránkách různých extremistických hnutí, jejich specifických internetových portálech, sociálních sítích a blogách, na kterých radikálně smýšlející osoby představují, sdílí různorodé fotografie, videa, hudbu, texty a podobně. Nejnebezpečnější formou takovéto komunikace, je sdílení těchto dat na uzavřených internetových sítích, kde dochází ke komunikaci mezi sympatizanty těchto hnutí, především pak k propagaci, radikalizaci a upevňování struktur extremistických hnutí. Jako obrazový materiál jsem v této práci využil především webové stránky z českého extremistického prostředí.

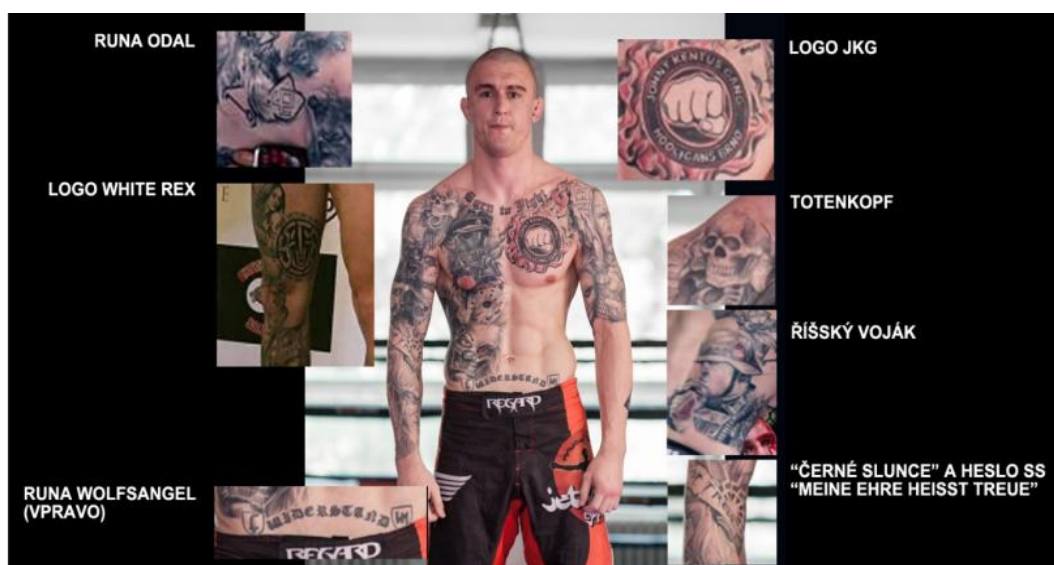
5.2.1 Pravicová symbolika

Můžeme říci, že jakákoli extremistická činnost v rámci internetu je dosti specifická. Anonymním prostředím internetu využívají pravicový extremisté především k propagaci - tedy veřejnému šíření proklamovaných idejí s cílem získat podobně smýšlející stoupence na svou stranu. V posledních letech u těchto skupin dochází k velmi významné modernizaci v oblasti propagandy své ideologie. Internetové prostředí je totiž k takovýmto činnostem ideální. Současná situace krajní pravice je specifická přesunem těžiště aktivit do virtuálních sítí. V ČR představuje virtuální prezentace hnutí krajní pravice málo rozšířený jev v porovnání s aktivitami extremistů ze západních zemí, zejména USA.

Obrázek 64 - Webové stránky amerického Stormfront.org [50]

Webové stránky na obrázku 64 představují americkou ultrapravicovou organizaci **Stormfront.org**. Internetové stránky této organizace slouží především ke sjednocení extrémně pravicových stoupenců, propagaci jejich ideálů a myšlenek a ke komunikaci mezi těmito stoupenci. Na úvodní stránce lze nalézt základní informace o organizaci Stormfront.org a co vše představuje. Součástí stránek jsou diskusní fóra s různými tématy, na kterých dochází ke vzájemné komunikace mezi členy organizace.

Obrázek 65 – Ukázka nacistických symbolů vyobrazených na těle jednoho ze stoupenců neonacismu [51]

Na obrázku 65 je mladý muž, který má na svém těle několik vytetovaných nacistických symbolů. Zde se jedná se o zápasníka bojového sportu MMA, který se stal fenoménem posledních let. Tohoto bojovníka na svých webových stránkách hnutí ATIFA představuje jako aktivního účastníka rasistických násilných demonstrací a bývalého člena extremistických hnutí Národního odporu a Dělnické strany. Současně je na těchto stránkách představen jako velice aktivní účastník různých mezinárodních neonacistických akcí pořádaných pravicově založenou organizací Blood & Honour.

Obrázek 66 - Původní internetové stránky Dělnické strany [52]

Obrázek 67 - Současné internetové stránky Dělnické strany [53]

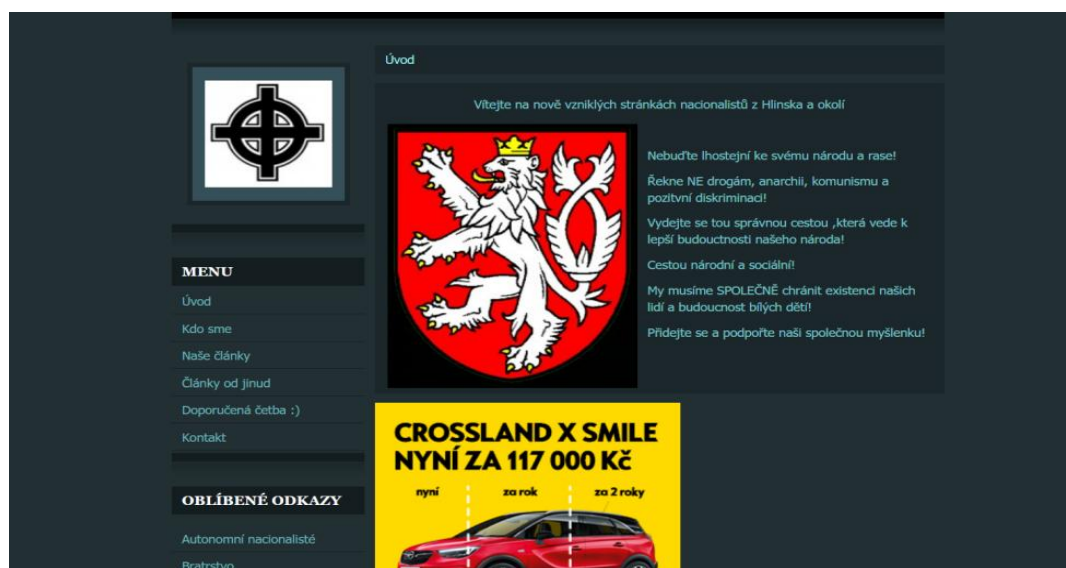

Obrázek 68 - Současné stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti [54]

Na obrázku 66 jsou zobrazeny původní internetové stránky uskupení **Dělnická strana** - svého času se jednalo o extremistickou krajně pravicovou politickou stranu, založenou v roce 2003. Pro své názory a propagaci myšlenek neonacismu byla v roce 2010 rozhodnutím Nejvyššího správního soudu rozpuštěna. Na její odkaz navázala v dnešní době aktivní politická strana **Dělnická strana sociální spravedlnosti** (obrázek 68), která původní symbol Dělnické strany používá pouze v mírně obměněné podobě. Na obrázku 67 jsou prezentovány současné stránky Dělnické strany, na kterých jsou uveřejněny informace týkající se rozpuštění původní DS a současně jsou zde odkazy na původní stránky (obrázek 66). Na těchto stránkách lze najít i odkaz na Dělnickou stranu sociální spravedlnosti, ke které se toto hnutí hlásí.

Obrázek 69 - Internetové stránky Autonómnych nacionalistů Kutná Hora [55]

Obrázek 70 - Internetové stránky Autonómnych nacionalistů Hlinsko a okolí [56]

Na obrázcích 69 a 70 jsou vyobrazeny webové stránky hnutí **Autonómni nacionalisté**. Toto hnutí se zformovalo na počátku 90. let 20. Století V Německu. V České republice zakládají buňky bez tzv. vůdce, které mezi s sebou úzce spolupracují. Všeobecně jsou známí svým mottem „organizace bez organizace.“ A také svou image, která je specifická tím, že přívrženci tohoto hnutí používají oděvní doplňky černé barvy, jako jsou bundy, kalhoty, čepice, šály, šátky, brýle a boty. Jejich styl oblékání tak spíše připomíná levicové spektrum. Jejich hlavním cílem je zaujmout případné zájemce.

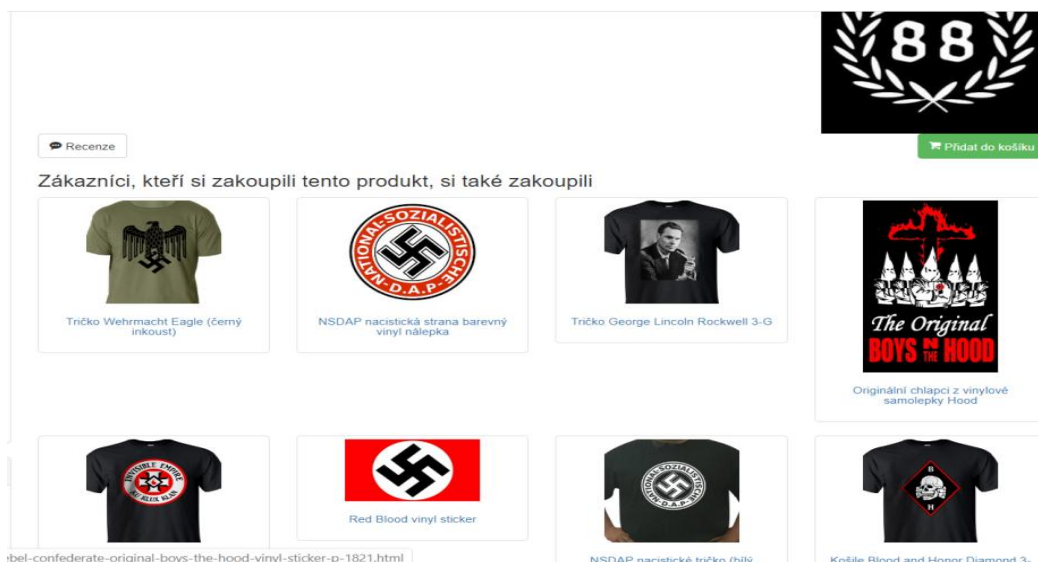
K tomu volí aktuální společenská témata zejména sociálního charakteru. Kromě uvedeného jsou známi svými násilnickými projevy. Jejich buňky jsou relativně samostatné, snaží se o provádění aktivit na základě vlastní iniciativy. Ke své činnosti a propagaci využívají internetového prostředí, ve kterém si jednotlivé buňky zakládají vlastní webové stránky, na kterých prezentují své aktivity, postoje a vyjadřují se k aktuálnímu společenskému dění.

Na webových stránkách buňky Hlinsko a okolí stojí za povšimnutí symbol keltského kříže, velmi oblíbený symbol v prostředí pravicových extremistů. Je nutné si však říci, že samotný keltský kříž nemusí vždy nutně představovat rasistický či neonacistický symbol, může se objevovat i v různých kulturních a náboženských společenstvích apolitického charakteru.

Autonomní nacionalisté v tomto směru reprezentují nový, moderní styl a image současného pravicového extremismu.

Prodej předmětů s nacistickou symbolikou

Pravicová hnutí pro svou existenci potřebují financování svých aktivit. Proto využívají internetu, jako zdroje k lepšímu financování svých stran. Peníze pro svou činnost získávají jak přímo, může se jednat o různé dary, či příspěvky od sympatizantů, tak i nepřímo a tady se můžeme setkat s různými poplatky za registraci do velkých online komunit. Nejčastějším typem financování je prodej různého zboží, mezi které patří knihy, časopisy, hudební nosiče, oblečení i memorabilia z druhé světové války. Na obrázku níže jsou vyobrazeny jedny z mnoha webových stránek, kde dochází k prodeji této symboliky. Na těchto internetových stránkách jsou nabízeny oděvy, různé nášivky, samolepky a další upomínkové předměty s pravicovou symbolikou.

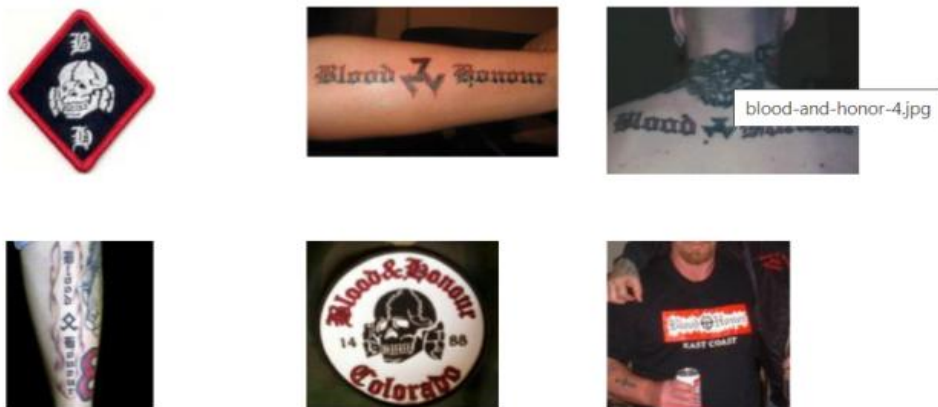

Obrázek 71 - Prodej oděvů s nacistickou a rasovou symbolikou [57]

Následující obrázek 72 představuje prezentaci nášivek a tetování, kterými se na svých fórech pyšní příznivci různých neonacistických organizací. Zde jsou fotografie loga organizace **Blood & Honour** a vyobrazenými symboly triskele nebo symbolu Odal-Runy místo spojky &. Variace zobrazení různých organizací na toto téma, jsou velice oblíbené. Na jiné fotografii je například použit symbol smrtihlava a zkratka shora uvedené organizace Příznivci Blood & Honour také často používají písmena

B a H, jejich alfanumerické ekvivalenty 2 a 8 nebo 28 a někdy původním německým termínem „Blut und Ehre.“ Další možnou variantou je kombinace názvu hnutí s číslicemi 1488. 14 známá číslovka vyjadřuje větu zakladatele tohoto hnutí Davida Laneho: „*We must secure the existence of our people and the future for white children.*“ Číslovka 88 je pak ekvivalentem písmen HH neboli nacistického pozdravu Heil Hitler.

DALŠÍ OBRÁZKY:

Obrázek 72 - Symbolika užívaná organizací Blood & Honour [58]

Spory pravicových a levicových stoupců jsou poměrně tradičním tématem současné extremistické scény. Oblíbeným heslem pravicových extremistických hnutí je heslo **G.N.L.S** (Good Night Left Side). V jejich podání se jedná se o kampaň vedenou proti levicovým přívržencům. Kampaň je vedena prostřednictvím vylepování samolepek, vyvěšování plakátů, na internetu či demonstracemi a pochody, které často končí násilím mezi oběma tábory. Následující obrázek zobrazuje kampaň G.N.L.S vedenou na sociální síti Facebook, jejíž prostřednictvím jsou na této stránce šířeny oděvy s pravicovou tematikou a v rámci diskuzí i xenofobní myšlenky.

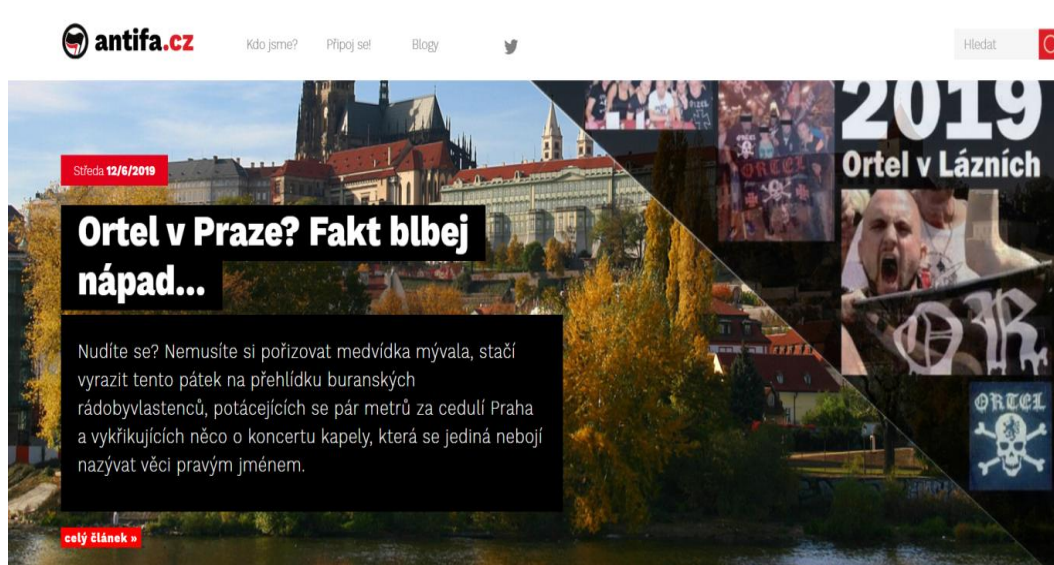

Obrázek 73 - Kampaň proti levicovým extremistům G.N.L.S [59]

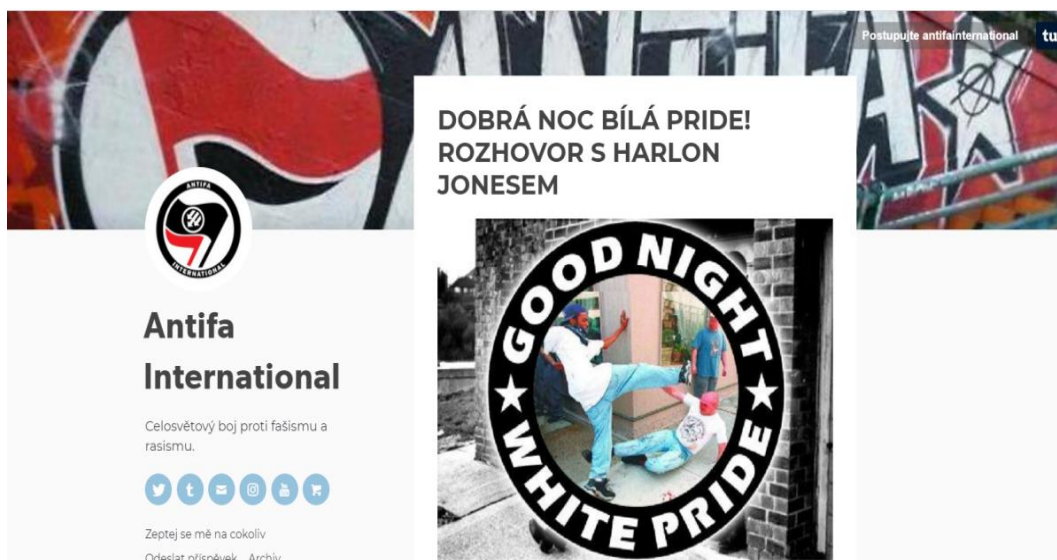
5.2.2 Levicová symbolika

Do tohoto extremistického spektra jsou řazeni představitelé a sympatizanti anarchoautonomních smyšlenek a další zastánci anarchismu a podobných levicových ideologií či směrů. Jak bylo výše uvedeno, scéna levicového extremismu není uceleným tělesem, ale souborem různých politických proudů, škol a ideologií. Všechna anarchistická učení mají ovšem společnou myšlenku, která je svým způsobem spojuje a to je boj proti systému. Symbolika těchto hnutí se odráží v základních anarchistických barvách, černé a rudé, které jsou uzpůsobeny pro potřeby jednotlivých hnutí.

Obrázek 74 ukazuje stránky levicového hnutí **Antifašistická akce (AFA, ANTIFA)**. Toto hnutí, které vzniklo v Německu jako odpověď proti neonacistickým akcím, patří k radikálnějším levicovým anarchistickým proudům bojujícím proti šíření rasismu a xenofobních myšlenek. AFA se angažuje v kampaních **G.N.W.P** (Good Night White Pride). V rámci této kampaně příznivci tohoto levicového hnutí neváhají proti stoupcům ultrapravice použít násilí. Strategií v boji proti rasismu toto hnutí je neustálý monitoring aktivit krajní pravice. Na svých webových stránkách neváhají zveřejňovat informace a fotografie příslušníků krajní pravice i celými jmény a komentáři o této osobě. Kromě fotografií a jmen zde zveřejňují akce, pořádané pravicovými extremisty. Obrázek 75 pak zobrazuje kampaň G.N.W.P., která je zveřejněna na mezinárodních internetových stránkách organizace ANTIFA.

Obrázek 74 - Internetové stránky organizace Antifa [60]

Obrázek 75 - Internetové stránky organizace Antifa - kampaň G.N.W.P. [61]

Na dalším obrázku jsou internetové stránky organizace **Síť revolučních buněk (SRB)**. Toto hnutí patří k hlavním představitelům anarchokomunismu, jejíž členové bojují proti státnímu útlaku a vykořisťování. Patří ke skupině tzv. přímé akce, která prosazuje pro prosazení svých ideálů užití násilí, případně terorismu. Jedná se o nejnebezpečnější organizaci na současné levicové scéně. V rámci České republiky jsou známi několika žhářskými útoky na policejní vozidla, zapálení mýtné brány a několika útokům na pražskou restauraci Řízkárna [5].

Obrázek 76 - Internetové stránky anarchokomunistické organizace Síť revolučních buněk [62]

Na obrázku 77 jsou vidět internetové stránky organizace **Národní sociální fronta**, která patří k nacionalistickým hnutím bojující proti úpadku společnosti, systému a státnímu uspořádání. Vyzdvihují hodnoty, jako národní pospolitost, solidarita, čest a disciplína. Organizace, která se na veřejnosti projevuje zejména výtržnostmi a poškozováním památníků věnovaných komunismu. Velice aktivní jsou na webových stránkách a sociálních sítích (twitter, facebook).

Obrázek 77 - Internetové stránky organizace Národní sociální fronta [63]

5.2.4 Komunistická symbolika

Na rozdíl od anarchoautonomní scény zažívají v posledních letech marxisticko-leninistické organizace výrazný propad. Může za to, i do jisté míry bezmoc při získávání nových stoupenců. Své ideologie a myšlenky tato hnutí v současnosti šíří především prostřednictvím přednášek, publikací různých článků s komunistickou tematikou, na svých internetových stránkách v příspěvcích nebo demonstracemi a pochody proti kapitalismu.

K takovým organizacím patří **Komunistická strana Československa**, jejíž internetová vizualizace je na následujícím obrázku. Původně byla tato strana v roce 1989 rozpuštěna, avšak od roku 2005 opět aktivní, tak jak je zřejmé z obrázku 78.

Tato organizace si klade za cíl obnovu marxisticko – leninistické ideologie. Verbální projevy členů této organizace připomínají období komunistické totality před rokem 1989. Na svých stránkách uveřejňují různé dokumenty a prohlášení z prostředí komunistické scény. Úzce spolupracují s KSČM. Symbolem hnutí je rudá pěticípá hvězda, ve které je umístěn v bílé barvě vyhotovený zkřížený srp a kladivo.

Komunistická strana Československa (KSČ)

[PŘEDSTAVUJEME SE VÁM](#)

Obnova KSČ	
Československý komunista/JISKRA	Transparentní účet KSČ
(COVID-19) Solidární dopis ÚV Korejské strany práce - Pyongyang 27.3.109(2020) - zde	
Role 17. listopadu roku 1989 v porážce socialismu – Miloš Jakeš (V Praze dne 12.11.2018) – docx pdf	
Prohlášení Komunistické strany Československa k „Zářijové pchjongjanské společné deklaraci“ - zde	
Zářijová pchjongjanská společná deklarace (20. 9. 2018) - doc pdf	
Deklarace o vzájemné spolupráci MěV KSČ Praha a KV KSČM Praha (21. 6. 2017) - zde	

Obrázek 78 - Internetové stránky Komunistické strany Československa [64]

Dalším hnutím tohoto spektra je **Komunistický svaz mládeže**. Jde sdružení mladých osob komunistického smýšlení, jejichž cílem je revoluce, která by měla překonat současný kapitalismus a znovuobnovit společné vlastnictví. Současné hnutí navazuje na Komunistický svaz mládeže Československa rozpuštěný v roce 2006. V lednu 2010 bylo rozhodnutí o rozpuštění zrušeno pražským městským soudem a v březnu téhož roku bylo hnutí obnoveno. Sdružení úzce spolupracuje s politickou stranou KSČM. Kromě svého ideologického cíle se v současné době toto hnutí snaží získávat mladou generaci především prostřednictvím demonstrací, propagací svých myšlenek na internetu, případně pořádání protestních kampaní reagující na aktuální společenská témata [11]. Symboly hnutí jsou v tomto případě zřejmé, jde o rudou barvu, zkřížený srp a kladivo a osobu V. I. Lenina.

Obrázek 79 - Internetové stránky Komunistického svazu mládeže [65]

5.2.5 Ekologická symbolika

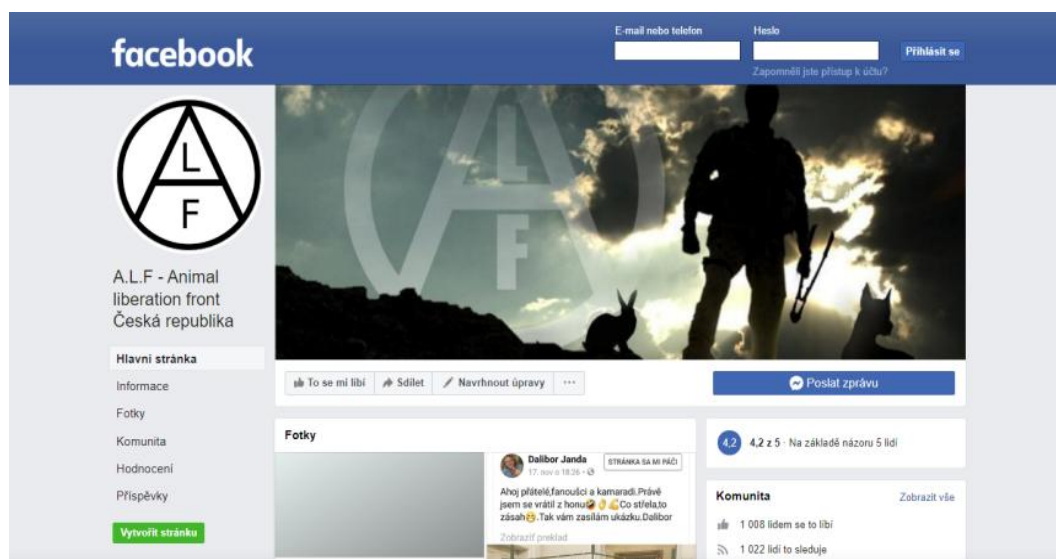
Na následujícím obrázku jsou prezentovány internetové stránky organizace **Země především**. Jedná se o mezinárodní organizace, která byla založena v USA, jako odpověď na vzrůstající nespokojenost s prací ostatních ochránců přírody. Na webových stránkách lze nalézt jejich postoj a prosazování ochrany přírody.

Země především!

Obrázek 80 - Internetové stránky ekologické organizace Země především [66]

Další organizací bojující za práva zvířat je na následujícím obrázku 81 představena **Fronta za osvobození zvířat** (Animal Liberation Front). Organizace vznikla v roce 1972 ve Velké Británii a jedná se o radikální ochránce zvířat realizující přímé akce s jednotným cílem, kterým je zabránit týrání zvířat z laboratoří nebo případně hospodářských farem. Svou činností se rovněž snaží způsobit co největší finanční ztráty těm, kteří zvířata týrají a zneužívají. Sami sebe charakterizují tak, že svými akcemi přinuceni překračovat současné špatné zákony. Tato ekologická organizace je velice aktivní především na sociálních sítích, na kterých dochází ke komunikaci mezi sympatizanty své myšlenky a domlouvání své další činnosti. Tady rovněž uveřejňují různé informace o své činnosti a prezentují zde různé fotografie ze svých akcí [38].

Obrázek 81 - Internetové stránky ekologické organizace Fronta za osvobození zvířat

5.2 Vyhodnocení cílů práce

Ke splnění cílů práce jsem si na začátku práce stanovil jednotlivé dílčí úkoly. Prvním cílem bylo provést charakteristiku základním pojmů souvisejících s extremismem. Tento vytyčený úkol jsem splnil tím, že jsem po prostudování odborné literatury, publikací a dostupných zdrojů, tuto problematiku zpracoval v teoretické části práce. Stejným způsobem jsem obsáhl a zpracoval další cíle, kterými bylo provedení klasifikace a objasnění historie a vývoje jednotlivých extremistických a teroristických hnutí.

Základním cílem, kterému se tato práce věnovala, bylo shromáždění extremistické symboliky a provedení obsahové analýzy jednotlivých symbolů. Tento cíl jsem splnil praktické části, kdy jsem na základě terénního výzkumu, shromáždil jednotlivé druhy extremistických symbolů v současnosti nejvíce zastoupených na veřejném prostranství a stejně tak i v prostředí internetu. Takto shromážděnou symboliku, jsem následně roztřídil podle jejího významu a podle toho, ke kterému extremistickému spektru náleží. Současně jsem provedl obsahovou analýzu jednotlivých symbolů a charakteristiku jednotlivých hnutí, které jednotlivé druhy symboliky používá. Posledním cílem práce, bylo doporučení pro vzdělávání bezpečnostních pracovníků a veřejnosti v problematice užití extremistické symboliky. Tento cíl jsem splnil v následující kapitole, která se věnuje diskuzi.

5.3 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza 1 – *předpokládám, že symboly používané extremistickou scénou jsou doménou větších měst.*

Tuto hypotézu nemůžeme na základě provedeného terénního šetření a prezentování fotodokumentace potvrdit. Dnešní pravicová scéna je podle shromážděné dokumentace a jejího následného zhodnocení ve značném útlumu. Témata spojená s migrantskou krizí z let 2015 – 2018, které pravicovou scénu zaměstnávala a byla doménou především větších měst, jsou dnes vyprchaná. Z tohoto důvodu se pravicové skupiny orientují spíše proti menšinám, jakými jsou Židé, Romové nebo LGBT komunita. Pravicově orientovaná scéna se, dle výzkumu, především realizuje na veřejných místech prostřednictvím grafické symboliky subkultury hooligans. Lze však říci, že členská základna pravicových hnutí je soustředěna právě především ve větších městech.

Hypotéza 2 – *předpokládám, že v užití symboliky na veřejných místech je aktivnější levicová extremistická scéna.*

Tuto hypotézu můžeme, na základě provedené dokumentace a její analýzy potvrdit. V rámci levicových skupin je znát, že současná levicová scéna je v současnosti mnohem

aktivnější, než je to u skupin pravicově orientovaných. Tyto aktivity jsou velice dobře patrné na množství shromážděné levicové symboliky na veřejných prostranstvích. Na veřejnosti jsou neaktivnější členové anarchoautonomních myšlenek, než hnutí prosazující marxisticko-leninistické ideály. Ti jsou spíše aktivní na svých webových stránkách, kde se vyjadřují k aktuálním společenským tématům a oslavují různé výročí týkající se historických události vázané na komunistické myšlenky.

Hypotéza 3 – předpokládám, že při užívání symboliky v internetovém prostředí jsou aktivnější členové pravicové scény.

Při posuzování této hypotézy jsem provedl obsahovou analýzu internetového prostředí pravicově i levicově orientovaných hnutí. Na základě provedené analýzy mohu tuto hypotézu zcela vyvrátit. Je zřejmé, že pravicová scéna zažívá v posledních letech určitý útlum. Webové stránky pravicových organizací jsou velmi důsledně monitorovány bezpečnostními složkami jednotlivých států a to především z důvodů vyobrazování symboliky s rasovým motivem a stejně tak i z důvodů různých xenofobních projevů. Na druhé straně jsou levicová, zejména anarchisticky orientovaná hnutí velmi aktivní. Na svých stránkách tyto hnutí uveřejňují různé odkazy na aktivity pravicových hnutí a jejich příznivce. Mimo to jsou velmi aktivní při zakládání udržování kampaní proti pravici.

6 DISKUZE

Symbody jsou od pradávna užívány pro vyjádření názorů, postojů, nálady, jako symbol příslušnosti ke skupině, projev přátelství nebo nepřátelství. V našem každodenním životě se setkáváme s množstvím znaků a značek, které nám pomáhají v orientaci, může se jednat například různé ukazatele, barvy na semaforu, zvukové výstražné signály, matematické symboly, dopravní značky nebo piktogramy ve veřejných budovách mají vždy jednoznačný význam. Symbol můžeme tedy chápat jako znak, který má pro jejich příjemce vždy širší význam, než pouze jeho původní podobu. Symbolem se v tomto směru stává třeba pouze pojem, gesto, děj, barva, zvuk (pro neonacistickou scénu velmi významný symbol), různé znaky nebo vyobrazení určité osoby. Symboly se mohou stát kromě věcí vytvořených lidmi i přírodní výtvoři, pokud vyvolávají podnět se zástupnou funkcí (např. lípa jako národní symbol). Objevují se v nejrůznějších oblastech lidské činnosti.

Užívání symboliky v dnešní době představuje nezastupitelnou součást propagandy jakéhokoliv extremistického hnutí, které se vyskytuje v mnoha formách, provedeních a modifikacích. V této souvislosti se může jednat o vyjádření politického přesvědčení, postoje nebo názoru za pomoci vybraného symbolu. To je v prostředí extremistické scény a jejích přívrženců pověstné a tradičním postupem. Zástupnými symboly extremisté v České republice veřejně proklamují svou příslušnost ke své extremistické organizaci či zastávané ideologii. V extremistické kultuře jsou symboly součástí image konkrétního skupiny. Symboly jsou důležitým pojítkem, stmelujícím a umocňujícím sociální vazby skupin. Jsou však také jasným a nezastupitelným identifikačním znakem a prostředkem odlišení se od menšinové společnosti či politických oponentů. Nedílnou součástí aktivit všech extremistických organizací je vymezení se vůči odpůrcům a protivníkům, které se stalo hlavní aktivitou těchto organizací. Tyto aktivity realizují na svých webových stránkách, prohlášeními nebo svůj postoj šíří na veřejných prostranstvích.

Extremisty používanou symboliku Mareš rozděluje na dvě základní skupiny, na převzatou a původní. O převzatou symboliku se jedná zejména, pokud jde o symboliku převzatou od jiných, neextremistických a zpravidla historických subjektů

a ta je používána ke svým účelům (typicky např. využití svastiky neonacisty a buddhisty). Původní symbolika je ta, kterou si vytvořili extremisté pro svou potřebu sami.

Chmelík dělí symboliku jednak podle druhových vlastností či způsobů vyjádření na symboliku barev, čísel, křížů, fašistickou runovou a emblémovou symboliku až po personifikovanou a verbální symboliku. Dále předkládá základní dělení extremistické symboliky podle obsahu rasového zaměření na tři kategorie – symboliku se zjevným rasovým motivem, symboliku s latentním (skrytým) motivem a symboliku prostou rasového motivu.

Výše zmíněné dělení symboliky podle zásadních odborníků na tuto problematiku jsem detailně charakterizoval v teoretické části a dále se v této kapitole tímto dělením zabývat nebudu.

Na základě shromážděné symboliky a z provedené obsahové analýzy pravicových uskupení lze jednoznačně konstatovat, že pravicová symbolika je v současné době orientována především ve virtuálním prostředí, ve kterém příznivci pravicových subjektů hnutí zakládají různé internetové obchody. V anonymním prostředí internetu příznivci rasistických ideologií nabízejí prostřednictvím jimi zřizovaných e-shopů a různých sociálních sítí oděvní součástky, odznaky, nášivky a upomínkové předměty, převážně s nacistickou symbolikou s rasistickým kontextem. Příznivci pravicových hnutí, zejména neonacisticky smýšlející jedinci, se dnes sdružují v různých politických organizacích, které jsou dnešní společností vnímány jako pravicově orientované. Z těchto stran zejména jmenujme například Dělnickou stranu sociální spravedlnosti, ve které se sdružují příznivci zaniklé Dělnické strany. Příznivci Dělnické strany sociální spravedlnosti se prezentují jako strana, které jde o dobro celé společnosti. Přičemž na svých stránkách prezentují mimo jiné svůj program proti nepřizpůsobivým, ve kterém zcela jasně deklarují myšlenky xenofobie a rasové nesnášenlivosti. Tato strana má stálé ambice pro vstup do českého parlamentu. Strana otevřeně podporuje slovenskou krajně pravicovou parlamentní stranu Kotlebovci.

Pravicový stoupenci jsou v současnosti velmi často zastoupeni v různých sportovních odvětvích. Nejčastěji se tito přívrženci shromažďují v bojových sportech, kde mohou vybijet svou agresi. Z jedné strany je to pro společnost příznivé, zejména proto,

že v těchto odvětvích tyto osoby zápasí proti sobě a neohrožují svými názory a agresivitou menšiny. Na druhé straně je to pro společnost nebezpečné a to z prostého důvodu, tréninkem bojových dovedností a fyzické kondice, mohou být pro tyto menšiny nebo osoby, se kterými se dostanou do konfliktu, nebezpečnější. Symbolika, která je jimi propagována, je vyjadřována prostřednictvím oděvních součástí. Z jedné strany se jedná o grafickou symboliku na oděvních součástech, na nichž jsou často vyobrazovány různé nápisy, hesla, zkratky, případně barvy a symboly, které jsou znakem určitých organizací. Velice často se tyto osoby projevují verbálně a to v různých formách, může se jednat o provolávání hesel nebo poslechem hudby s rasovou tematikou. Zastánci xenofobních myšlenek také na svém těle nesou symboly ve formě tetování. Tato symbolika je především nacistická a rasisticky orientovaná. Těmito symboly na tělech sympatizantů se často stává, v praktické části práce popsaná svastika, různé druhy run, symbolů patřící konkrétní organizaci nebo zkratk, ať již číselných nebo ve formě písmen.

Pokud nahlédneme k příznivcům levicových uskupení, zde je situace jiná. Příznivci těchto hnutí se sdružují ve velkém počtu levicových organizací, zejména anarchistických, kde se zaměřují na činnosti směřující proti státu a jeho systému. Prostředky, které k boji za své ideály využívají, jsou pochody, demonstrace, propagace konkrétních hnutí, na kterých se veřejně přihlašují k určité skupině a také užití různých druhů symbolů. V rámci výzkumu bylo na základě provedených obsahových analýz levicových skupin zjištěno, že se zejména anarchoautonomní scéna levicového extremismu soustřeďuje na problematiku ochrany práv menšin ve společnosti. Tím se však staví do roviny protivníka pravicovým extremistům, kteří ve své ideologii zavrhnou koncept multikulturalismu, vyjadřují své xenofobské a rasistické postoje a to s různou mírou intenzity. V otázce islámského terorismu se krajní levice staví odmítavě k útokům ve jméno islámského fundamentalismu a jeho radikálních odnoží, stejně tak k projevům sympatií vůči těmto akcím.

Ve vyobrazování symboliky na veřejnosti, jsou sympatizanti levicové scény velmi aktivní. Na rozdíl od pravice, která je v tomto ohledu v současné době nenápadná. Mezi nejvíce vyobrazovanými symboly, na které jsem při svém výzkumu narazil, byly projevy ve formě graffiti či pouhého sprejování. V převážné většině šlo o vyobrazení klasického znaku anarchismu, tedy písmene „A“ v kruhu, značící písmeno „O“.

Tento klasický symbol byl nejčastěji vyobrazován v různých barvách (nejčastěji černá a červená) na budovách, zdích či různých stavebních konstrukcích.

Marxisticko-leninističtí příznivci levicového spektra, jsou v ohledu vyobrazování symboliky na veřejných prostranstvích, spíše nenápadní. Jejich aktivity se převážně soustřeďují na propagaci a získávání nových členů zejména prostřednictvím demonstrací, rozdáváním plakátů a tiskovin představujících jejich ideologii. Jsou aktivní především na svých webových stránkách, kde prezentují svou ideologii nebo se vyjadřují k aktuálním tématům rezonujících společností.

V rámci provedeného výzkumu, bylo zjištěno, že se ve shromážděné fotodokumentaci na veřejném prostranství nejčastěji vyskytuje symbol A.C.A.B, za ním je mezinárodní symbol anarchismu „A v kruhu“ v různých barevných provedení, dále pak symboly uskupení ANTIFA a nelze pominout v tomto směru symboliku hooligans Sparta Praha Hooligans, Slavia Praha Hooligans.

Ve virtuální prostředí jsou nejaktivnější levicově orientovaná uskupení ANTIFA a Síť revolučních buněk (SRB) a dalších spřízněných subjektů. To může souviset projektem Antifénix (reakce na policejní akci Fénix v roce 2015), při které bylo zadrženo několik osob z prostředí organizace Síť revolučních buněk. Podporu obviněným začali vyjadřovat i jiné, do té doby umírněné subjekty a další anarchistické organizace v rámci České republiky a zahraničí.

Pravice je v prostředí internetu zastoupena především díky zahraničním organizacím, propagujícím rasistickou ideologii, jmenujme výše uvedenou americkou Stormfront.org. Současní extremisté se na svých stránkách věnují řešení problematiky Romské otázky či nedávné uprchlické krizi.

Pokud se jedná o subkulturu hooligans, je vyobrazování různých druhů symboliky velice rozšířeným způsobem, jakým tito příznivci vyjadřují svou loajalitu a příslušnost ke svému klubu. Mimo symboliky označující teritorium fanouškovské základny jednotlivých klubů, je velmi časté vyobrazování klubových barev, log nebo nošení oděvních součástí propagující určitý fotbalový klub jako jsou trička, vlajky, šály a kšiltovky. Dnes lze spatřit klubové barvy umístěné na rouškách v souvislosti s aktuální pandemií nemoci COVID – 19.

Základní témata, která extremistických uskupení řeší ve svých propagandistických činnostech, se především odvíjejí od aktuální politické, bezpečnostní a společenské situaci v každém státě a ve světě. Jednotlivé extremistické skupiny se tedy v duchu preferovaných politických ideálů vyjadřují ke klíčovým otázkám a problémům, které považují za zásadní a současně reagují na nově vzniklé problémy především bezpečnostního a sociálního charakteru (otázka imigrace, v dnešní době aktuální téma je vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s nemocí COVID - 19). Tyto témata, se samozřejmě odvíjejí i od intenzity, se kterou rezonují ve veřejném mínění a celé společnosti. Extremisté si v souladu s programově vyznávaným populismem vybírají většinou taková témata, která souvisí se společensky široce diskutovanými otázkami a které mají potenciál zaujmout potenciálního voliče či dokonce získat si širší veřejnost.

Doporučení pro vzdělávání pracovníků v bezpečnostní praxi a veřejnosti

Extremismus, jeho jednotlivá hnutí jsou a i do budoucna budou nevyhnutelnou součástí demokratických společností. Symboly jsou pak nedílnou součástí systému extremistické propagandy a veřejné prezentace extremistické scény. Samotný symbol neplní pouze funkci propagační, ale také komunikační, identifikační, slouží k vymezení teritoria působnosti jednotlivých organizací nebo manipulaci a ovlivňování veřejného mínění. V neposlední řadě slouží jako prostředek zastrašování, výhružek a šíření nenávislných postojů. Je proto velmi důležité symboly vyskytující se na veřejnosti včas nalézt a současně umět interpretovat jejich obsah. To je možné pouze za předpokladu zvýšeného povědomí a znalosti extremistické scény, ideologických směrů, které následují a symboliky, kterou vyznávají a užívají. Znalost jednotlivých symbolů, které extremistické organizace užívají, se netýká pouze pracovníků bezpečnostních sborů, jak by se mohlo zdát, ale též orgánů měst a obcí, občanských sdružení a zejména školských zařízení, která jsou pro prevenci bezesporu nejúčinnější. Tím, že budou žáci vzdělávání, by mělo být možné přijmout účinná opatření k úplnému zamezení či omezení šíření jakékoli symboliky na veřejných prostranstvích. Součástí prevence musí být i odstraňování a likvidace extremistických symbolů na veřejnosti, čímž se částečně sníží možnost extremistů ovlivňovat společnost, zejména mládež a mladé lidi obecně.

Jednou z nejdůležitějších součástí v boji proti extremismu je vzdělání. Vzdělání je právě to, co nám pomůže k tomu, abychom byli schopni sami rozlišit, co který symbol znamená, jaký v sobě skrývá podtext a pochopit, kde se vzal. Není to myšleno pouze na studenty, kteří by měli být tímto způsobem vzdělávání od věku, kdy jsou s to pochopit to, co je zlé a co dobré. V úplném základu je nutné především vzdělávat zejména pedagogy, kteří by měli být schopni rozlišit jednotlivé symboly, pochopit jejich obsah a dále by měly být schopni tyto vědomosti předat svým studentům. Vzdělávání v této oblasti by mělo být především směřováno k pedagogickému působení, které by mělo být základní prevencí před příklonem mládeže k jakýmkoliv formám extremismu. Působení pedagogů by mělo být v tomto duchu vedeno k tomu, aby studenti byly schopni, na základě vlastního úsudku, dospět k pochopení základní podstaty extremistických projevů. Studenti se musejí v tomto duchu vzdělávat opakovaně a to na různých stupních vzdělání. Zde je zejména důležitá osobnost a působení pedagoga, který by měl být zárukou hodnot, které škola svým studentům může předat. Působení pedagogů na studenty, kteří se nacházejí ve věku, kdy se formují jeho názory na společnost, zde je největší možnost radikalizace takových studentů. A právě v tomto věku by měl být pedagog schopen rozpoznat nestandardní projevy jednotlivců a měl by být schopen odhalit případnou radikalizaci studenta. Pedagog by měl být schopen přizpůsobit výuku a vysvětlit historický kontext událostí, zejména ve vztahu k II. světové válce. Pedagog by měl být schopen osvětlit samotnou ideologii nacismu a v rámci výuky klást důraz na popis hrůz, které byly v rámci ideologie spáchány. Nejde však pouze o nacistickou ideologii, ale i popis hrůz, které mají na svědomí totalitní režimy, jak současné, tak minulé.

V rámci prevence a boji proti extremismu hrají v dnešní době velkou roli média, zejména internet, kde je možné najít jakékoli informace, které se těmto tématům věnují. Je nutné zajistit informovanost občanů o extremistických projevech a jejich důsledcích pro společnost. Je nutné, aby občané byly informování věcně a pravdivě, protože ne vše, co, je prezentováno v médiích, je pravda. Z obsahu, který je nám předkládán si pouze poučený a vzdělaný člověk se v tomto obsahu dokáže orientovat.

Česká republika využívá v rámci osvěty vzdělávání především program Koncepce boje proti extremismu, které byla vytvořena definovat a modifikovat současná bezpečnostní opatření v oblasti extremismu s cílem omezit, případně zcela eliminovat

aktivity různých extremistických skupin. Mezi další cíle, které si Koncepce klade za cíl je dlouhodobá ochrana principů demokratické společnosti a jejího ústavního prádku za využití preventivních a represivních nástrojů. Celá Koncepce stojí na základních pěti pilířích, které vymezují cestu, jak s extremismem bojovat. Vychází z předpokladu spolupůsobení různých státních i nestátních orgánů v boji proti extremismu a to nejen cestou represí, ale především prevencí a vzděláváním. Koncepci v tomto hledu zaštiťuje Ministerstvo vnitra České republiky. Jedním z hlavních pilířů je princip vzdělání, protože vzdělaní lidé si mohou vytvořit obranné mechanismy vůči nebezpečným myšlenkám, výhodnost vzdělání má pak vysvětlovat školská zařízení. Zodpovědným subjektem v této oblasti je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. V tomto ohledu by z tohoto resortu měly být poskytovány dotace na různé vzdělávací programy zabývající se preventivním působením na školní mládež. A nejenom to, Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy by mělo být schopno uskutečňovat různé semináře a školení v oblasti extremismu a rozpoznávání rizikového chování.

Dalším z mého pohledu důležitým pilířem je cílená příprava odborníků v bezpečnostní praxi. Těm by se mělo zajistit dostatečně kvalitní zázemí v boji proti extremismu. Odbornost by měla být zajištěna v různých vzdělávacích a školicích aktivitách pod gescí Ministerstva vnitra. Cílem vzdělávání bezpečnostních pracovníků je zajistit adekvátní vzdělání a odbornost, kteří v této oblasti působí. V oblasti vzdělávání pak jsou realizovány různé vzdělávací programy a školicí moduly, které svým obsahem postihuje základní oblasti, které jsou pro činnost odborníků na extremismus nezbytné. Pro potřeby vzdělávání příslušníků policie ČR, zařazené ve Službě kriminální policie a vyšetřování se na policejních školách realizují specializační kurzy skládající se s několika částí. Jednotlivé moduly probíhají na Vyšší policejní škole ministerstva vnitra v Brně a další ve stejném školském zařízení v Pardubicích a posledním kurzem se odehrává ve školském zařízení Ministerstva vnitra v Praze – Ruzyni. Základním útvar, který zaštiťuje policejní vzdělávání je Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. K odborné přípravě policistů slouží také Policejní Akademie ČR, na jejíž půdě je pořádáno množství vzdělávacích programů.

V tomto směru lze říci, že podpora vzdělávání pro příslušníky ve školních vzdělávacích střediscích klíčová. Neméně důležitá je spolupráce i s dalšími školskými institucemi ve směru zpracovávání výročních zpráv, učebních textů a metodických

příruček pro policisty. K dispozici jsou tak materiály a příručky, které mají pomáhat v odhalování extremistických aktivit, symbolů a projevů. Pro Policii ČR vydávají tyto podklady kapacity v oboru jako je JUDr. Jan Chmelík, Miroslav Mareš, doc. PhDr. Barbora Vegrachtová, Ph.D., MBA a mnoho dalších.

Zajištění kontinuity vzdělávání je v ohledu extremistické problematiky důležité, neboť stejně jako ostatní druhy kriminálního chování i extremismus prochází vývojovými fázemi a modernizacemi, které mohou být buď přejaté od zahraničních partnerských organizací, nebo je reakcí na změnu společenského systému a nálad ve společnosti.

Boj proti extremismu je velice komplexní záležitost a vytvořit analýzu všech možných opatření a doporučení v rámci prevence a vzdělávání je tak velice problematické. Z dlouhodobého hlediska by nejefektivnějším řešením bylo zamezení šíření extremismu už v jeho samotném zdroji. Ten v dnešní době představuje zejména radikalizace na internetu. Cenzura internetu je však nelegálním krokem a případná preventivní výchova všech jeho uživatelů je ekonomicky nedosažitelná. Proto z tohoto hlediska velice pozitivně hodnotím snahu Policie ČR, Ministerstva školství a dalších subjektů zaměřit se alespoň na nejrizikovější skupiny a je z mého pohledu mládež.

V rámci vývoje extremistických nálad, projevů a využívání symboliky lze predikovat vývoj, či posun těchto hnutí. Současné extremistické organizace obou spekter se velice často uchylují ke komunikaci mezi sebou v prostředí internetu. Ve virtuální prostředí internetu dochází z jejich strany k zakládání diskusních fór, komentování společenských událostí, veřejných prohlášení nebo domlouvání si veřejných pochodů a demonstrací. Největší rozmach zažívá využívání množství sociálních sítí, ve kterých tyto organizace představují své ideologie a myšlenky, vkládají sem fotografie, videa nebo zde nabízejí k prodeji různé předměty s extremistickou symbolikou. Internet umožňuje extremistům cílit na daleko větší množství osob s daleko menším rizikem, než při prezentaci hnutí na veřejnosti. Do budoucna lze předpokládat a to především v souvislosti se současnou krizí, která bude jistě mít ekonomické následky i vývoj extremistických nálad ve společnosti, které jsou, jak již dobře víme, vázány na celospolečenské nálady a témata rezonující napříč celou společností. Stejně tak lze z tohoto pohledu očekávat vzestup environmentálních organizací. Symbolika

extremistických hnutí, bude stále častěji vyjadřována v internetovém prostředí. Od 90. let minulého století je vidět obrovský posun od používání symbolů. V současné době není vidět téměř žádná kreativita jedinců či skupin, kteří se chtějí odlišit a zviditelnit. Nebezpečnost takového posunu je vidět v tom, že se vyjadřování extremistických symbolů stalo do jisté míry latentní a tím hůře rozpoznatelné a především vyhledatelné.

7 ZÁVĚR

Ve své diplomové práci se zabývám symbolikou. Především symboly užívanými současnými extremistickými skupinami na území České republiky a ve světě.

Hlavním cílem diplomové práce bylo podrobně se seznámit s problematikou extremismu a terorismu, objasnit základní charakteristiky těchto pojmů, objasnit význam jednotlivých funkcí a forem symboliky užívané současnými extremistickými a teroristickými skupinami. Stejně tak bylo cílem práce seznámit se s jednotlivými radikalizačními procesy. V rámci terénního výzkumu a šetření ve virtuálním prostředí dostupnou symboliku shromáždit a provést obsahovou analýzu významu jednotlivých symbolů.

Dle provedeného šetření a shromážděné symboliky ve veřejném prostoru bylo zjištěno, že současná extremistická scéna je ve své propagaci v určitém útlumu. Naopak, při propagaci svých myšlenek a ideologií ve virtuálním prostředí jsou zejména aktivní extremistické skupiny levicových, zejména anarchoautonomních myšlenek. Zástupci marxisticko-leninistických myšlenek se dnes spíše orientují na získávání a nábor nových členů. Pravicově orientované spektrum, se po skončení migrační krize v roce 2018 realizuje a shromažďuje především v řadách sportovních odvětví, zejména bojových sportů. Subkultura hooligans je i dnes velmi aktivní a to jak v prostředí internetu, tak i v užívání symbolů ve veřejném prostoru.

Dle stanovených hypotéz nebylo potvrzeno, že užití extremistických symbolů je pouze doménou větších měst. Jednotlivé symboly jsou užívány jak ve větších, tak i menších městech a obcích. Naopak, byla potvrzena hypotéza, která předpokládala užívání symboliky na veřejných místech je aktivnější levicová scéna. Tato hypotéza byla potvrzena na základě provedeného terénního výzkumu a shromážděné symboliky. Poslední hypotéza byla vyvrácena. Hypotéza předpokládala, že při užívání symboliky v internetovém prostoru jsou aktivnější zástupci pravice. Vyvrácení tohoto tvrzení jsem provedl po posouzení a provedení obsahové analýzy internetového prostředí napříč jednotlivými extremistickými spektry.

V poslední části práce jsem vymezil možnosti vzdělávání jak veřejnosti, tak i veřejnosti ve vztahu k problematice extremismu.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BIS - Bezpečnostně informační služba

RAHOWA – Rasová svatá válka

WP - White Power

W.A.R - White Arian Resistance

H.M - Hamer Skins

BHM – Bohemia Hammerskins

B&H - Blood&Honour

S.H.A.R.P. - Skinheads Against Racial Prejudice

R.A.S.H. - Red and Anarchist Skinhead

AFA - Antifašistická akce

A.C.A.B. - All Cops Are Bastards

ČASF - Československá anarchistická federace

KSČM- Komunistická strana Čech a Moravy

SMKČ - Svaz mladých komunistů Československa

KSM - Komunistický svaz mládeže

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno: Print-Typia, 2005. ISBN 80-86244-14-8.
2. MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminologické a právní aspekty extremismu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-86008-59-2.
3. CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7.
4. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4.
5. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-665-1.
6. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-427-5.
7. DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton, 2003. Řešení krizových situací. ISBN 80-7254-454-3.
8. CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6.
9. MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-86598-45-4.
10. CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha: Armex, 2000. ISBN 80-86244-14-8.
11. DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. Praha: PA ČR, 2005. ISBN 80-7251-204-8.
12. CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.
13. DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2017. ISBN 978-80-7452-122-5.
14. FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2017. Monografie. ISBN 978-80-244-5040-7.

15. RAPOPORT, David. *The Fourth Wave: September 11 in the History of Terrorism. Current history (New York, N.Y.: 1941).*
16. RAPPOPORTOVY VLNY TERORISMU. [online]. Copyright © [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130015081/?lang=c>.
17. SOULEIMANOV, Emil, ed. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Knižnice Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4.
18. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
19. MĚCHOVÁ, Simona, *Nové výzvy terorismu*. (Disertační práce). Praha: Univerzita Karlova, 2008. 326 s.
20. STRMISKA, Maxmilián. *Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzivního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. V Brně: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2755-X.
21. Merari, Ariel (1993): *Terrorism as a Strategy of Insurgency*. *Terrorism and Political Violence*. Vol. 5., No. 4, str. 213—251.
22. McCAULEY, C.R., MOSKALENKO, S. Mechanism of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism. *Terrorism and political Violence*, 20 (3), 2008, s. 415-433.
23. SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ. [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <http://www.nabozenstvi.apu.cz/islam.html>.
24. DESATERO PŘIKÁZÁNÍ. [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.vira.cz/texty/otazky-a-odpovedi/desatero-bozich-prikazani>.
25. STRASSNER, Alexander. *Die dritte Generation der "Roten Armee Fraktion": Entstehung, Struktur, Funktionslogik und Zerfall einer terroristischen Organisation*. Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2003. ISBN 3531141147.
26. MAREŠ, Miroslav. *Manuál pro policii ČR. Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: Reprint, a.s., vydalo Ministerstvo vnitra, 2006.
27. KALAMÁR, Štěpán. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava: Key Publishing, 2011. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-103-0.

28. SVASTIKA. [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z:
<https://www.extra.cz/foto/93214-tady-mate-vsechny-symboly-svastiky-hezky-pohromade-presne-tak-jak-je-vyuzivaly-jednotlive-kultury?tag=svastika>.
29. SVASTIKA FINSKO. [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z:
<https://www.extra.cz/galerie/svastika>.
30. ANARCHOFEMINISMUS. [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
<http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-Rock%20Rebels%20Library/2.%20Anarchist%20Newspapers/Anarxfeminizmu/s/anarchofeminismus.org/cs/afs>.
31. MAREŠ, Miroslav, Ivo SVOBODA a Eduard STEHLÍK. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, Odbor komunikace a propagace (OKP), 2011. ISBN 978-80-7278-568-1.
32. ERNESTO CHE GUEVARA. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z:
<http://myoliveroots.org/arts/jim-fitzpatrick/>.
33. VLADIMIR ILJIČ LENIN. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z:
<https://nagnalk.blogspot.com/2016/07/vladimir-lenin.html>.
34. JOSEF VISARINOVIČ STALIN. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z:
<https://imgflip.com/memetemplate/181348408/Joseph-Stalin>.
35. KLEMENT GOTTWALD. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z:
<https://citaty.net/autori/klement-gottwald/>.
36. ZEMĚ PŘEDEVŠÍM. [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
<https://zemepredevsim.noblogs.org/>.
37. ZEMĚ PŘEDEVŠÍM. [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
<https://zemepredevsim.ecn.cz/>.
38. FRONTA ZA OSVOBOZENÍ ZVÍŘAT. [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/Fronta-za-osvobozen%C3%AD-zv%C3%AD%C5%99at-ALF-544940125527769/>.
39. ISLÁMSKÝ STÁT. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://special.novinky.cz/islamsky-stat/historie.html>.
40. ISLÁMSKÝ STÁT. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://www.ivcrn.cz/isis-symbolika-islam-mohammed-a-chalifat/>.
41. AL KÁIDA. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://www.novinky.cz/tema/clanek/al-kaida-40069030>.

42. HNUTÍ HAMÁS. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://zena.aktualne.cz/co-je-hnuti-hamas/r~i:article:42143/>.
43. HNUTÍ HIZBALLÁH. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://www.info.cz/svet/hizballah-ma-vetsi-palebnou-silu-nez-vetsina-zemi-nato-valka-v-syrii-ho-jeste-posilila-43561.html>.
44. MUSLIMSKÉ BRATRSTVO. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://www.novinky.cz/tema/clanek/muslimske-bratrstvo-246949>.
45. BOKO HARAM. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/deset-let-boko-haram-teroriste-nigerie/r~17383544b2bc11e994100cc47ab5f122/>.
46. BOKO HARAM. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:
<https://zpravy.aktualne.cz/boko-haram-logo/r~4511cf00e0dc11e3b31e002590604f2e/r~95327f34e0d711e3ac28002590604f2e/>.
47. GENERACE IDENTITY. [online]. [cit. 2020-04-29]. Dostupné z:
<https://www.metro.cz/me-hlidac.aspx?idc=44273>.
48. ROŠKOTOVO DIVADLO. [online]. [cit. 2020-04-29]. Dostupné z:
<https://orlicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-roskotovo-divadlo-nekdo-nasprejoval-hakovy-kriz-20200115.html>.
49. HOOLIGANS SLAVIA PRAHA. [online]. [cit. 2020-04-29]. Dostupné z: <https://facebook.com/hooscz/photos/a.644371572257527/2955027484525246/?type=3&theater>.
50. STORMFORM.ORG. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z:
<https://www.stormfront.org/forum/>.
51. Petr Beránek: MMA zápasník a pořád ještě nácek. Antifa [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.antifa.cz/content/petr-beranek-mma-zapasnik-porad-jeste-nacek>.
52. DĚLNICKÁ STRANA. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z:
<http://www.delnicka-strana.cz/index.php>.
53. DĚLNICKÁ STRANA. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <http://delnicka-strana.cz/>.
54. DĚLNICKÁ STRANA SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOSTI. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <http://www.dsss.cz/>.

55. AUTONOMNÍ NACIONALISTÉ. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://ankutnahora.wordpress.com/>.
56. AUTONOMNÍ NACIONALISTÉ. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://an-hlinecko.estranky.cz/>.
57. TIGHTROPERECORDS. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://tightropererecords.com/catalog/bumper-stickers-wreath-vinyl-sticker-p-1792.html>.
58. ADL. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/blood-honour>.
59. G.N.L.S. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/ChoseFans/>.
60. ANTIFA. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.antifa.cz/>.
61. G.N.W.P. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://antifainternational.tumblr.com/post/149375786559/good-night-white-pride-an-interview-with-harlon>.
62. SÍŤ REVOLUČNÍCH BUNĚK. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://revolucnibunky.noblogs.org/files/2016/01/SRB-2015.pdf>.
63. NÁRODNÍ SOCIÁLNÍ FRONTA. [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <http://www.nsfrota.cz/>.
64. KOMUNISTICKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.ksc.cz/>.
65. KOMUNISTICÝ SVAZ MLÁDEŽE. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://www.ksm.cz/>.
66. ZEMĚ PŘEDEVŠÍM. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://zemepredevsim.noblogs.org/>.
67. FRONTA ZA OSVOBOZENÍ ZVÍŘAT. [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://www.facebook.com/ALF-Animal-liberation-front-%C4%8Cesk%C3%A1-republika-462110773936174/?ref=py_c.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Keltský kříž - symbol pravicových Skinheads [1]	22
Obrázek 2 - Znak Bohemia Hammer Skins [10]	23
Obrázek 3 - Znak Blood & Honour [10].....	23
Obrázek 4 - Znak White Arian Resistance [10].....	24
Obrázek 5 - Znak Dělnické strany [1]	25
Obrázek 6 - Tradiční symbolika - Hinduistická svastika [26].....	52
Obrázek 7 - Symbol smrtihlava s 18, vpravo symbol Ku–klux–klanu [26]	53
Obrázek 8 - zleva Keltský kříž, vpravo zkřížená kladiva - znak B.H.S. [26]	53
Obrázek 9 - Znak hnutí Skinheads [26]	54
Obrázek 10 - Oblíbené oděvní značky extremistických hnutí [27]	55
Obrázek 11 - Vlajka Německa z let 1933-1935[26]	56
Obrázek 12- Symbolika čísel a písmen - Hnutí Skinheads [26].....	57
Obrázek 13 - Symbolika čísel a písmen - A.C.A.B [27].....	57
Obrázek 14 - Symbolika čísel a písmen - Symbol White Power [26]	58
Obrázek 15 - Symbolika - Symbol Blood&Honour [27].....	58
Obrázek 16 - Nacistická runová symbolika - Hákový kříž [26].....	59
Obrázek 17 - Nacistická runová symbolika - Sluneční kruh [26]	59
Obrázek 18 - Nacistická runová symbolika - Sig-Rune [26]	60
Obrázek 19 - Nacistická runová symbolika - Odal-Rune [26].....	60
Obrázek 20 - Nacistická runová symbolika - Leben-Rune [26].....	61
Obrázek 21 - Nacistická runová symbolika - Todes-Rune [26]	61
Obrázek 22 - Nacistická runová symbolika - Vlčí hák [26].....	61
Obrázek 23 - Nacistická runová symbolika - Keltské kříže [26]	62
Obrázek 24 - Grafická symbolika - Svastiky užívané ve světě [28]	63
Obrázek 25 - Grafická symbolika -Triskele [26].....	63
Obrázek 26 - Grafická symbolika - Říšská orlice - symbol Německa [27]	64
Obrázek 27 - Grafická symbolika - Totenkopf [26]	64

Obrázek 28 - Grafická symbolika - Černé slunce [26]	64
Obrázek 29 - Grafická symbolika - vlajky Německa [26]	65
Obrázek 30 - Grafická symbolika - Vlajky Německa [26]	65
Obrázek 31 - Křížová symbolika - zleva Berličkovy kříž a Jeruzalémský kříž [26].	66
Obrázek 33 - Křížová symbolika - Tlapatý kříž [26].....	67
Obrázek 33 - Křížová symbolika - vlevo Hákový kříž, vpravo svastika [27].....	67
Obrázek 34 – Pozdrav Sieg Heil [10]	68
Obrázek 35 - Levicová symbolika - základní symboly Anarchismu [26]	71
Obrázek 36 - Levicová symbolika - různé druhy symbolů Anarchofeminismu [30] ..	71
Obrázek 37 - Levicová symbolika - symbolika Anarchosyndikalismu [26].....	72
Obrázek 38 - Levicová symbolika - symboly užívané ČSAF [26]	72
Obrázek 39 - Levicová symbolika - symbol Squattingu [26]	72
Obrázek 40 - Levicová symbolika - symbol Antifašistické akce [26].....	73
Obrázek 41 - Levicová symbolika proti ideologickým odpůrcům [31].....	73
Obrázek 42 - Pravicová symbolika proti ideologickým odpůrcům [31]	73
Obrázek 43 - Komunistická symbolika - Rudá pěticípá hvězda [26].....	74
Obrázek 44 – Komunistická symbolika - symboly KSM, KSČ, SMKČ [31].....	75
Obrázek 45 -Komunistická symbolika - představitelé totalit [32, 33, 34, 35]	76
Obrázek 46 - Symbolika ekologických skupin - Země především [37]	77
Obrázek 47 - Symbolika ekologických skupin - Fronta za osvobození zvířat [38] ...	77
Obrázek 49 – Islamistická symbolika – vlajka Islámského státu s textem [40].....	79
Obrázek 49 – Islamistická symbolika - vlajky hnutí al – Káida [26]	79
Obrázek 50 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Hamás[42]	80
Obrázek 51 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Hizballáh [43]	80
Obrázek 52 – Islamistická symbolika - vlajka hnutí Muslimské bratrstvo [44]	80
Obrázek 53 – islamistická symbolika - vlajka hnutí Boko Haram [46].....	81
Obrázek 54 - Propagace hnutí Antifašistická akce. Zdroj: vlastní	84
Obrázek 55 - Symboly Anarchismu. Zdroj: vlastní	85
Obrázek 56 - Symboly Anarchismu. Zdroj: vlastní	85

Obrázek 57 - Propagace hnutí Generace identity [47].....	86
Obrázek 58 - Hákový kříž, vpravo runy, symbol nacistických jednotek SS [48]	87
Obrázek 59 - Symbolika užívaná Hooligans. Zdroj: Vlastní	88
Obrázek 60 - Hooligans fotbalového klubu Slavia Praha. Zdroj: Vlastní	88
Obrázek 61 - Hooligans fotbalového klubu Slavia Praha [49].....	89
Obrázek 62 - Různá provedení a umístění symbolu A.C.A.B. Zdroj: Vlastní	90
Obrázek 63 - Symbol A.C.A.B. Zdroj: Vlastní	91
Obrázek 64 - Webové stránky amerického Stormfront.org [50]	93
Obrázek 65 – Ukázka tetování nacistických symbolů [51].....	93
Obrázek 66 - Původní internetové stránky Dělnické strany [52]	94
Obrázek 67 - Současné internetové stránky Dělnické strany [53]	94
Obrázek 68 - Současné stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti [54]	95
Obrázek 69 - Internetové stránky Autonomních nacionalistů Kutná Hora [55].....	96
Obrázek 70 - Internetové stránky Autonomních nacionalistů Hlinsko a okolí [56]...	96
Obrázek 71 - Prodej oděvů s nacistickou a rasovou symbolikou [57].....	98
Obrázek 72 - Symbolika užívaná organizací Blood & Honour [58]	99
Obrázek 73 - Kampaň proti levicovým extrémistům G.N.L.S [59]	99
Obrázek 74 - Internetové stránky organizace Antifa [60].....	100
Obrázek 75 - Internetové stránky organizace Antifa - kampaň G.N.W.P. [61]	101
Obrázek 76 - Internetové stránky anarchokomunistické organizace SRB [62]	101
Obrázek 77 - Internetové stránky organizace Národní sociální fronta [63].....	102
Obrázek 78 - Internetové stránky Komunistické strany Československa [64]	103
Obrázek 79 - Internetové stránky Komunistického svazu mládeže [65]	104
Obrázek 80 - Internetové stránky organizace Země především [66].....	104
Obrázek 81 - Internetové stránky organizace Fronta za osvobození zvířat [67].....	105

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1- Hranice mezi extremismem a radikalismem [5]	30
Tabulka 2 - Schodišťový model radikalizace dle F. Moghaddama [4]	35
Tabulka 3 – Politický terorismus [17].....	41
Tabulka 4 - Charakteristika terorismu, guerilly a konvenční války [21]	44
Tabulka 5 - Porovnání náboženství Křesťanství x Islám [18,23,24]	48
Tabulka 6 - Porovnání různých aspektů tradičního a nového terorismu [25]	50

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 : Symbolika extremistických hnutí

Příloha obsahuje nástin symboliky, která se v českém prostředí může vyskytovat v různých podobách. V této práci nebylo možné postihnout všechny vyskytující se symboly, a to s ohledem na množství a kreativitu extremistických subjektů. Okrajově jsou zde uvedena loga teroristických organizací [26].

Nacistická symbolika

Hákový kříž

Nacistický železný kříž

Znak jednotek Waffen SS

Znak jednotek SA

Totenkopf (smrtihlav)

Říšská orlice

Stranická orlice (NSDAP)

Znak NSDAP

Německá válečná říšská vlajka
z let 1933 – 1935

Říšská válečná vlajka
z let 1935 – 1945

Vlajka Německa
z let 1933 - 1935

Vlajka Německa
z let 1935 – 1945

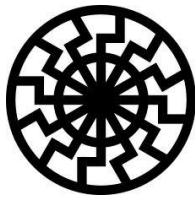

Vlajka gdaňské domobrany SS

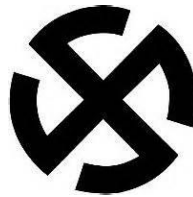
Runová symbolika

Hákový kříž
(svastika)

Černé slunce

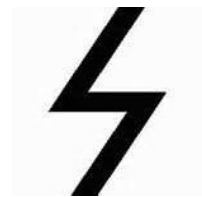
Sluneční kruh
(Sonnenrad)

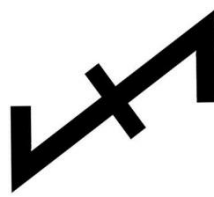
Triskele

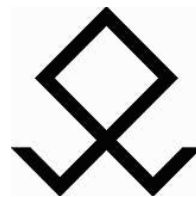
Triskele

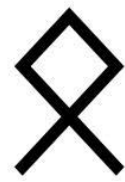
Sig Rune

Vlčí hák

Odal Rune

Odal Rune

Leben Rune

Todes Rune

Neonacistická, rasistická a skinheadská symbolika

Keltský kříž

We must secure the existence
of our people and a future for
white children

David Lane – 14 slov

Symbol konceptu
„Bílá revoluce – jediné řešení“

Symbol konceptu
„Bílá síla“

Rahowa
(Rasová svatá válka)

Symbolika neonacistické organizace
Blood&Honour

Blood&Honour

Symboly neonacistické teroristické
organizace Combat 18

Symbol neonacistické WPM
hudební skupiny Skrewdriver

Symbole rasistické organizace
Ku-klux-klan

Ku-klux-klan – typické znaky

Příklad zneužití jižanské vlajky rasistickou
organizací Ku-klux-klan

Symbole šovinistické neonacistické organizace
Wotan Jugend

Symbolika české neonacistické organizace
Národní odpor

Symbolika autonomního nacionalismu

Československá vlajka z roku 1920

Vavřínový věnec
(výchozí zdroj skinheadské symboliky)

Skinhead

Vavřínový věnec
(a kryptogram Adolf Hitler)

Symbolika Oi! skinheads

Skinheads - ACAB

Symbol SHARP

Symbol Trojan Skins
(apolitičtí a nerasističtí skinheads)

Red and Anarchist Skin Heads
(R.A.S.H – ultralevicoví skinheads)

Symbolika krajní pravice proti odpůrcům

Jeden ze symbolů protizhidské kampaně

Jeden ze symbolů protikomunistické kampaně

Jeden ze symbolů odporu proti státu a jeho složkám

Jeden ze symbolů neonacistické kampaně GNLS

Jeden ze symbolů odporu proti policii

Jeden ze symbolů kampaně Anti-antifa

Anarchistická a levicová symbolika

Anarchistické „A“ v kruhu anarchistické federace

Anarchistická vlajka

Anarchistický černý kříž

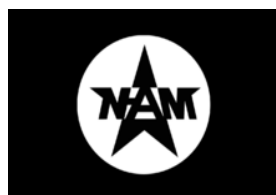
Anarchistický černý kříž

Jedno z log anarchistické federace

Anarchofeminismus

Národní anarchistické hnutí

Znak ČSAF

Anarcho-syndikalistická vlajka

Logo Antifašistické akce

Anarcho-syndikalistická hvězda s kočkou

Symbol squattingu

Komunistická symbolika

Symbol komunismu

Komunistický svaz mládeže

Komunistická strana Československa

Svaz mladých komunistů
Československa

Krajně levicová symbolika proti ideovým odpůrcům

Jeden ze symbolů kampaně
GNWP

Symbolika militantního environmentalismu

Symbol Země především
Earth First

Symbol Země především
Earth First

Symbol Země především

Symbol Ulice Lidem
(Reclaim the streets)

Symbolika Fronty osvobození zvířat (ALF)

Fronta za osvobození zvířat ALF

Militantní odnož ALF – Animal Rights Militia

Oragnizace Green Peace

Symbolika teroristických hnutí

Vlajka Islámský stát

Vlajka Islámský stát – překlad

Znak Islámského státu

Znak Boko Haram – vlajka džihádu

Vlajka islámských mudžáhidů užívaná Al-Káidou

Vlajka hnutí Hamás

Vlajka hnutí Hizballáh

Vlajka organizace Muslimské bratrstvo

Příklady využití/zneužití původní symboliky extremistickými subjekty

Nacistická propaganda vs RWU

Nacistická propaganda vs DS

Nacistická propaganda vs DS

Nacistická symbolika vs neonacistická

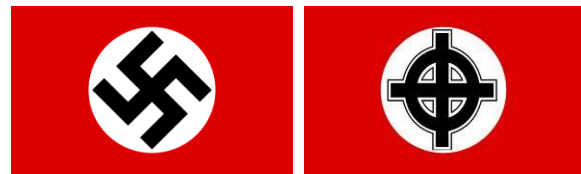
Nacistická symbolika vs neonacistická

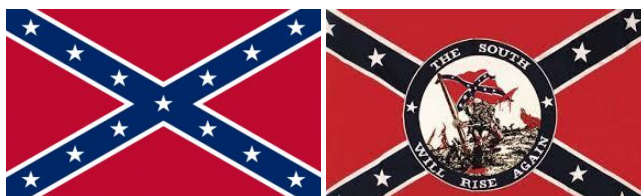
Nacistická symbolika vs neonacistická

Nacistická symbolika vs neonacistická

Nacistická symbolika vs neonacistická

Jižanská vlajka vs rasistická symbolika

Nacistická symbolika vs neonacistická